

Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicojongeren 2008-2009

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

EVALUATIE BIJZONDERE TRAJECTEN RISICOJONGEREN 2008-2009

- eindrapport -

W.M. Idema MSc
drs. P.J. Krooneman
drs. J.A.E. Rigter

Amsterdam, augustus 2010
Regioplan publicatienr. 1704A

Regioplan Beleidsonderzoek
Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel.: +31 (0)20 - 5315315
Fax : +31 (0)20 - 6265199

Onderzoek, uitgevoerd door Regioplan
Beleidsonderzoek in opdracht van DMO van de
gemeente Amsterdam.

Voorwoord

De Bijzondere Trajecten Risicjongeren zijn uiteenlopende trajecten voor risicjongeren in de gemeente Amsterdam. Het doel van deze trajecten is om de binding van de jongeren met het onderwijs of werk te versterken of te herstellen. De vraag is hoe het proces rondom deze trajecten verloopt en tot welke resultaten de trajecten leiden.

De Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Amsterdam heeft Regioplan Beleidsonderzoek gevraagd om de BTR-programma's 2008-2009 te evalueren. Dit hebben we gedaan door een mix van onderzoeksmethoden te gebruiken. Op die manier hebben we een beeld kunnen geven van de effecten en de succes- en faalfactoren van de trajecten.

Zonder medewerking van een groot aantal betrokkenen was dit rapport niet tot stand gekomen. We willen daarom allereerst de projectleiders, uitvoerders en deelnemers van de BTR-trajecten bedanken voor hun openhartigheid tijdens de audits. Daarnaast willen we de leveranciers van de gegevens die nodig waren voor de doelgroepanalyse, de deelnemersanalyses en de effectmeting bedanken voor het beschikbaar stellen van de gegevens. Tot slot willen we de opdrachtgever hartelijk bedanken voor de samenwerking bij het onderzoek.

Wietske Idema (onderzoeker)
Josine Rigter (senior onderzoeker)
Peter Krooneman (projectleider)

Regioplan Beleidsonderzoek
Augustus 2010

INHOUDSOPGAVE

Managementsamenvatting	I
1 Inleiding	1
1.1 Bijzondere Trajecten Risicjongeren	1
1.2 Onderzoeksvragen en -aanpak.....	3
1.3 Leeswijzer	4
2 De BTR-trajecten	5
2.1 CATch	6
2.2 Edutainment	11
2.3 ENIP!.....	16
2.4 Goal.....	20
2.5 Sport-It	24
2.6 Weer aan de Slag	28
2.7 Lokale Trajectbegeleiding	31
2.8 Conclusie	37
3 Doelgroepanalyse en deelnemersregistratie	39
3.1 Definitie risicjongeren.....	39
3.2 Beschrijving doelgroep.....	40
3.3 Analyse deelnemersregistratie.....	43
3.4 Instroom 2008-2009	44
3.5 Conclusie	57
4 Effect van de trajecten.....	59
4.1 Effectmeting	59
4.2 Schoolloopbaan	60
4.3 Schoolverzuim.....	62
4.4 Schooluitval.....	65
4.5 Tevredenheidsmeting	68
4.6 Conclusie	73
5 Conclusie	75
Bijlagen	77
Bijlage 1 Verantwoording audits	79
Bijlage 2 Bijlagen bij hoofdstuk 3	83
Bijlage 3 Bijlagen bij hoofdstuk 4	95

MANAGEMENTSAMENVATTING

Het BTR-programma

Vanaf begin 2003 worden er in de gemeente Amsterdam in het kader van het programma Bijzondere Trajecten voor Risicjongeren (BTR) verschillende projecten uitgevoerd, gericht op het versterken of herstellen van de binding met het onderwijs of het werk van risicjongeren. Daarnaast was het Vangnet Lokale Trajectbegeleiding (LTB) onderdeel van het programma. RegioPlan Beleidsonderzoek heeft in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Amsterdam de resultaten en effecten van het BTR-programma 2006-2007 geëvalueerd en herhaalt dit in de periode 2008-2009. In deze periode is er geen sprake meer van Europese subsidie.

In totaal zijn er zes BTR-trajecten geëvalueerd:

- CATch: een project waarbij culturele organisaties diverse kunstdisciplines inzetten, die zo goed mogelijk aansluiten bij de jongerencultuur.
- Sport-It: een project dat sport als middel aanbiedt om de ambities van de jongeren te 'triggeren'. Tegelijkertijd leren de jongeren hoe ze hun sociale vaardigheden kunnen versterken.
- Edutainment: een project dat jongeren in groepsverband een traject aanbiedt, waarin ze onder begeleiding van een coach aan een concreet product werken.
- ENIP!: een groepsproject waarin jongeren een aantal werkavonden in de week spullen opknappen. Aan het eind van het project gaan de jongeren tien dagen op reis naar Marokko, waar ze de opgeknapte spullen naartoe brengen.
- Goal: een individueel mentorproject voor jongeren.
- Weer aan de Slag: een traject waarin jonge moeders individuele begeleiding krijgen en trainingen volgen in groepsverband.

Naast deze zes trajecten is de LTB in stadsdeel de Baarsjes geëvalueerd. In de LTB begeleidt een trajectbegeleider de jongere op individueel niveau.

Doelgroep

De doelgroep is in vergelijking met de vorige trajectperiode verruimd wat de leeftijd van de jongeren betreft. In 2008-2009 richt het programma zich op *jongeren van 11 tot en met 23 jaar die de verbinding met onderwijs en arbeid dreigen te verliezen of hebben verloren, waarbij basisschoolleerlingen van deelname zijn uitgesloten.*

De doelgroep bestaat uit jongeren die (nog) niet in het bezit zijn van een startkwalificatie. Binnen de doelgroep van het BTR-programma onderscheidt DMO twee subgroepen: dreigend voortijdig schoolverlaters en voortijdig schoolverlaters.

Het onderzoek

Dit is de eindrapportage van de Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2008-2009. In de evaluatie van het BTR-programma 2008-2009 staan de volgende vragen centraal:

Tot welke resultaten en effecten heeft het BTR-beleid geleid en wordt de beoogde doelgroep bereikt?

Deze vragen zijn opgesplitst in deelvragen over het bereik, het proces, de resultaten en effecten en de deelnemerstevredenheid. In de evaluatie zijn vijf methoden gebruikt: een doelgroepanalyse, een analyse van de deelnemersregistratie, audits, een effectmeting en een tevredenheidsmeting.

Bereik

Uit de doelgroepanalyse blijkt dat risicjongeren in Amsterdam vaker jongens dan meisjes zijn. Daarnaast zijn het vaker allochtone jongeren die van school verzuimen of voortijdig schoolverlater zijn. De meeste risicjongeren zijn jongeren van zestien jaar en ouder en wonen percentueel gezien vaak in de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer (16%) of Bos en Lommer (15%).

Op basis van de analyse van de deelnemersregistratie kunnen we concluderen dat de spreiding van de deelnemers van de trajecten over de stadsdelen overeenkomt met de spreiding over de stadsdelen van de risicjongeren.

In 2008-2009 doen er ongeveer evenveel meisjes als jongens mee aan de BTR-trajecten. Er doen daarnaast meer jongere risicjongeren mee dan er verhoudingsgewijs in de doelgroep vallen. De meeste deelnemers wonen bij hun beide ouders of bij hun moeder. Vaak hebben ze alleen het basis-onderwijs afgerond.

Proces

Naar het oordeel van de onderzoekers ligt de kracht van de BTR-trajecten in de individuele aandacht, naast de (eventuele) groepsbijeenkomsten. Deze individuele aandacht vinden we bijvoorbeeld terug in de aandacht die begeleiders en coaches geven in de vorm van 'social talks'. Het stimuleren van de zelfredzaamheid van de jongeren is volgens de onderzoekers daarnaast een belangrijke succesfactor. Wanneer de jongeren weten hoe ze dingen zélf kunnen aanpakken, zullen ze dit in de toekomst sneller en makkelijker doen. Tijdens de individuele trajecten (Goal en LTB) valt het op dat de begeleiding en de jongeren gericht in actie komen: ze schrijven een sollicitatiebrief, ze gaan langs bij instanties of toekomstige stages of werkplekken. De onderzoekers merken op dat de jongeren hierdoor enthousiast raken en volhouden.

Draagvlak bij de samenwerkingspartners zoals de school, de docenten of de uitvoerders is volgens alle projectleiders bovendien van belang om het traject te laten slagen.

De audits wijzen erop dat met name de groepstrajecten soms niet concreet genoeg zijn. In tegenstelling tot de individuele trajecten waarin jongeren en hun begeleiders gericht in actie komen, proberen de groepstrajecten jongeren van 'binnenuit' te motiveren door sport, kunst of cultuur. De onderzoekers vragen zich af of dit laatste voldoende is om de binding van jongeren met school te versterken.

Enkele projectleiders en uitvoerders geven aan dat ze behoefte hebben aan meer tijd voor de jongeren, bijvoorbeeld in de vorm van kleinere groepen. Daarnaast krijgen de uitvoerders of begeleiders tijdens het traject vaak te maken met andere takken van de jeugdhulpverlening. Het is voor hen lastig om af te bakenen wie waarvoor verantwoordelijk is. Vaak zijn de begeleiders en uitvoerders zo bevlogen dat ze graag zelf alle taken op zich nemen. Draagvlak bij de samenwerkingspartners geldt als een succesfactor, maar is tevens een knelpunt: het is in de praktijk een lastige taak om begeleiders of uitvoerders aan het traject te binden.

Resultaten en effecten

Uit de analyses van de deelnemersregistratie blijkt dat de deelnemers van de BTR-trajecten voor het grootste gedeelte hetzelfde doel willen halen: een stabiele situatie op school. Bij de start van het traject noemen de meeste jongeren daarnaast hun toekomstperspectief als hun belangrijkste aandachtspunt. Het vergroten van het doorzettingsvermogen en zelfverzekerd worden zijn gemiddeld genomen de meest genoemde aandachtspunten in de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren.

We zien dat 95 procent van de deelnemers zijn beoogde, of in ieder geval een ander, resultaat heeft behaald. 87 procent van de jongeren gaf aan dat ze een stabiele situatie op school wilden bereiken. Aan het eind van het traject zegt 67 procent van de deelnemers dat dit is gelukt. Daarnaast is het aantal aandachtspunten van de jongeren aan het eind van het traject afgenomen. We zien bij de jongeren de grootste verbeteringen in het vergroten van het doorzettingsvermogen en het durven nemen van beslissingen. 11 procent van de deelnemers valt vroegtijdig uit; gebrek aan motivatie is de belangrijkste reden om te stoppen met het traject.

Door de kleine aantallen is het lastig harde uitspraken te doen over de effecten van de BTR-trajecten op de schoolloopbaan, het schoolverzuim en de schooluitval na het traject. Daarnaast zijn sommige trajecten pas net afgerond, waardoor we geen langetermijneffecten kunnen onderzoeken. Bovendien kunnen we de effecten beter zien als indicaties van een effect, vanwege het aantal factoren dat naast het BTR-traject een rol speelt in de schoolsituatie van de jongeren.

Uit de effectmeting blijkt dat twintig procent van de deelnemers zich tijdens het traject inschrijft bij een (nieuwe) opleiding. Een andere twintig procent dan hiervoor genoemd, schrijft zich echter uit bij zijn opleiding tijdens het traject.

De effecten op de schoolloopbaan van de deelnemers lijken dus in evenwicht te zijn; er zijn zowel positieve als negatieve effecten.

Veertien procent van de deelnemers verzuimt tijdens het traject van school. Van de jongeren die voor het traject van school verzuimden, verzuimt 73 procent tijdens het traject niet meer. Van de jongeren die voor het traject niet van school verzuimden, verzuimt negen procent tijdens het traject wel.

Zeven procent van de deelnemers valt tijdens het traject uit van school. Negentig procent van de jongeren die voor het traject uitvielen van school, valt tijdens het traject niet meer uit. Zes procent van de jongeren die voor het traject nooit van school waren uitgevallen, valt tijdens het traject wel uit van school.

Deelnemerstevredenheid

De deelnemers zijn erg tevreden over de trajecten; ze geven de trajecten gemiddeld een 7,7. De meeste jongeren vinden het traject leuk en leerzaam en ze zijn tevreden over de begeleiding.

1 INLEIDING

1.1 Bijzondere Trajecten Risicjongeren

Vanaf begin 2003 worden er in de gemeente Amsterdam in het kader van het programma Bijzondere Trajecten voor Risicjongeren (BTR) verschillende projecten uitgevoerd, gericht op het versterken of herstellen van de binding met het onderwijs of het werk van risicjongeren. Daarnaast was het Vangnet Lokale Trajectbegeleiding (LTB) onderdeel van het programma. RegioPlan Beleidsonderzoek heeft in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) van de gemeente Amsterdam de resultaten en effecten van het BTR-programma 2006-2007 geëvalueerd en herhaalt dit in de periode 2008-2009. In deze periode is er geen sprake meer van Europese subsidie.

Risicjongeren in Amsterdam

De gemeente Amsterdam zet centraal en decentraal interventies in die gericht zijn op verschillende groepen jongeren. Zowel de harde kern van de jeugd-criminaliteit als de risicjongeren. Met betrekking tot de risicjongeren werkt de gemeente in het kader van het BTR-programma aan het versterken van de binding met school of werk door de zelfredzaamheid te bevorderen.

Uit verschillende studies blijkt dat een problematische onderwijsloopbaan (van leerproblemen, zitten blijven, naar spijbelen en voortijdig schoolverlaten) veelal negatieve gevolgen met zich meebrengt in het latere leven (criminaliteit, sociaal-psychologische problematiek, ongeschoolde arbeid/werkloosheid en problematische leefomstandigheden) (zie onder andere Junger-Tas, 2001¹). Het BTR-programma probeert de situatie van probleemleerlingen en -jongeren aan te pakken voordat hun situatie (verder) escaleert. De filosofie achter het programma is om de motivatie van jongeren op een positieve manier te stimuleren en hun competenties te vergroten. Heel breed geformuleerd is het doel van het programma: *het versterken of herstellen van de verbinding met onderwijs of werk, waarbij het behalen van een startkwalificatie van groot belang wordt geacht.*

De basis voor de beoogde resultaten is het versterken van de zelfredzaamheid van jongeren doordat de trajecten:

- de motivatie voor onderwijs of arbeid van de deelnemers bevorderen;
- werken aan een realistisch en positief zelfbeeld;
- hun competenties versterken en talenten ontwikkelen;
- hun zelfvertrouwen vergroten.

¹ Junger-Tas, J. (2001) Preventie van antisociaal gedrag in het onderwijs. Universiteit Leiden.

Deze grotere binding kan onder meer tot uitdrukking komen in het feit dat een jongere (weer) een opleiding volgt, niet meer spijbelt, een startkwalificatie heeft, een leerwerktraject volgt of een baan heeft. Deze aspecten kunnen we omschrijven als de hoofdeffecten van het gevoerde beleid.

Doelgroep

De doelgroep is in vergelijking met de vorige trajectperiode verruimd wat betreft de leeftijd van de jongeren. In 2008-2009 richt het programma zich op *jongeren van 11 tot en met 23 jaar die de verbinding met onderwijs en arbeid dreigen te verliezen of hebben verloren, waarbij basisschoolleerlingen van deelname zijn uitgesloten.*

De doelgroep bestaat uit jongeren die (nog) niet in het bezit zijn van een startkwalificatie. Binnen de doelgroep van het BTR-programma onderscheidt DMO twee subgroepen: dreigend voortijdig schoolverlaters en voortijdig schoolverlaters.

Projecten

De evaluatie van het programma omvat zeven projecten die ieder op hun eigen manier proberen om de algemene doelstelling van het BTR-programma te realiseren. De methodiek en de (sub)doelgroep waarop de projecten zich richten verschillen. Zo zijn er trajecten waarbij jongeren in groepsverband kunnen werken aan het ontwikkelen van hun competenties en talent waardoor ze zich beter toerusten voor werk of scholing. Voorbeelden van een dergelijke groepsgewijze aanpak zijn de Cultuureducatietrajecten (CATch) en de reïntegratietrajecten van ENIP!. Daarnaast zijn er trajecten die zich kenmerken door een individuele aanpak, zoals de mentoraten van Goal en de Lokale Trajectbegeleiding.

Voorgaande evaluaties

In de periode van februari 2003 tot en met december 2004 zijn ruim 2200 jongeren in de projecten ingestroomd. Dit was ruim tweemaal zoveel als aanvankelijk was voorzien. De deelnemers waren voornamelijk laagopgeleide, thuiswonende jongens tussen de zestien en twintig jaar. Jongeren van Marokkaanse afkomst waren oververtegenwoordigd. Een derde van de deelnemers bestond uit meisjes. De evaluatie van 2003-2004 biedt verder weinig inzicht in de aard van de problematiek van de jongeren. De resultaten van de projecten in de periode 2003-2004 waren overwegend positief. De uitval is beperkt gebleven, de situatie van de overgrote meerderheid van de uitgestroomde jongeren is ook een half jaar na uitstroom positief, jongeren zijn tevreden over de trajecten en er zijn netwerken en samenwerkingsverbanden tussen instellingen ontstaan. Ook uit de evaluatie van 2005 blijkt dat de trajecten goed aansloten op de behoefte van de jongeren.

Uit de evaluatie over de periode 2006-2007 blijkt dat er ongeveer vijfduizend jongeren aan het BTR-programma hebben deelgenomen: 2300 jongeren deden mee aan de zes ESF-gefinancierde projecten. 2700 jongeren hebben deelgenomen aan de LTB. Het grootste gedeelte van deze jongeren kreeg

alleen een huisbezoek (extensief traject), een kleiner gedeelte volgde daadwerkelijk een intensief LTB-traject.

Vijftig procent van de deelnemers in 2006-2007 was *dreigend* voortijdig schoolverlater, de andere vijftig procent was voortijdig schoolverlater. Omdat de totale populatie in Amsterdam voor circa 25 procent uit dreigend voortijdig schoolverlaters en voor 75 procent uit voortijdig schoolverlaters bestond, richtten de BTR-trajecten zich in deze periode dus *relatief vaak* op de 'lichtere risicjongeren'; de jongeren die nog wel op school zaten, maar dreigden uit te vallen. Er namen ongeveer evenveel jongens als meisjes deel aan de trajecten. Marokkaanse jongeren waren in deze periode nog steeds oververtegenwoordigd.

De BTR-trajecten bleken succesvol in het vasthouden van de deelnemers; 84 procent van de deelnemers rondde het traject succesvol af. Daarnaast gaven de meeste trajecten op de verschillende indicatoren, zoals onderwijs- of werksituatie, een positief effect.²

1.2 Onderzoeksvragen en -aanpak

Dit is de eindrapportage van de Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2008-2009. In de offerte is beschreven dat de evaluatie uit twee meetmomenten bestaat, namelijk een meetmoment in 2009 en 2010. Dit zou resulteren in een tussenrapportage in 2009 en een eindrapportage in 2010. Vanwege beleidsontwikkelingen bij de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling is echter besloten om het tweede meetmoment niet uit te voeren zoals gepland.

In de evaluatie van het BTR-programma 2008-2009 staan de volgende vragen centraal:

Tot welke resultaten en effecten heeft het BTR-beleid geleid en wordt de beoogde doelgroep bereikt?

Deze vragen zijn opgesplitst in deelvragen over het bereik, het proces, de resultaten en effecten en de deelnemerstevredenheid. In de evaluatie zijn vijf methoden gebruikt: een doelgroepanalyse, een analyse van de deelnemersregistratie, audits, een effectmeting en een tevredenheidmeting.

Voor de doelgroepanalyse hebben we analyses gedaan op een bestand uit het gemeentelijke leerlingadministratiesysteem Erisa. Deze analyses geven een antwoord op de vraag hoeveel jongeren in Amsterdam in de doelgroep van de BTR-trajecten vallen en wat hun achtergrondkenmerken zijn.

² Zie: Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2006-2007, september 2008.

Een vergelijking van deze gegevens met de gegevens uit de deelnemersregistratie geeft een beeld van het bereik van de BTR-trajecten. Voor deze analyses hebben we gegevens gebruikt van de trajectplannen, tussen- en eindrapportages die voor elke jongere zijn ingevuld. De analyse van de deelnemersregistratie geeft daarnaast inzicht in de instroom, de uitstroom en de uitval. Bovendien beschrijven deze analyses wat de jongeren met het traject willen bereiken en wat hun aandachtspunten zijn tijdens het traject.

Tijdens de audits hebben we gesproken met de projectleider(s) van het traject. Daarnaast hebben we een bezoek gebracht aan het traject: een les, een bijeenkomst of een training. Daar hebben we gesproken met de uitvoerders of de begeleiders en met de jongeren zelf. Op deze manier zijn we erachter gekomen hoe het traject loopt, wat de knelpunten zijn en wat de deelnemers van de trajecten vinden.

Het laatste onderdeel van de evaluatie betreft de effectmeting. Om het effect van de trajecten te meten, hebben we koppelingen tot stand gebracht met gegevens over de schoolloopbaan, schoolverzuim en schooluitval uit het leerlingadministratiesysteem van de gemeente Amsterdam (Erisa). Op basis van deze gegevens geven we weer wat de situatie van de deelnemers was voor, tijdens en na het traject.

Aanvullend op de effectmeting hebben we een tevredenheidsmeting onder de deelnemers van de BTR-trajecten uitgevoerd. Deze meting geeft een indruk van de tevredenheid van jongeren over een aantal trajecten.

1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk komen de verschillende BTR-trajecten aan de orde. We presenteren in dit hoofdstuk de resultaten van de audits per project. Het derde hoofdstuk gaat in op de feitelijke doelgroep van de trajecten. Hoofdstuk vier geeft een indicatie van het bereik van de trajecten aan de hand van de analyse van de deelnemersregistratie. Het laatste hoofdstuk bespreekt de resultaten van de effectmeting en de tevredenheidsmeting onder de deelnemers. We beëindigen het rapport met een conclusie.

2 DE BTR-TRAJECTEN

Onder het BTR-programma vallen zeven projecten (zie tabel 2.1). In dit hoofdstuk beschrijven we deze projecten, waarbij we ons baseren op informatie uit de aanvragen, de websites, de projectdocumentatie en de audits.¹ Voor gedetailleerde informatie over deze audits verwijzen we naar bijlage 1.

Tabel 2.1 BTR-trajecten

Projectaanbieder	Groep/ Individueel	Begeleiders/ Instroom- partijen	Beoogd aantal deelnemers 2008*	Gerealiseerd aantal deelnemers 2008**
CATch	Groep	Professionals Onderwijs, Welzijn, Zorg, Werk & Inkomen	305	324
Edutainment	Groep	Professionals Onderwijs, Welzijn, Vrije veld	345	424
ENIP!	Groep	Professionals en vrijwilligers	60	62
Goal	Individueel	Professionals en vrijwilligers	402	456
Sport-It	Groep	Professionals Onderwijs, Welzijn, Zorg, Werk & Inkomen	305	315
Weer aan de Slag	Individueel	Professionele hulpverleners	75	78
<i>Lokale Trajectbegeleiding</i>	<i>Individueel</i>	<i>Professionele hulpverleners</i>		

* Zoals aangegeven in de Opdrachtovereenkomst met de DMO.

** Het gerealiseerd aantal deelnemers is gebaseerd op cijfers van OSA met peildatum 19 juni 2009.

De volgende paragrafen geven een beschrijving van ieder project. We gaan in op het doel van het project, de deelnemers en het proces binnen elk project.

¹ Tijdens de audits hebben we elk project één keer bezocht. We hebben gesproken met de projectleider(s), de uitvoerders, de begeleiders (mentoren en coaches) en met de jongeren zelf.

2.1 CATch

‘Cultuureducatie Als Toekomstperspectief’

Projectbeschrijving

CATch is een cultuurproject voor jongeren tussen de 12 en 23 jaar die niet of gedeeltelijk leerplichtig zijn. Ze bezitten geen startkwalificatie en dreigen de binding met hun opleiding of werk te verliezen of hebben deze al verloren.

De netwerkorganisatie ClickF1² is verantwoordelijk voor CATch. In de CATch-trajecten zetten culturele organisaties diverse kunstdisciplines in, die zo goed mogelijk aansluiten bij de jongerencultuur.

CATch werkt met een strategische driehoek: culturele instellingen werken samen met de instroompartijen om de jongeren te motiveren voor onderwijs of werk. Deze instroompartijen (scholen, welzijns- en zorginstellingen) zijn klanteigenaar en verantwoordelijk voor de begeleiding van de jongeren tijdens het project. ClickF1 zorgt voor de procescoördinatie tussen de verschillende partijen.

Audit

Voor de audit van CATch hebben we gesproken met de projectleider en drie projectmedewerkers van CATch. We hebben een CATch-les bezocht op het ROC Op Maat, locatie West. ROC Op Maat biedt beroepsopleidingen aan op assistentenniveau van het middelbaar beroepsonderwijs (niveau 1) voor leerlingen die geen vmbo-diploma hebben.³ Voor veel deelnemers is het de laatste kans om hun schoolloopbaan met een diploma af te sluiten. Tijdens de les hebben we de uitvoerder, de docent (en mentor) en enkele jongeren gesproken.

In de CATch-les die we hebben bezocht, maken de leerlingen een muurschildering onder leiding van een uitvoerder uit het culturele veld en een docent van het ROC Op Maat. De culturele uitvoerder geeft al een aantal jaren op freelance basis les op het ROC Op Maat. Daarnaast geeft hij soortgelijke lessen op andere scholen zoals het Altra College. Hij werkt doorgaans dus met ‘moeilijke’ jongeren, maar de groepen van het ROC Op Maat behoren volgens hem tot de moeilijkste groepen.

Ook de docent, de coach van de CATch-groep, heeft veel ervaring met deze groep jongeren. Ze is tevens mentor van een groep deelnemers binnen het ROC Op Maat.

² ClickF1 is een intermediair in het netwerk van partners in het beroepsveld van welzijn, zorg, onderwijs, werk en inkomen en kunst en cultuur (www.clickf1.nl).

³ Meer informatie is te vinden op www.rocopmaat.nl.

Doel

Het doel van het CATch-traject is het versterken van de sociale competenties van de jongeren, om hun verbinding met het onderwijs te verbeteren of te herstellen. Sociale competenties zijn bijvoorbeeld het opvolgen van aanwijzingen, luisteren, samenwerken, omgaan met kritiek of beslissingen nemen.

Deelnemers

Het streven is om 350 deelnemers in het CATch-traject te laten instromen, zodat uiteindelijk driehonderd deelnemers het traject afronden.⁴ De werving vindt plaats via het onderwijs (150 deelnemers), welzijnsinstellingen (vijftig deelnemers) en zorginstellingen (vijftig deelnemers). In overleg met DMO is het domein Arbeid/Werk & Inkomen komen te vervallen. De vijftig plaatsen die daardoor overblijven, zijn verdeeld over de andere drie instroompartijen.

Bij het CATch-traject dat we in de eerste auditronde hebben bezocht, doen er ongeveer zestien jongeren mee. Op de dag van het bezoek zijn er twaalf jongeren aanwezig; meisjes zijn in de meerderheid. De deelnemers zijn afkomstig van verschillende studierichtingen, zoals techniek of zorg. De deelnemers konden kiezen of ze met een CATch of Sport-It-traject wilden meedoen.

De achtergrond van de deelnemers is heel verschillend. De docent vertelt dat alle deelnemers stevige persoonlijke problemen hebben en dat een behoorlijk deel van hen wel eens in aanraking is gekomen met justitie. Volgens de docent moeten alle deelnemers er hard aan trekken als ze willen slagen voor hun diploma op niveau 1.

De les

Zowel de docent als de begeleider proberen de deelnemers te stimuleren door positief commentaar te leveren. Maar ze schuwen het ook niet om deelnemers op hun plaats te zetten. De docent houdt de regie in handen en de pauze begint pas wanneer zij daar toestemming voor geeft. Aan het einde van de les moeten de deelnemers tops en tips opschrijven. Tops zijn de zaken waarvan de deelnemers vinden dat ze deze goed deden tijdens de les, tips zijn de lessen die ze geleerd hebben.

⁴ Om alvast rekening te houden met de uitval, stromen er meer dan driehonderd jongeren in.

Portretten

Een van de deelnemers die het meest actief met de CATch-les meedoet is Amir, een rustige jongen die het vmbo heeft afgemaakt bij het Wellant College (groen onderwijs). Door zijn diploma is hij een uitzondering in de groep. Hij heeft bewust voor CATch gekozen, want hij tekent al zijn hele leven en droomt ervan om striptekenaar te worden. De begeleider wil hem graag betrekken bij een vervolgtraject.

Ook Farid wil graag meer met tekenen en schilderen gaan doen. Daarom is hij net als Amir gemotiveerd om met CATch mee te doen. Hij zegt dat hij heeft geleerd hoe hij een landschap moet schilderen.

Rihana heeft niet zoveel met cultuur. Maar het alternatief, Sport-It, sprak haar nog minder aan. Ze doet dan ook weinig moeite om mee te doen aan de les en de begeleider moet haar echt aan het werk zetten. Rihana vindt CATch wel leuk, maar ze wil er verder niets mee. Ze wil vooral leren hoe ze haar schoolwerk moet doen. Ze heeft geen diploma, want ze heeft te maken gehad met persoonlijke problemen waardoor ze, na veel verzuim, van school werd gestuurd. Als ze haar diploma haalt, dan wil ze graag een opleiding SPW op niveau 2 gaan doen. Wel zegt ze dat ze door de CATch-les beter is geworden in tekenen.

Ook Ghayda is niet zo geïnteresseerd in kunst. Toch is ze een groot deel van de les aan het schilderen. Wel moet de docent haar voortdurend aanmoedigen, omdat ze onzeker is. Ghayda komt van het Altra College Noord, waar ze na een ruzie met haar mentor vanaf werd gestuurd. Sinds ze op het ROC Op Maat zit, is ze erg ambitieus: ze wil via het mbo naar het hbo en uiteindelijk naar de universiteit om advocaat te worden.

Najib, de drukste jongen van de klas, stuitert heen en weer en begint heel enthousiast aan de les. Hij is als eerste klaar en doet daarna niets anders meer dan lawaai maken. Over een maand doet hij examen in de sector techniek. Daarna wil hij een mbo-opleiding op niveau 2 volgen in de zorgsector. Najib wil later graag jongerenwerker worden, want zo zegt hij, 'daar weet ik immers wel het een en ander van'. Voordat hij op het ROC Op Maat kwam, verzuimde hij vaak. Hij heeft zijn opleiding vmbo-elektrotechniek afgebroken en ook heeft hij een bbl-opleiding motorvoertuigentechniek niet afgemaakt.

De namen van de deelnemers zijn gefingeerd.

Proces

In de CATch-lessen staat het leerproces van de jongere centraal. De jongere 'is zelf regisseur van zijn leerproces'; dit wordt ook wel het 'natuurlijk leren' genoemd. Het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP) ondersteunt dit proces. In het POP staan de competenties benoemd. De jongere vult bij de start van het traject samen met de begeleider of de docent in op welk niveau hij deze competenties beheerst en op welk niveau de jongere aan het eind van het traject wil zijn. 'Wat kun je nu, wat wil je leren en hoe pak je het aan?' Door het gebruik van het POP worden doelen en resultaten voor alle partijen in de strategische driehoek zichtbaar en is er een gezamenlijk doel.

Begeleiders ervaren het werken met het POP vaak als positief. Ze mogen zelf weten of ze er gebruik van maken, maar als ze dit niet doen moeten ze een vervangend instrument gebruiken. Belangrijk is dat het instrument dat ze gebruiken, aansluit op de manier van werken binnen de betreffende instroomorganisatie.

Een van de succesfactoren van de methode lijkt bij CATch de individuele aandacht voor de jongeren te zijn. Een goede samenwerking en communicatie tussen de docent en de begeleider zijn daarbij van belang. Daarnaast is het belangrijk dat CATch aansluit op de manier van werken binnen de instroomorganisatie en dat er draagvlak is voor het traject op zowel directieniveau als uitvoerend niveau én bij de jongeren. Het POP sluit aan op het competentiegericht leren waar veel onderwijsinstellingen al mee werken. Ook sluit het aan bij de wijze waarop het jongerenwerk zich aan het organiseren is.

Jongeren lijken minder gemotiveerd wanneer het CATch-traject onderdeel is van het curriculum. Het traject krijgt daardoor namelijk een schools karakter. Wanneer de jongeren zelf inspraak hebben in wat ze gaan doen, lijken ze gemotiveerder te zijn. In het onderwijs is CATch een onderdeel van het curriculum en zijn er twee varianten: met de hele klas of keuze van een 'skill' middels een aanbodcarrousel. Bij de eerste variant heb je een grotere kans op minder gemotiveerde jongeren dan bij de tweede variatie. Binnen Welzijn is CATch een invulling van de vrije tijd van de jongere, waardoor de kans op gemotiveerde jongeren groter is.

Inbedding

Op basis van ervaringen uit de periode 2003-2007 werkt CATch in de periode 2008-2010 aan een verdere inbedding in de lokale infrastructuur. De projectleider merkt dat er op de scholen die voor de tweede of derde keer meedoen, meer draagvlak is gekomen voor de projecten. Dit vindt ze een positieve ontwikkeling, want het succes van de trajecten is voor een groot gedeelte afhankelijk van het enthousiasme en draagvlak van de instroompartij. De 'klik' tussen jongeren en bijvoorbeeld docenten moet er zijn om de jongeren te motiveren en om het project te laten slagen.

Knelpunten

De administratielast blijkt bij CATch nog steeds een knelpunt te zijn.⁵ De begeleider en de docent geven aan dat er vanuit het ROC vaak al veel over de deelnemers wordt bijgehouden. Ze moeten een deel van dezelfde informatie ook voor CATch invoeren. Daarnaast blijken sommige vragen op de trajectplannen lastig in te vullen en wekken sommige vragen weerstand op bij de jongeren. Het is voor hen bijvoorbeeld moeilijk om van te voren aan te geven wat ze met het traject willen bereiken en wat hun problemen zijn. De angst van de projectleider van CATch is dat de registratie ten koste zal gaan van de inhoud van het traject.

De begeleiders geven tijdens de audit aan dat de instroom van de deelnemers soms een lastig punt is. De schooldeuren van het ROC Op Maat staan het hele jaar open, maar voor het CATch-traject geldt dat leerlingen aan het begin kunnen instromen en daarna eigenlijk niet meer. Alleen sterk gemotiveerde leerlingen worden tijdens het traject nog toegelaten tot CATch.

Een ander knelpunt is volgens de begeleiders dat de groep eigenlijk te groot is

⁵ Uit de vorige evaluatie (Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2006-2007, september 2008) bleek dat de registratie vaak een knelpunt was.

om de deelnemers echt individueel te kunnen begeleiden. Nu is men vooral bezig om de orde te handhaven en de deelnemers zo veel mogelijk bij de les te betrekken. Het gevolg daarvan is dat de motivatie wel erg sterk uit de deelnemers zelf moet komen, wat in sommige gevallen lastig te realiseren is.

CATch organiseert regelmatig evaluaties om de uitvoering van de methodiek te bewaken of bij te sturen en eventuele knelpunten bij de uitvoering of in de samenwerking te bespreken.

Uitval, uitstroom en nazorg

De culturele instellingen proberen de jongeren enthousiast te maken voor het CATch-project, maar ze maken de jongeren tegelijkertijd ook bewust van de houding en verantwoordelijkheden die nodig zijn voor het slagen van het project. Aanwezigheid is verplicht, omdat CATch binnen het curriculum valt. Toch komt het wel voor dat er jongeren verzuimen. De school houdt het verzuim bij en wanneer een deelnemer te vaak afwezig is geweest, krijgt hij of zij geen eindbeoordeling. Ook wanneer ze de opdrachten niet uitvoeren, krijgen de leerlingen geen beoordeling.

Het doel van het ROC Op Maat én van CATch is dat de deelnemers weer aanleren om op tijd op school te komen, schoolse taken te verrichten en afmaken en daarnaast beoordeeld te worden. Het is erg lastig om aan te geven welke resultaten nu bereikt worden, dat verschilt volgens de docent per deelnemer. Een geringe vooruitgang bij de ene deelnemer kan een grotere prestatie zijn dan een forse stap bij een andere jongere.

De jongeren geven bijna allemaal aan dat ze het een en ander van CATch leren. Bijvoorbeeld samenwerken, je werk afmaken of opruimen. Voor de meeste jongeren is dat ook belangrijker dan met kunst bezig zijn. Ongeveer een kwart van de deelnemers die we tijdens de audit hebben gezien, wil in de toekomst misschien verder gaan met tekenen en schilderen.

Volgens de begeleider en de docent zie je bij de deelnemers van CATch vaak een verbetering van hun gedrag in de les en ook zijn ze vaker aanwezig in de les. Daarnaast leren ze beter om over hun gevoelens te praten en zich te uiten. Docenten die uit de (kunst)praktijk komen, hebben volgens de projectleiding vaak een positieve invloed op de jongeren, omdat ze als een soort rolmodel fungeren.

De projectleiding van CATch zou graag zien dat de inhoud van de nazorg verbetert. Om de nazorg meer vorm te geven, zijn er ideeën om een netwerk-bijeenkomst te organiseren, waar uitvoerders en coaches in contact kunnen komen met organisaties waar zij na het traject terecht kunnen voor een opleiding en vrijetijdsbesteding.

2.2 Edutainment

Projectbeschrijving

Edutainment biedt jongeren tussen de 11 en 23 jaar in groepsverband een traject aan, waarin ze onder begeleiding van een coach aan een concreet product werken, zoals het maken van een website, het opnemen van een cd of het organiseren van een feest. De jongeren hebben geen startkwalificatie, geen werk en vaak zorg- en hulpvragen. De deelnemers benoemen aan de start van het traject een 'gezamenlijke droom' waaraan ze gaan werken. De B&A Groep heeft de leiding over Edutainment. Er is ten opzichte van de vorige jaren weinig veranderd. Wel is B&A bezig met het ontwikkelen van de manier waarop ze Edutainment het beste kunnen inzetten in het onderwijs.

Audit

Voor de audit hebben we gesproken met de projectleider van Edutainment. Daarnaast hebben we een bezoek gebracht aan een Edutainment Works⁶ project op het ROC ASA Oost (Wibautcollege). In twee klassen verzorgen twee externe coaches uit het bedrijfsleven de Edutainmentlessen. Zij krijgen ondersteuning van twee interne coaches vanuit het Wibautcollege. We hebben een van deze lessen bezocht en gesproken met de externe coach die deze les verzorgde. Ook hebben we de twee interne coaches en een aantal jongeren gesproken.

Het gezamenlijke idee van de Edutainmentklas is het promoten van een website (www.elefaith.nl). Dit is een website waarop artiesten hun muziek en filmpjes kunnen uploaden. Ook kun je deze muziek en video's tegen betaling downloaden. Artiesten kunnen zo bekend worden en geld verdienen. Het is de bedoeling dat de klas geld verzamelt, doordat gebruikers muziek en filmpjes downloaden. Dit geld gebruiken ze dan voor het einddoel; een reis naar Parijs (of een ander doel, zie later in deze paragraaf).

De andere Edutainmentklas organiseert een voetbaltoernooi in Amsterdam. De interne coaches hebben er zelf niet voor gekozen om interne coach van Edutainment te worden, dit hoorde al bij hun takenpakket toen ze op de school gingen werken.

Doel

Het doel van Edutainment is jongeren weer terug naar school of werk krijgen en ervoor zorgen dat de jongeren weer invulling kunnen geven aan hun vrije tijd. De jongeren leren in de Edutainmentlessen wat nodig is om je ambities te verwezenlijken. Ze leren daarnaast om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor hun leerproces.

⁶ Edutainment Works, is de intensieve variant van Edutainment en leidt naar stage, leerplek, baan, opdracht van een bedrijf, eigen onderneming. Edutainment Works koppelt de producties van jongeren aan het bedrijfsleven (www.bagroep.nl).

Deelnemers

Jongeren die deelnemen aan Edutainment hebben meestal geen startkwalificatie, zijn laag geschoold, bekend bij de politie en hebben vaak de motivatie voor school verloren.

B&A streeft ernaar om verschillende typen jongeren te bereiken met Edutainment. Ze proberen dit waar te maken door coaches van verschillende (culturele) achtergronden en met verschillende disciplines te werven. De meeste coaches hebben binding met een bepaald stadsdeel, maar de projectleider heeft een aantal coaches binnengehaald die naar eigen zeggen elke groep (in elk stadsdeel) binnen kunnen halen. Een van deze coaches heeft twintig jongeren uit Slotervaart geworven⁷ en ook lukte het deze coach om jongeren uit Noord te werven. De groep die Edutainment misloopt, is de groep Turkse jongeren. Volgens de projectleiding is deze groep moeilijk te bereiken. Dit kan liggen aan het feit dat ze vaak meehelpen in de 'Turkse toko's' van hun ouders en daardoor misschien minder vaak op straat hangen. Edutainment heeft intensief gezocht naar een coach met een Turkse achtergrond en achterban, of een coach die ervaring heeft met Turkse jongeren. De coaches die op gesprek zijn geweest, hadden echter te weinig ervaring en kwamen niet uit Amsterdam, waardoor het niet gelukt is om een geschikte coach te vinden.

In totaal hebben we met vier jongeren gesproken: twee jongeren van het websiteproject (een meisje van zeventien en een jongen van achttien) en twee jongeren van het zaalvoetbaltoernooiproject (een meisje van zestien en een jongen van zeventien).

De les

De helft van de klas is (veel) te laat in de les, daarom legt de externe coach eerst het idee van de website nog eens uit. Dit doet hij ook voor de leerlingen die dit hebben gemist, omdat ze er daarvoor (langere tijd) niet bij waren. Ook maakt hij een rondje om te vragen hoe het staat met de stages van de leerlingen.

De klas heeft veel last gehad van opstartproblemen, omdat er geen realistische ideeën van de grond kwamen. In eerste instantie wilde de klas een feest organiseren, maar dit bleek een te moeilijke opgave. Nu loopt het project wat beter: er is een idee en een doel waar ze naar toe kunnen werken. Ook gaat de samenwerking tussen de interne en de externe coach beter. In het begin vond de interne coach het lastig om de klas over te laten aan de externe coach.

Het nadeel van het idee van de website, is dat het niet echt iets van de leerlingen zelf is. Het is een bestaand project van de externe coach (hij heeft de website opgezet), waaraan de leerlingen een bijdrage leveren. Het voordeel hiervan is dat het hoe dan ook zal lukken (de site zal er altijd wel blijven) en dat het geen 'nep-project' is. Het nadeel ervan is dat de leerlingen het misschien minder zien als 'hun ding'.

⁷ Een van de doelstellingen van Edutainment was dat er meer deelnemers uit het stadsdeel Slotervaart zouden meedoen.

De interne coach denkt dat de externe coach van tevoren waarschijnlijk meer enthousiasme van de jongeren had verwacht. Wat positief is, is dat de externe coach veel contacten in het bedrijfsleven heeft, zodat hij leerlingen goed kan helpen bij het zoeken naar een stage.

Inmiddels zijn er vier leerlingen gekozen tot het 'bestuur': twee directieleden en twee leden voor de promotie van de website. Het bestuur gaat deze les met de coach de plannen bespreken over de flyers, stickers en T-shirts die ze gaan maken voor de promotie van de website. De rest van de klas gaat in twee groepen allerlei flyers bekijken, om zo ideeën op te doen voor de flyer voor hun project. Aan het einde van de les laat de coach alle groepjes vertellen wat ze hebben gedaan. Het bestuur heeft de kosten voor de flyers en stickers uitgezocht. De andere groepjes hebben flyers bekeken en vertellen wat ze wel en niet mooi vinden.

Het lijkt erop dat alleen de leerlingen die in het bestuur zitten, actie hebben ondernomen. De andere leerlingen liepen steeds de klas uit, gingen bellen tijdens de les, sliepen, of zaten voor zich uit te staren. Bij het bespreken aan het einde van de les blijkt dat de leerlingen die flyers hadden moeten bekijken dit (bijna) niet hebben gedaan. Dit hoeft niets te maken te hebben met de inhoud van de Edutainmentles, want het is een moeilijke groep leerlingen. De externe coach heeft bovendien tegen de leerlingen gezegd dat hij niet wil dat ze de les uitlopen om te bellen. De vraag is of de opdracht wel duidelijk genoeg was en of de begeleiding voldoende was. De externe coach zat voornamelijk bij de vier leerlingen van het bestuur, die daardoor waarschijnlijk wel redelijk gemotiveerd aan de slag gingen.

De externe coach zegt dat hij het soms lastig vindt om iedereen aandacht te geven. Wanneer er twee jongens later de klas inkomen, zou hij het liefst even vragen waarom ze later zijn en hoe het met ze gaat. Maar hij moet lesgeven en na de les zijn de jongens al snel verdwenen.

De externe coach vindt de samenwerking met de interne coach goed gaan. Hij vindt dat ze de les goed aanvult en hij vindt het fijn als ze bij het groepje gaat kijken waar hij op dat moment niet bij zit.

Met de andere externe coach werkt hij niet samen. Wel hebben ze soms intervisie met de projectleider van Edutainment. De externe coach vindt dat hij van de intervisie niet zoveel leert. Hij vindt het wel leuk om de verhalen van de andere coaches te horen.

Portretten

Sylvia doet mee aan het website-project. Ze vindt Edutainment niet heel leuk, maar ook niet stom. Ze vindt de opdracht te ingewikkeld: ze moeten 'allerlei dingen uitzoeken' en dat snapt ze eigenlijk niet goed. Dit zegt ze niet tegen de coaches, ze kijkt gewoon de andere kant op of ze doet niet mee. Ook vertelt ze dat het doel (een reis naar Parijs) helemaal niet realistisch is, omdat veel leerlingen toch niet mee mogen van hun ouders. Dit heeft ze tegen de externe coach gezegd en ze heeft voorgesteld om het geld aan een goed doel te besteden. Omdat dit doel voor iedereen haalbaar is, doet iedereen volgens haar veel beter mee. Dat was in het begin niet zo. Nu gelooft ze ook wel dat het allemaal gaat lukken. Ze wil volgend jaar de opleiding voor visagist doen, omdat ze in haar vrije tijd ook veel met make-up bezig is. Brahim, een andere deelnemer van het website-project, zegt dat hij dingen leert die hij kan gebruiken als hij de opleiding handel of administratie gaat doen, want dat wil hij graag. Hij is een stuk positiever over de Edutainmentles en hij zegt dat hij de les leuk vindt. Ook is hij enthousiast over de externe coach. Hij kan niet zo goed uitleggen waarom hij dat vindt.

Beide leerlingen die meedoen met de andere Edutainmentles (zaalvoetbaltoernooi) zijn enthousiast. De jongen vindt de Edutainmentlessen 'helemaal toppie, relaxt, gezellig en niet saai'. Hij vindt dat de externe coach je ook goed helpt met het vinden van een stage en ook vindt hij hem heel aardig. Het meisje is het daarmee eens en ze vindt de lessen ook heel leuk. Volgens haar kan alleen niet iedereen zo goed samenwerken zoals zij, ze doet het dan liever alleen. Toch moeten ze in groepjes de taken verdelen en is elk groepje verantwoordelijk voor een gedeelte van de organisatie van het voetbaltoernooi. Zij moet de zaal regelen en bellen hoeveel het kost. Hij moet de scheidsrechters regelen. Ze denken wel dat het lukt om alles te organiseren, alhoewel het wel veel geregeld is.

Allebei volgen ze een opleiding in de richting van zorg. Het meisje loopt op dit moment stage op een basisschool als klassenassistent en ze vindt dat ze daardoor veel socialer is geworden. Ze vertelt dat ze vroeger in Suriname wel eens andere meisjes sloeg en dat ze dat nu niet meer doet. Daardoor heeft ze nu meer vrienden. Ook wil ze graag op streetdance.

De jongen heeft op dit moment geen stage. Hij weet wel dat hij iets wil doen met jongeren, zoals het werk dat de externe coach doet bijvoorbeeld. Hij voetbalt, maar niet bij een club.

De namen van de deelnemers zijn gefingeerd.

Proces

Volgens de projectleider lukt het de coaches om de jongeren te motiveren, omdat ze een passie hebben voor jongeren. De meeste coaches komen uit het vrije veld: culturele ondernemers, muzikanten en ondernemers uit de entertainment. Op het moment van de audit zijn er in het vrije veld twee welzijnswerkers, twee jongerenwerkers en tien culturele ondernemers actief als coach. In het onderwijs doen er zes scholen mee. Edutainment levert voor bijna alle scholen een externe coach en daarnaast zijn er op de scholen culturele ondernemers actief.

De coach moet een vertrouwenspersoon en een groepsleider zijn, maar ook oog hebben voor het individuele leertraject van de deelnemers. Edutainment werkt nog steeds met een stappenplan om de coaches de methodiek bij te brengen. Wel passen ze dit op elke coach apart aan, want de ene coach heeft een ander of intensiever stappenplan nodig dan de andere coach.

De Edutainmentmethode is de externe coach wel bekend, maar hij gebruikt deze over het algemeen niet. Hij geeft vooral veel persoonlijke aandacht aan de jongeren, naast het geven van aandacht aan de groep. Hij vindt dat hij de jongeren kan motiveren, door naast de lessen ook een 'social talk' met ze te hebben.

De Edutainmentmethode is volgens de projectleider minder geschikt voor harde kernjongeren. Een coach heeft dit aan den lijve ondervonden; veel uitval, veel moeite met het binden van de jongeren aan het project en te weinig ervaring in het werken met een zware doelgroep.

Inbedding

In de vorige evaluatie kwam naar voren dat de inbedding in de stadsdelen niet erg goed was. Voor Edutainment is het belangrijk dat de stadsdelen steun verlenen in de vorm van faciliteiten. Ook is het volgens de projectleider nodig om Edutainment beter in te bedden op de scholen. Bijvoorbeeld door de directeur verantwoordelijk te stellen voor goede afspraken. Het lijkt erop dat Edutainment voor directeuren vaak geen prioriteit heeft. Ook verloopt de afstemming met de school soms stroef. De afspraken lopen vooral via de interne coach en de externe coach. Edutainment is binnen een schoolorganisatie afhankelijk van individuen. Toch ziet de projectleider dat niet als een probleem: "dat werkt binnen dit veld nou eenmaal zo".

Knelpunten

De formulieren die nodig zijn voor de registratie, zijn volgens de projectleider te lastig voor de jongeren en zelfs voor een groot deel van de coaches. De formulering past niet bij de jongeren en ook is er over enkele vragen onduidelijkheid. De projectleiding heeft zich wel voorgenomen om er bij de volgende ronde voor te zorgen dat de jongeren en de coaches de formulieren goed en volledig invullen. Ook de interne coaches geven aan dat ze veel tijd kwijt zijn met de registratie, omdat de leerlingen de formulieren niet zelf kunnen invullen. Vooral de vragen over de thuissituatie vinden de leerlingen vervelend. Ook vinden ze het lastig om uit te leggen waarvoor de formulieren precies worden gebruikt.

Bij de begeleiding van de coaches blijkt het nog steeds moeilijk om de coaches te binden aan Edutainment. Vaak is Edutainment een van de vele projecten die de coaches doen. Het is nog steeds moeilijk om afspraken te maken met de coaches om bijvoorbeeld te evalueren. Intervisie is eigenlijk wel nodig, want coaches hebben te maken met een zware doelgroep en het is daarom belangrijk dat zij hun verhaal kwijt kunnen.

De projectleider geeft aan dat er soms sprake is van wrijving tussen externe en interne coaches op de scholen. De coaches op de scholen zijn didactisch onderlegd, terwijl de externe coaches dit niet zijn.

Ook is het lastig om af te spreken met de jongeren en ze op één locatie te krijgen. Hun privélevens zijn vaak heftig en ze hebben vaak geen geld en geen

beltegoed. Ook komt het voor dat er in een hele gemotiveerde groep een of twee jongeren zijn die het voor de rest verpesten.

Uitval, uitstroom en nazorg

Volgens de projectleider stromen de jongeren die met Edutainment hebben meegedaan veelal door naar het 'juiste' onderwijs. Vaak zaten ze op een opleiding die helemaal niet bij hen paste. Door Edutainment weten de jongeren vaker wat ze nu echt willen. Ook stromen jongeren vanuit Edutainment regelmatig door naar activiteiten op het gebied van vrijetijdsbesteding of talentontwikkeling. De precieze aantallen hiervan zijn niet bekend. Het is moeilijk om alle jongeren na het project te traceren en om contact met ze te houden.

De externe coach vertelt dat ze net begonnen zijn met dit project en dat ze nog tot de zomer hebben om het af te maken. Hij heeft er wel vertrouwen in dat het gaat lukken, maar er is nog wel veel moeite voor nodig om het te bereiken. Ze moeten nog aardig wat stappen nemen. Hij verwacht dat de jongeren zich wel 'stoer' zullen voelen als het project geslaagd is en als de jongeren kunnen laten zien dat ze een bijdrage hebben geleverd aan de website.

De externe coach vertelt over twee 'behaalde successen' in de Edutainmentlessen. Ten eerste een meisje dat op haar stage altijd koffie moest zetten en hier niets van durfde te zeggen. In de les hebben ze het er over gehad en nu heeft ze er op haar stage iets van gezegd. Het gevolg is dat ze het er nu erg naar haar zin heeft. Een andere jongen is op zijn stage weggestuurd, omdat hij te langzaam zou werken. Ook hier hebben ze het in de klas over gehad. Iedereen vond dat hij sneller moest werken en nu doet hij dat ook op zijn stage.

De interne coaches weten niet voor honderd procent zeker of de projecten in hun klas zullen slagen. Ook kunnen ze het nut en het effect van Edutainment niet goed inschatten. Ze geloven wel dat het kan bijdragen aan het vinden van een stage, maar niet aan binding met de school. Allebei vinden ze ook niet dat Edutainment de grootste prioriteit heeft. Ze vinden het vooral belangrijk dat de jongeren een stageplek hebben.

2.3 ENIP!

'En Nu iets Positiefs!'

Projectbeschrijving

ENIP! is een groepsproject waarin risicojongeren van 16 tot 23 jaar gedurende drie maanden een aantal werkavonden in de week spullen, zoals stoelen, tafels en bedden, opknappen. Aan het eind van het project gaan de jongeren tien dagen op reis naar Marokko, waar ze de opgeknapte spullen naartoe brengen. ENIP! heeft een groepsgerichte aanpak, maar wil de jongeren

daarnaast ook individueel benaderen. Naast de werkavonden krijgen de jongeren ook een aantal trainingen, zoals sollicitatiebijeenkomsten of presentaties over jeugdhulpverlening of vrijwilligerswerk. Het project duurt maximaal een jaar, inclusief de nazorg.

Audit

Voor de audit hebben we gesproken met de twee projectleiders van ENIP!. Daarnaast hebben we een sollicitatiebijeenkomst bezocht in het buurtcentrum Cinetol. In deze sollicitatiebijeenkomst leren de jongeren hoe ze een sollicitatiebrief moeten schrijven en hoe ze het beste een sollicitatiegesprek kunnen voeren. We hebben gesproken met de cursusleiders en de jongeren zelf. De begeleiding bestaat uit een Nederlandse man, een Marokkaanse man en een Marokkaans meisje.

Doel

Met ENIP! proberen de projectleiders de kloof tussen instellingen, politie en jongeren te dichten. Ze hopen hiermee te bereiken dat de jongeren het nut van hulpverlening inzien, zodat ze (na het volgen van het ENIP!-traject) hulp kunnen zoeken bij instanties. ENIP! streeft naar meer aandacht voor de toeleiding naar school of werk, ook via een individueel traject dat aan het begin van het project wordt uitgezet en met de jongeren wordt doorlopen.

Deelnemers

De groep deelnemers van ENIP! kan bestaan uit 'first offenders' en licht criminele jongeren, harde kern jongeren, meerplegers of jongeren die werkloos zijn.

Tijdens de audit loopt er een project met 25 Marokkaanse jongeren van veertien tot zestien jaar in Oud-Zuid. Dit is een 'pilot': ENIP! Junior. Volgens de projectleiders doen er normaal gesproken alleen jongeren van 17 tot 21 jaar mee met ENIP!. In dit project in Oud-Zuid zijn de jongeren bezig met een fotoproject. Ze maken foto's en filmpjes in de stad. Na de reis naar Marokko maken ze een presentatie, waarin ze alles wat ze tijdens het project geleerd hebben in de praktijk kunnen brengen.

Het stadsdeel wilde graag dat deze jongeren, die volgens het stadsdeel ernstige risicojongeren zijn, meedoen met ENIP!. Volgens de projectleiders valt het redelijk mee met de zwaarte van de groep. Ze zeggen dat met name het aanbod van de stadsdelen niet aansluit op de behoeften van de jongeren, waardoor je risicogedrag in de hand werkt.

Op de sollicitatietraining zijn in totaal negen jongens aanwezig, terwijl er volgens de begeleiding twintig jongens zouden moeten zijn. Het is lastig om de jongens zonder begeleiding erbij te spreken. De jongens vertellen dat ze de avond wel leuk vonden en dat ze ook wel wat hadden geleerd, namelijk hoe je je moet gedragen bij een sollicitatiegesprek. Ook vertellen ze wat over de andere avonden: daar knappen ze rolstoelen op of doen ze aan sport. Over de

reis naar Marokko zeggen de jongeren dat ze het goed vinden om iets voor de mensen daar te doen. Daarbij vinden ze het leuk om de spullen daar persoonlijk te brengen.

De les

Bij aanvang van de sollicitatiebijeenkomst zijn de cursusleider en de projectleiding er nog niet; ze zijn een kwartier te laat. De begeleiders weten daardoor niet zo goed wat ze moeten doen. De jongens hadden vorige week de opdracht gekregen om een sollicitatiebrief te schrijven. Een van de begeleiders begint daarom de les met de vraag wie zijn huiswerk heeft gedaan. Dat blijken er maar twee te zijn. Vervolgens vraagt de begeleiding aan de jongens wat ze later willen worden. Er komen allerlei beroepen voorbij: 'rapper, iets in de ICT, kapper, voetballer, SPW'er, automonteur bij de ANWB, huisarts'.

De jongens zijn erg druk en de les verloopt chaotisch. Af en toe zet de begeleiding een jongen op de gang of aan een andere tafel. Een aantal jongens reageert steeds op alles wat er gezegd wordt, anderen houden juist hun mond en verschuilen zich in hun jas of achter hun pet.

De twee jongens die hun huiswerk hebben gedaan, lezen hun sollicitatiebrief voor. De redenen voor de andere jongens om hun huiswerk niet te doen zijn bijvoorbeeld 'geen tijd', 'te veel schoolwerk' of 'geen internet'. De begeleiding zegt dat ze de jongens geen huiswerk geven om hen te pesten, maar om ze verder te helpen in hun leven. Wanneer hij bij een jongen doorvraagt waarom hij zijn huiswerk niet heeft gedaan, reageert de jongen aangesproken en blijft hij de hele les mokken.

Na het bespreken van de sollicitatiebrieven doen de jongens een rollenspel, waarin een jongen de werkgever speelt en een andere jongen de sollicitant. Ze weten elkaar niet zoveel te vragen. 'Waarom wil je huisarts worden? Heb je je diploma's? En hoe oud ben je eigenlijk?' De begeleiding geeft wat tips, maar de jongens zitten er onderuitgezakt bij. Eén jongen valt zelfs in slaap.

De begeleiding vindt dat de jongens het nog lang hadden volgehouden en denkt dat ze er zeker wel iets van opsteken. 'De jongens doen wel stoer en het lijkt alsof ze ongeïnteresseerd zijn, maar ondertussen...' Ook denkt de begeleiding dat de jongens misschien nog wat jong zijn voor een sollicitatietraining en dat een oudere groep waarschijnlijk meer zou oppikken.

Proces

De kracht van de ENIP!-methode zit volgens de projectleiders in het volgende: bij de werving krijgen de jongeren te horen dat ze een reis naar Marokko gaan maken. Hierdoor raken de jongeren snel geïnteresseerd. Bij de eerste bijeenkomsten gaat de begeleiding soepel met de jongeren om. Na twee of drie weken, wanneer de jongeren al een aantal avonden per week gewerkt hebben, wordt de begeleiding strenger. Als de jongeren te laat komen, krijgen

ze dit te horen. Ze krijgen bovendien een waarschuwing om weggestuurd te worden als ze zich niet goed gedragen. De jongeren willen natuurlijk niet dat ze die drie weken voor niets hebben gewerkt, dus daarom luisteren ze naar de begeleiding en vertonen ze goed gedrag.

ENIP! maakt gebruik van zowel professionals als vrijwilligers om de jongeren te begeleiden tijdens het project. Ze hebben volgens de projectleiding een grote lijst met vrijwilligers, dus het is geen probleem om deze te vinden of bereid te krijgen. De eis die ENIP! aan de begeleiders stelt, is dat ze de methodiek van ENIP! aanleren en dat ze deze ook toepassen in de praktijk. Het samenwerken gaat vaak makkelijker met de vrijwilligers dan met de professionals, omdat de laatste groep vaak al hun eigen methodiek heeft ontwikkeld.

In de eerste maand krijgen de begeleiders een training over de methodiek, verderop in het traject krijgen de begeleiders een training aan de hand van casussen. Hierin leren de begeleiders bijvoorbeeld dat ze ervoor moeten waken dat jongeren hen niet uitspelen en dat ze zich altijd bewust zijn van hun functie als begeleider.

Inbedding

De projectleiders vinden dat ENIP! over het algemeen wordt gezien als een 'allochtoon' project en dat ze een stempel opgedrukt hebben gekregen.⁸ Dat wordt volgens hen soms tegen je gebruikt en sommige stadsdelen worden daardoor bijvoorbeeld voorzichtiger. De ene keer gaat het samenwerken met een stadsdeel prima, de andere keer levert het veel problemen op. De projectleiders moeten in het laatste geval veel doen om de stadsdelen en de bijbehorende partijen mee te krijgen. Soms speelt daarbij mee dat de instellingen waarmee ENIP! moet samenwerken, ENIP! als concurrentie van hun eigen jongerenwerk zien. De projectleiders geven aan dat ze met ENIP! wél de moeilijkste en zwaarste groep risicjongeren weten te bereiken.

Volgens de projectleiders zijn er twee kampen zijn ontstaan: een kamp dat 'voor' ENIP! is en een kamp dat het niet ziet zitten met ENIP!. Volgens de projectleiders zegt het kamp dat 'tegen' ENIP! is, dat de reis naar Marokko een snoepreis is. Ook zien de tegenstanders het nut van ENIP! niet in. De projectleiders hebben enkele personen uitgenodigd om mee te gaan naar Marokko, zoals de wethouder en een beleidsmedewerker. Zij waren allen enthousiast en zagen dat de reis naar Marokko slechts een onderdeel is van het ENIP!-traject.

⁸ De resultaten van de vorige Evaluatie (Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2006-2007, september 2008) kwamen hard aan bij de projectleiders van ENIP! Ze vinden dat vooral extern betrokkenen aan het woord zijn geweest en ze betreuren het dat ze zo negatief uit de vorige evaluatie zijn gekomen.

Volgens de projectleider komt hun boodschap niet aan bij de tegenstanders van ENIP!. Daarnaast vragen de projectleiders zich af of ze het wel willen aannemen. Ze hebben geprobeerd om een aantal tegenstanders mee te vragen naar Marokko om te komen kijken bij het project, maar ondanks dat lukt het ze niet om hun beeld te veranderen. Daarom hebben ze nu besloten dat het beter is als ze zich richten op de jongeren.

Knelpunten

De projectleiders noemen tijdens het gesprek geen andere knelpunten dan de tegenstand die ze voelen. Verder gaat alles volgens hen 'goed' en 'prima'.

Uitval, uitstroom en nazorg

De uitval bij ENIP! is volgens de projectleiders klein. De jongeren die uitvallen, vallen volgens hen uit door privé-omstandigheden zoals drukte met school of werk of psychische problemen.

De projectleiders vertellen dat je ziet dat de jongens elkaar na de Marokkoreis opzoeken. Het is de projectleiders niet duidelijk of ze het goede gedrag dat ze tijdens het project aanleren ook bij thuiskomst en in de periode daarna nog laten zien.

2.4 Goal

Projectbeschrijving

Goal is een individueel mentorproject voor jongeren van 12 tot 23 jaar met een duur van minimaal drie maanden en van gemiddeld een jaar.⁹

Radar voert de projectleiding van Goal uit. Radar is een adviesbureau dat zich richt op sociale vraagstukken.

De mentoren zijn vrijwilligers met een goede maatschappelijke positie, die een jongere begeleiden die via matching¹⁰ aan hen is verbonden. Daarnaast zijn er mentorbegeleiders, professionals die werkzaam zijn op bijvoorbeeld scholen of in jongerencentra. Hun taak is het aanmelden van jongeren voor Goal en het begeleiden van de mentoren.

Audit

Voor de audit hebben we gesproken met de projectleider van Goal en met vier coaches en vier jongeren die op dit moment in een Goaltraject zitten.

⁹ Ook is er de mogelijkheid om een Goal-mentorschap na een jaar te verlengen.

¹⁰ Met het matchen van de jongere met een mentor wordt rekening gehouden met de wensen van beide kanten. Daarnaast wordt er altijd een intakegesprek gehouden met de jongere en de mentorbegeleider. Deze maatregelen worden genomen om mismatches te voorkomen.

Doel

Het doel van Goal is het begeleiden van jongeren en het geven van een goed voorbeeld aan de jongeren. De jongeren die met Goal meedoen krijgen vaak te weinig steun vanuit hun eigen omgeving op het gebied van bijvoorbeeld schoolwerk en gedrag. De mentor fungeert als rolmodel en kan daardoor helpen schooluitval te voorkomen.

Deelnemers

Volgens de projectleider is de verdeling tussen jongens en meisjes die bij Goal instromen ongeveer gelijk. Hij schat in dat ongeveer tachtig procent van de deelnemers allochtoon is, maar dat de spreiding over de stadsdelen wel redelijk verdeeld is. Goal is bedoeld voor jongeren van 12 tot 23 jaar, maar de meeste jongeren die meedoen zijn veertien tot zeventien jaar.

De projectleider geeft duidelijk aan dat bij het selecteren van de jongeren het motto 'take it or leave it' geldt. "De coaches zijn vrijwilligers en zitten niet te wachten op jongeren die niet komen opdagen of er geen zin in hebben".

Portretten

We hebben met vier Goalkoppels gesproken over hun ervaringen met het project. Hieronder staat een tweetal portretten.

Een nieuwe school en mannenpraat

Fabio begon met Goal toen hij nog op het Altra College zat. Hij ging twee dagen per week naar school en liep twee dagen in de week stage. Op dit moment loopt hij elke week vier dagen stage bij de Fietsfabriek en zit hij één dag op school. Op zaterdag heeft hij een bijbaantje bij de Fietsfabriek. Joris is vanaf begin november de coach van Fabio. Bij het kennismakingsgesprek klikte het meteen.

Samen hebben Fabio en Joris nog ongeveer acht maanden te gaan. Wat ze in die periode willen bereiken, is het vinden van een nieuwe school. Ze hebben het ROC bij Sloterdijk op het oog. Fabio ziet geen nut in de school waar hij nu zit en wil er zo snel mogelijk weg. Samen met Joris en zijn moeder is hij naar de open dag geweest. Dit ROC leidt op tot een beroep en dat past goed bij Fabio. Hij wil graag fietsenmaker worden, hij weet zeker dat hij dat wil. Daarnaast is Fabio een slimme jongen voor iemand van zestien jaar, dat merkt Joris als hij met hem praat en in bepaalde situaties. Fabio vindt dat hij niet per se een diploma hoeft te halen, hij vindt het vooral 'mooi meegenomen': "Fietsenmaker is een vrij beroep en daar heb je geen diploma voor nodig." Joris wil wel dat Fabio een diploma haalt. De voorwaarde om te kunnen instromen in de opleiding is dat Fabio een baan heeft. Daar zijn ze nu hard naar op zoek. Ze zijn laatst bij een fietsenmaker geweest om te vragen of Fabio daar kan komen werken. Binnenkort mag hij een dag meelopen.

Joris en Fabio spreken één keer per week af. Wat ze dan gaan doen is elke keer verschillend: naar de haven, wandelen of iets anders. Dat vindt Fabio ook leuk en het past bij hem, want 'hij houdt niet zo van regelmaat'. Vooral tijdens dit soort activiteiten kunnen ze het goed hebben over van alles en nog wat: samen hebben ze veel mannenpraat en het is heel gezellig. Soms gaat het ook over wat serieuze dingen, zoals school. Een goede school vinden is echt hetgeen dat nu belangrijk is voor Fabio: "Het is mijn toekomst".

In het begin is Fabio een aantal keer een afspraak vergeten, en toen raakte Joris wel een beetje geïrriteerd. Hij vergat de afspraken echter niet omdat hij er geen zin in had. Joris is van de principes en vindt dat je wel te laat kunt komen, maar dat je dan wel even moet bellen. Hij probeert Fabio dit soort dingen te leren en dat lukt hem best goed, vindt hij.

De thuissituatie van Fabio is niet erg stabiel, hij krijgt minder begeleiding van zijn ouders dan in een ideale situatie. Vrienden van Fabio hebben geen Goalcoach. Zijn vrienden zijn vaak ouder en hebben al een baan of zitten op school. Zonder Joris had Fabio deze opleiding nooit gevonden. Wat hij leert van Joris is vooral 'kansen grijpen'. Hij vindt dat hij het met Joris heeft getroffen. Voor Joris is het wel druk met een fulltime gezins- en werkleven ernaast, maar hij stoot nu minder belangrijke hobby's buiten werktijd af om met Fabio te kunnen afspreken.

Joris en Fabio denken dat ze nog contact zullen houden na het Goaljaar. Joris wil dan graag weten hoe het met Fabio is en Fabio zal Joris ook 'zeker bellen'.

De naam van de deelnemer is gefingeerd.

Leerachterstand en sportclub

Tariq is via het buurthuis Cinetol in contact gekomen met Goal. Hij is gekoppeld aan Ron, die nu al ongeveer 2,5 jaar zijn coach is. Na het eerste Goal-jaar hebben ze hun contract verlengd. Ze vonden namelijk 'dat ze nog niet klaar waren met elkaar'. Tariq en zijn coach zien elkaar ongeveer één keer per week, maar er zijn ook tijden geweest dat ze vaker afspraken. De belangrijkste reden waarom Tariq met Goal meedeed, was omdat hij achterstanden had op school (groep 8). Hij liep vooral achter met rekenen en hij kon hierbij hulp gebruiken. Ook zijn Entreetoets en Cito-toets had hij niet zo goed gemaakt.

Ron heeft hem geholpen met zijn schoolwerk, zoals tafels stampen en huiswerkbegeleiding. Zijn vader is daar erg blij mee, omdat hij en zijn vrouw niet heel goed Nederlands spreken en hem dus niet kunnen helpen bij zijn schoolwerk. Maar de huiswerkbegeleiding is niet het enige waar Ron mee heeft geholpen. Tariq wilde ook graag op een sport en nu doet hij al ongeveer acht maanden aan judo bij een judovereniging. Het is wel jammer dat hij daar geen leeftijdsgenoten heeft waartegen hij wedstrijden kan spelen, dus waarschijnlijk gaat hij daar stoppen. Samen met Ron gaat hij er nu voor zorgen dat hij kan gaan zwemmen. Ook heeft Ron geholpen bij het kiezen van een school (voortgezet onderwijs). Samen met zijn vader zijn ze naar open dagen geweest.

Tariq zit nu op een relatief kleine vmbo-school en zit met zestien kinderen in de klas. Zijn resultaten zijn 'hartstikke goed', hij haalt achten en negens en zijn vader en Ron zijn heel erg trots op hem. Zelf heeft Tariq, zo zegt Ron, niet erg veel eigenwaarde, maar Tariq ziet wel in dat het nu eigenlijk heel goed gaat op school. Tariq heeft veel interesse in techniek, hij weet bijvoorbeeld veel van auto's en motoren én hij kan hier ook goed over vertellen. In de toekomst wil hij wellicht iets met techniek doen, maar ook economie en ICT lijken hem interessant.

In het begin was een coach wel wennen voor Tariq. Hij moest op tijd op afspraken komen, maar dit lukte vaak niet of hij zegde de afspraken af. Dat laatste doet hij nu bijna nooit meer en hij is bovendien vaker op tijd. Ook zegt Ron dat Tariq in het begin niet zoveel zei, maar dat hij nu veel sociaal vaardiger is en ook zegt wat hij vindt en wil.

Tariq zou vrienden zeker aanraden om mee te doen met Goal als ze problemen

zouden hebben. Hij heeft er namelijk 'heel veel aan gehad'. Hij is tevreden over Ron. Per jaar bekijken ze of Ron zijn coach blijft.

De naam van de deelnemer is gefingeerd.

Proces

Methode

De methode van Goal is ten opzichte van voorgaande jaren weinig veranderd. Het matchen van jongeren met een coach gaat volgens de projectleider goed. Het is belangrijk dat een jongere de juiste coach (mentor) krijgt. Het komt haast nooit voor dat een coach tijdens een mentoraat uitvalt.

De coaches zijn vaak hoogopgeleide mensen die erg leergierig zijn. De trainingen slaan daarom ook goed aan. In een tevredenheidsonderzoek over de training voor de coaches, bleek dat ze erg tevreden waren. Ze gaven de training een ruime acht.

Sommige coaches hebben volgens de projectleider wat 'te enthousiaste' verwachtingen en in de training leren zij daarom ook dat kleine stapjes ook winst zijn voor een jongere. Ook leren ze dat het soms een tijd kan duren voordat je als mentor een vertrouwensrelatie hebt opgebouwd met de jongere. Enkele coaches vinden dat hun jongere 'te weinig problemen' heeft. Zij vinden het jammer dat ze 'alleen maar' kunnen helpen met bijvoorbeeld huiswerk.

Inbedding

Bijna alle eerstelijns werkers in Amsterdam (bij instellingen die met jongeren werken) weten volgens de projectleider wat Goal is en inhoudt. De inbedding in het netwerk kun je volgens hem ook goed noemen. "De geluiden zijn positief en er is bovendien veel media-aandacht voor Goal."

Knelpunten

De projectleider vindt dat er na de ESF-periode minder regels zijn gekomen. Maar nog steeds ondervindt Goal problemen met het invullen van de registratieformulieren. De zorgcoördinator van de school moet er bijvoorbeeld mee instemmen dat een jongere meedoet met Goal, ook als die jongere is aangemeld door de jeugdzorg. Een leerling kan echter in de tussentijd naar een andere school zijn gegaan of helemaal niet meer op school zitten. Een handtekening van de zorgcoördinator is daarom vaak lastig te krijgen¹¹. De projectleider vindt het beter als elke mentorbegeleider, dus ook die uit de jeugdzorg, de aanmelding van een jongere mag accorderen. De prioriteit ligt volgens hem bij het zo snel mogelijk helpen van een jongere, in plaats van wachten op handtekeningen of het heen en weer sturen van formulieren omdat bijvoorbeeld niet is ingevuld in welk stadsdeel de jongere woont (dit weet men soms niet). Hij wil niet dat de registratie het effect van Goal in de weg staat. Mentoraten die niet declarabel zijn omdat iets ontbreekt op het

¹¹ Deze informatie is verzameld in januari 2009. In juli 2009 geeft de projectleider van Goal aan dat deze regeling omtrent de administratie recent 'flink versoepeld' is.

formulier, zoals een akkoord van de zorgcoördinator, zijn volgens hem soms hele goede mentoraten.

Goal heeft van het Oranjefonds extra geld gekregen, waardoor ze zonder registratie meer jongeren kunnen helpen aan een mentoraat bij Goal. De Rijksuniversiteit Groningen evalueert de effecten van deze extra mentoraten.

Uitval, uitstroom en nazorg

De uitval bij Goal is ongeveer twintig procent. Volgens de projectleider stromen er veel jongeren in bij Goal, die op het randje van 'afglijden' zitten. Door Goal stabiliseert de situatie vaak in eerste instantie, en zie je volgens de projectleider niet meteen een verbetering van de situatie. Dat is volgens hem logisch, omdat dat vaak het hoogst haalbare is. Het is volgens hem goed om de langetermijneffecten te bekijken. Bij veel mentoraten zijn al concrete effecten te meten bij het einde van het mentoraat, maar vaak zijn die effecten niet hard ('een hoger schoolniveau'), maar zacht ('een beter zelfbeeld').

2.5 Sport-It

Projectbeschrijving

Sport-It is een sportproject voor jongeren van 12 tot 23 jaar. Het project biedt sport als middel aan om de ambities van de jongeren te 'triggeren'.

Tegelijkertijd leren de jongeren hoe ze hun sociale vaardigheden kunnen versterken. De doelgroep is niet of gedeeltelijk leerplichtig en bezit geen startkwalificatie. De jongeren dreigen hun binding met hun opleiding of werk te verliezen of hebben deze al verloren.

Net als bij CATch is de netwerkorganisatie ClickF1 verantwoordelijk voor Sport-It. Ook Sport-It werkt met een strategische driehoek: sportuitvoerders werken samen met de instroompartijen om de jongeren te motiveren voor onderwijs of werk. Deze instroompartijen (scholen, welzijns- en zorg-instellingen) zijn klanteigenaar en verantwoordelijk voor de begeleiding van de jongeren tijdens het project. ClickF1 zorgt voor de procescoördinatie tussen de verschillende partijen.

Audit

Voor de audit hebben we met dezelfde mensen gesproken als bij CATch: de projectleider en drie projectmedewerkers. Voor de audit hebben we een bezoek gebracht aan een kickbokstraining in sportcentrum Palestra. Tijdens deze trainingen leren de jongeren de basis van het kickboksen en het verbeteren van hun sociale vaardigheden. De trainer (sportuitvoerder) werkt samen met een begeleider vanuit Spirit Jeugdzorg. De laatste verzorgt de contacten tussen de school of jeugdzorg met de trainer. Ook gaat hij achter de jongeren aan, die wel op de training zijn gekomen en niet op school zijn verschenen. Bovendien begeleidt hij enkele jongeren die meedoen aan de kickbokstraining. We hebben gesproken met de trainer en de begeleider en met een aantal jongeren.

Doel

Het doel van Sport-It is dat de motivatie voor school of een werkplek toeneemt, of weer ontstaat als deze afwezig is.

Deelnemers

Net als bij CATch is het streven om meer deelnemers te laten instromen (340), zodat uiteindelijk driehonderd deelnemers het Sport-It-traject afronden. De werving vindt plaats via het onderwijs (150 deelnemers), welzijnsinstellingen (vijftig deelnemers) en zorginstellingen (vijftig deelnemers). In overleg met DMO is het domein Arbeid/Werk & Inkomen komen te vervallen. De vijftig plaatsen die daardoor overblijven, zijn verdeeld over de andere drie domeinen.

In totaal doen er veertien jongeren, zowel jongens als meisjes, mee met de Sport-it-training in sportcentrum Palestra. De jongeren zijn voornamelijk ingestroomd via het Altra College, Boppi¹², of via Spirit Jeugdzorg. Deze Sport-It-les is in november 2008 gestart en loopt tijdens de uitvoering van de audit (maart 2009) op zijn eind.

De meeste jongeren komen volgens de trainer altijd. Wanneer ze niet kunnen, moeten ze afbellen. Na afwezigheid volgt altijd een gesprek met de trainer of met de begeleider, om te vragen waarom ze er niet waren. De jongeren mogen maximaal twee of drie keer afwezig zijn.

Tijdens de audit zijn er ongeveer acht jongeren, minder dus dan normaal. De trainer denkt dat het misschien komt omdat hij had verteld dat er een onderzoeker kwam die hen misschien wilde interviewen.

Opvallend is dat tijdens de les drie jongeren wel naar het sportcentrum komen om zich af te melden: een jongen met een gebroken arm, een meisje dat een andere afspraak had en een meisje dat wegens zwangerschap niet meer mee kan doen melden zich af en blijven bovendien kijken naar de rest. Kennelijk voelen deze jongeren zich verbonden met de Sport-It-les of de trainer.

De les

De trainer begint en eindigt de training altijd met een gesprek met de jongeren, bijvoorbeeld over een actuele gebeurtenis. Dit keer heeft een meisje een e-mail meegenomen waarin staat dat kickboksen niet mag van de islam, omdat je daarmee anderen letsel toebrengt. Ook is een jongen boos, omdat de vorige training niet doorging en hij wel was gekomen. De begeleiding had hem niet kunnen bereiken, omdat ze zijn telefoonnummer niet hadden. Deze ruzie spreken ze uit aan het begin van de les. Na de training, die hierdoor niet lang meer duurde, komt de jongen terug op zijn besluit om het goed te maken met de begeleiding. Hij is eigenlijk nog boos en zegt dit tegen de trainer. Weer bespreken ze het probleem met de hele groep. Tijdens de gesprekken

¹² Het Boppi-traject is bedoeld voor risicjongeren tussen de tien en achttien jaar. De jongere krijgt hulp in de vorm van een individueel programma en een mentor. Ondanks dat werkt de jongere ook samen in een groep. De ouders kunnen hulp krijgen bij bijvoorbeeld de opvoeding. Om deel te kunnen nemen aan Boppi hebben de jongeren een verwijzing van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam nodig (www.altrajeugdzorg.nl).

probeert de trainer de nadruk te leggen op de vaardigheid 'rustig blijven, ook al ben je boos'.

De trainer geeft aan dat een van zijn sterke kanten is dat hij de taal van de jongeren spreekt en zo ook met ze omgaat. Dit merk je ook in zijn training; hij gebruikt de woorden die de jongeren aanspreken en zegt ze waar het op staat. De jongeren vinden hem, ook om die reden, erg aardig en 'stoer' en willen graag aandacht van hem. Hij probeert iedereen ook die persoonlijke aandacht te geven.

De trainer heeft veel ervaring in de jeugdzorg. Zijn ervaringen hebben hem geleerd dat voor een jongere drie dingen belangrijk zijn: thuissituatie, schoolsituatie en vrije tijd. Hij denkt dat als het bij een van die drie dingen niet lekker gaat, het niet goed zal gaan met de jongere. Daarom proberen hij en de begeleider zoveel mogelijk in te gaan op deze drie aspecten tijdens de Sport-It les.

Daarnaast besteedt de trainer aandacht aan de competenties van de jongeren. Dit doet hij tijdens het gesprekje voor en na de les. Hij probeert ze sociale vaardigheden (bijvoorbeeld 'je voorstellen aan de onderzoeker') en gespreksvaardigheden ('rustig blijven ook al ben je boos') te leren.

Portretten

Afi (19) is via jeugdzorg bij Sport-It terecht gekomen. Ze was agressief en had in een jeugdgevangenis gezeten. Ze is nu al drie jaar niet naar school geweest. Wel heeft ze in de gevangenis een aantal certificaten gehaald. Afi is (ongepand) zwanger geworden, waardoor ze niet meer meedoet met de Sport-It les. Ze was altijd heel enthousiast en fanatiek. De Sport-It-trainingen vond ze namelijk 'leuk en leerzaam'. Ze heeft haar agressie weten te beheersen door de Sport-It-trainingen. Afi wil uiteindelijk graag in haar geboorteland Ghana wonen om daar te werken met jongeren.

Bushra (17) is via Boppi bij Sport-It terechtgekomen. Ze is heel enthousiast over de trainingen en over de trainer. Volgens haar zegt hij waar het op staat en is hij 'lekker fanatiek'. Bushra was altijd agressief en reageerde fel op andere mensen. Ze vertelt dat ze dit tijdens de Sport-It lessen heeft afgeleerd, omdat de trainer haar vanaf het begin af aan heeft gezegd hoe ze zich moet gedragen. Ze wil dolgraag doorgaan met kickboksen en hoopt dat ze bij de vereniging van de trainer les kan krijgen. Bushra vindt het jammer dat de training zo kort is. Omdat ze veel praten, blijft er weinig tijd over voor de échte training. Bushra wil na haar vmbo-opleiding graag een mbo-opleiding doen en misschien zelfs doorstromen naar het hbo.

Ook Mohammed (17) is via Boppi bij Sport-It ingestroomd. Hij is vorig jaar blijven zitten op school en hij zit nu voor de tweede keer in de vmbo-/havo-klas. Ook Mohammed was erg agressief. Hij vertelt dat hij bijna nooit mensen sloeg, maar dat hij de agressie wel in zich heeft. Door de Sport-It les is dit volgens hem veel minder geworden. Hij vindt het jammer dat Sport-It bijna is afgelopen. Hij wil wel graag doorgaan met kickboksen, maar hij weet niet wanneer, waar en hoe.

De namen van de deelnemers zijn gefingeerd.

Proces

Methode

Net als bij CATch staan het POP, het 'natuurlijk leren' en individuele aandacht centraal. Voor meer informatie over de methode verwijzen we naar de paragraaf over CATch (pagina 8). Sport-It heeft een divers aanbod en er is sprake van een competitie-element. Ook komen competenties aan de orde zoals het omgaan met winst en verlies of met 'oneerlijke' situaties.

Inbedding

Sport-It werkt net als CATch aan een verdere inbedding in de lokale infrastructuur. Meer informatie over de inbedding is te vinden in de paragraaf over CATch (pagina 9).

Knelpunten

Het belangrijkste knelpunt dat de trainer en de begeleider tijdens de audit noemen, is dat hulpverleners van jongeren hun jongere naar de Sport-it les brengen en hun gezicht daarna weinig tot niet meer laten zien, omdat ze denken dat 'het nu wel goed is'. Ze denken dat het juist belangrijk is als de hulpverleners af en toe langs komen of contact met hen houden.

Ook vindt de trainer het belangrijk om de ouders van de jongeren te betrekken bij het Sport-It traject, maar dit is in de praktijk lastig: laatst zijn ze een dag in een huisje in Wijk aan Zee geweest om te werken aan sociale vaardigheden. Daarvoor moesten ze toestemming aan de ouders vragen, maar de meeste ouders snapt niet waar het om ging.

De trainer en de begeleider vinden het jammer dat ze voor Sport-It alleen een korte termijnplanning kunnen maken, omdat ze afhankelijk zijn van project-gelden van de gemeente. Het zal volgens hem de overheid ook veel geld schelen als je nu investeert in dit project en zorgt dat de jongeren niet uitvallen uit het onderwijs.

De administratielast blijkt net als bij CATch nog steeds een knelpunt te zijn (zie de paragraaf over CATch).

Uitval, uitstroom en nazorg

De trainer merkt dat veel jongeren die aan het Sport-it traject hebben meegedaan, graag willen blijven sporten nadat het traject is afgelopen. Sommige jongeren gaan misschien bij zijn vereniging in IJburg trainen. Voor de andere jongeren proberen ze ook te zorgen dat ze ergens terecht kunnen.

Tijdens de Sport-It les krijgen de jongeren veel individuele aandacht van mensen die hier meestal voor zijn opgeleid. Op een normale sportvereniging is dit vaak niet het geval, terwijl deze jongeren dit juist nodig hebben. De begeleider denkt dat dit lastig is als je de jongeren wilt doorverwijzen naar een 'normale' sportvereniging.

De begeleider geeft aan dat je moeilijk iets over de langetermijneffecten van Sport-It kunt zeggen: hij heeft weinig zicht op wat er met de jongeren gebeurt ná het traject.

2.6 Weer aan de Slag

Projectbeschrijving

Weer aan de Slag is een traject voor jonge moeders tussen de 15 en 24 jaar. De projectleiding is in handen van Stichting Altra, een instelling voor jeugdhulpverlening en onderwijs in Amsterdam en omstreken. Altra is in 2004 gestart met Weer aan de Slag. Bij dit project krijgen jonge moeders een individueel begeleidingstraject. Met dit traject leidt Weer aan de Slag de moeders toe naar een opleiding of werk. Naast een individueel traject, volgen de moeders ook trainingen in groepsverband.

Audit

Voor de audit hebben we gesproken met de projectleider van Weer aan de Slag. Ook hebben we een bezoek gebracht aan een training sociale vaardigheden voor een groep jonge moeders. Daar hebben we gesproken met twee begeleiders en een aantal jonge moeders.

Doel

Het doel van Weer aan de Slag is om jonge moeders naar school of werk toe te leiden. Weer aan de Slag wil dit vooral bereiken door het versterken van de zelfredzaamheid van de jonge moeders op verschillende terreinen en het vergroten van hun zelfvertrouwen. Weer aan de Slag helpt met het vinden van een stageplek, zowel binnen als buiten Altra, vrijwilligerswerk, een passende opleiding of een baan. Het merendeel van de jonge moeders wil een opleiding volgen, omdat ze vaak nog geen startkwalificatie bezitten.

Deelnemers

In twee maanden hebben 23 moeders zich aangemeld voor Weer aan de Slag. Deze jonge moeders stromen vaak in via de DWI of de scholen. Ook melden sommige jonge moeders zichzelf aan. Van deze 23 aanmeldingen zijn er op het moment van de audit uiteindelijk vijf in het traject beland. Deze vijf moeders waren positief na het intakegesprek en wilden dus begeleid worden. De andere achttien moeders waren niet gemotiveerd of hadden inmiddels al hulp van anderen.

In de training zitten negen jonge moeders. Sommigen hebben al een kind, sommigen zijn nog zwanger. Een aantal is er voor de eerste of tweede keer, anderen zijn al vaker geweest. Allereerst doen ze een voorstelrondje en het blijkt al snel dat het merendeel van de moeders momenteel geen opleiding volgt of werk heeft en dus thuis zit.

Het is lastig om een gesprek te voeren met de jonge moeders tijdens de audit. De helft van de moeders gaat al naar huis, de andere helft wil wel blijven zitten, maar hebben ook baby's bij zich of andere afspraken waar ze heen moeten. Ze hebben weinig aandacht voor de vragen van de onderzoeker. Echte portretten kunnen we daarom niet beschrijven.

De meiden vinden het lastig om te benoemen wat ze leuk of goed vinden aan de training over sociale vaardigheden. Een aantal van hen is pas net begonnen en andere moeders zijn niet zo spraakzaam. Ze vinden het lastig om hun mening te geven. Twee moeders vinden de training niet nuttig, omdat ze alles al op school hebben geleerd. 'Ze leren liever iets nieuws'. Wat ze dan precies willen leren, kunnen ze niet bedenken.

De meeste jonge moeders vinden Weer aan de Slag leuk, omdat ze in contact komen met andere meiden die in dezelfde situatie zitten als zij. Ook leren ze op deze manier nieuwe mensen kennen.

De les

De jonge moeders krijgen een training over sociale vaardigheden. Ze moeten op een lijst aankruisen welke sociale vaardigheden (kennismaken, vragen stellen, nee zeggen, kritiek geven, et cetera) zij bezitten en welke niet. De trajectbegeleider legt moeilijke begrippen uit en heeft aandacht voor elke moeder. De moeders werken goed mee en de trajectbegeleider krijgt ze goed aan het praten. Ze vertellen welke sociale vaardigheden ze hebben, maar ook welke ze nog moeten leren. Daarbij geven ze voorbeelden van situaties waaruit blijkt dat ze de sociale vaardigheden nog moeten leren.

Aan het eind van de training doen de moeders een spel waarin ze emoties moeten uitbeelden. Dit zorgt af en toe voor grote hilariteit.

Proces

In de methode van Weer aan de Slag is de afgelopen jaren niet veel veranderd. De nadruk ligt op de zelfredzaamheid van de jonge moeders. Ze leren vaardigheden aan om een netwerk te ontwikkelen en te onderhouden. Ook probeert het traject de moeders te stimuleren en te motiveren weer een opleiding te volgen of aan het werk te gaan. Ze krijgen praktische hulp en begeleiding in de opvoeding van het kind, hulp bij het regelen van kinderopvang. Daarnaast leren ze budgetteren, omgaan met seksualiteit en anticonceptie. Bovendien krijgen de jonge moeders hulp bij het krijgen van meer dagritme en het vergroten van sociale vaardigheden.

Een verandering ten opzichte van de voorgaande jaren is dat Weer aan de Slag begonnen is met een peer-to-peer aanpak: een jonge moeder helpt bijvoorbeeld mee met het geven van de trainingen en fungeert als een rolmodel voor de andere jonge moeders. Een andere verandering is dat sommige moeders sneller op een stage geplaatst worden dan voorheen, om te voorkomen dat ze een langere periode geen dagbesteding hebben.

De trajectbegeleiders zijn volgens de projectleider erg betrokken en vasthoudend. Als het nodig is, bellen ze de moeders op of bezoeken ze hen

thuis of op school. Daarnaast noemt de projectleider het integrale aanbod als sterk punt van Weer aan de Slag. Weer aan de Slag probeert hulp op maat te bieden; de begeleiding bekijkt de thuissituatie en de omgeving. Vaak heeft de moeder geen woning of problemen met de huisvesting en is dat de eerste prioriteit. Naast huisvesting is het regelen van kinderopvang belangrijk. Dan pas kunnen de moeders verder met school of werk.

Inbedding

De projectleider zegt dat je het aantal aanmeldingen zeer goed kunt noemen; er is de laatste tijd een enorme toeloop. Bij de start van het traject enkele jaren geleden, was dit niet het geval. Toen stond Weer aan de Slag nog niet als traject in het systeem bij de DWI, omdat zij Weer aan de Slag niet financierden. De projectleider vindt Weer aan de Slag erg toegankelijk. Ze weet echter niet hoeveel tienermoeders er in Amsterdam zijn en hoeveel tienermoeders ze daadwerkelijk bereiken. Het imago van Weer aan de Slag is goed en de naamsbekendheid is volgens de projectleider groot.

Knelpunten

Tijdens de periode dat ESF Weer aan de Slag financierde, verliep de registratie van de deelnemers erg moeizaam. Er waren veel problemen met het invullen van de formulieren. De projectleider heeft er echter vertrouwen in dat de registratie vanaf 2009 beter zal gaan, omdat er nu minder formulieren zijn.

Het is soms lastig te onderscheiden wat de taken zijn van de trajectbegeleiders van Weer aan de Slag en wat de taken zijn van de andere hulpverleningsinstanties. Volgens de projectleider en de trajectbegeleiders is dat een grijs gebied. De projectleider vindt eigenlijk dat Weer aan de Slag er alleen voor (de toeleiding naar) school en werk is en daarnaast voor het vergroten van de competenties en de zelfredzaamheid van de jonge moeders. Maar in een jaar kunnen er veel dingen gebeuren en heeft een moeder vaak extra hulpverlening nodig. Het vinden van een woonruimte, openingstijden van kinderdagverblijven en de startdatum van de opleiding (deze sluit vaak niet meteen aan op Weer aan de Slag) zijn problemen voor jonge moeders. Samenwerking tussen de hulpverlening en Weer aan de Slag is dus van belang.

De inbedding van Weer aan de Slag in andere programma's voor jonge moeders van Altra en de samenwerking met deze programma's zullen volgens de projectleider verbeteren. Er is nu een sector Jonge Moeders en Jonge Kinderen, waaronder alle programma's voor jonge moeders van Altra vallen. Deze sector wordt aangestuurd door een sectormanager. Voorheen stuurden drie verschillende regiomanagers Weer aan de Slag aan. De verwachting is dat de sectorvorming voor 1 oktober 2009 rond is.

Veel jonge moeders hebben meerdere problemen tegelijkertijd, waardoor Weer aan de Slag samenwerkt met andere instanties. Dit neemt veel tijd in beslag en de tijd die staat voor de activeringsfase (vier maanden) is daarom

vaak te kort. Moeders die met zwangerschapsverlof zijn kunnen niet naar school of werk. Soms komt het voor dat een opleiding nog niet start, als de activeringsfase wordt afgerond. Weer aan de Slag probeert de moeders in zulke 'tussenperiodes' niet stil te laten zitten door stages (vaak ook binnen Altra) aan te bieden.

Uitval, uitstroom en nazorg

De redenen waarom moeders uitvallen hebben grotendeels te maken met motivatie van de moeder. Ook komen sommige moeders niet meer 'omdat ze teveel problemen hebben'. Daardoor hebben ze de tijd en de motivatie niet om naar Weer aan de Slag te komen. Ze laten in dat geval vaak niets horen en komen gewoon niet meer. Bovendien verhuizen sommige moeders naar een plaats buiten Amsterdam, waardoor ze uitvallen.

Komend jaar (2010) wil Weer aan de Slag deelnemers betrekken bij het verbeteren van het programma. Dit willen zij doen in de vorm van een forumgesprek. Het is de bedoeling om het forumgesprek tweemaal te organiseren, één keer met ex-deelnemers en één keer met deelnemers die al in traject zijn. De vraag aan de moeders zal zijn of de duur van het traject voldoende is. De projectleider denkt dat de duur van een Weer aan de Slagtraject soms te kort is en wil dit graag polsen bij de moeders. Vaak duurt de nazorg langer dan gedacht. De tijd die de begeleiding in deze nazorg steekt, is echter wel onbetaalde arbeid. De vraag is of ze de duur van het traject wellicht ook op maat kunnen gaan aanbieden, net als de inhoud van Weer aan de Slag.

2.7 Lokale Trajectbegeleiding

Projectbeschrijving

De Lokale Trajectbegeleiding (LTB) valt in tegenstelling tot de andere BTR-trajecten onder de verantwoordelijkheid van de stadsdelen. De LTB is bedoeld voor jongeren tussen de 16 en 23 jaar zonder startkwalificatie, zonder school of zonder werk. De uitvoerende instantie zoekt deze jongeren op en biedt ze een intensief traject aan: een trajectbegeleider begeleidt de jongere op individueel niveau.

Audit

We hebben gekozen om stadsdeel De Baarsjes te bezoeken voor deze audit. De keuze voor De Baarsjes is geheel willekeurig. De projectleiding van de LTB in De Baarsjes is in handen van OCTRA & PARTNERS BV & Partners BV. OCTRA & PARTNERS BV & Partners BV richt zich op de activering van mensen in kwetsbare posities en werkt nauw samen met hulpverlening, welzijnsorganisaties en het bedrijfsleven. Vanuit OCTRA & PARTNERS BV & Partners BV is er één trajectbegeleider actief. We hebben gesproken met de projectleider vanuit het stadsdeel, de projectleider van OCTRA & Partners BV en de trajectbegeleider die de Lokale Trajectbegeleiding uitvoert. Ook hebben

we gesproken met drie jongeren uit de Baarsjes die momenteel Lokale Trajectbegeleiding hebben, of hebben gehad.

Doel

Het doel van de LTB is om de jongeren die hun binding met school en werk hebben verloren toe te leiden naar school, leerwerktrajecten, zorgtrajecten of werk.

Deelnemers

Met de LTB doen meer jongens mee dan meisjes. De laatste groep is vaak moeilijker te bereiken volgens de projectleider vanuit het stadsdeel. Ze vindt daarnaast dat de LTB te maken heeft met de zwaarste doelgroep binnen de BTR-trajecten. “De rest van de trajecten zit vooral op talentontwikkeling van jongeren die vaak nog op school zitten, terwijl de LTB zich richt op jongeren die niet op school zitten, geen startkwalificatie hebben en niet werken.” Veel jongeren hebben volgens haar (zware) psychische en sociale problemen, praktische belemmeringen en geen stabiele basis of achtergrond.

Omdat de Wet Werk en Bijstand de LTB financiert, kunnen uitsluitend deelnemers meedoen die tot de doelgroep van deze wet behoren: cliënten van de DWI en niet uitkeringsgerechtigden die zijn ingeschreven bij het CWI als werkzoekende. Dit laatste betekent dat als schoolverlaters geen uitkering en geen werk hebben, ze zich eerst moeten inschrijven bij het CWI.

Portretten

We hebben met drie jongeren gesproken die LTB hebben of hebben gehad; twee jongens en een meisje.

Aan het werk

Bas (17) is via de DWI in contact gekomen met de LTB in De Baarsjes. Hij is net gestart met het traject. Bas heeft vier verschillende opleidingen gevolgd, maar dit liep steeds niet waardoor hij op een gegeven moment niet meer naar school ging. Hij vond het leren maar niks en wilde liever iets doen in de praktijk of aan het werk. Zo belandde hij bij de Herstelling. De Stichting Herstelling biedt werkervaringsplaatsen voor jongeren aan. Bas werkte als schilder en als dakdekker.

Toen zijn vader overleed, ging het niet goed met Bas en ging hij niet meer naar de Herstelling. Zo kwam hij bij de DWI terecht, die hem wezen op de trajectbegeleider van OCTRA & Partners BV. Hij maakte een afspraak en inmiddels is hij in één week al drie keer geweest. Bas wil graag terug naar de Herstelling, dat weet hij zeker en hij is gemotiveerd. Hij wil graag schilderen of dakdekken, of misschien wel timmeren. Dat laatste weet hij nog niet zeker. De trajectbegeleider helpt hem om dit doel te bereiken. Hij moet nu een brief schrijven aan de consulent van de DWI, waarin hij aangeeft dat hij gemotiveerd is om bij de Herstelling aan de slag te gaan. Hij heeft bij de afspraak de opdracht gekregen om op een rijtje te zetten waarom hij gemotiveerd is. Dit hebben ze tijdens de laatste afspraak besproken. Nu gaat Bas een brief schrijven, die hij aan de trajectbegeleider mailt, zodat hij er ook nog naar kan kijken. Bas heeft er vertrouwen in dat het gaat lukken en dat hij zijn doel zal bereiken.

Bas heeft een gezinsvoogd van Bureau Jeugdzorg gekregen, omdat hij weinig meer op school was. Eerst was de voogd nog veel bij hem thuis en zag hij de voogd vaak, maar

dat wordt steeds minder. Hij kan totaal niet overweg met deze voogd, hij vertrouwt de voogd niet en zijn stiefvader maakt ook regelmatig ruzie met de voogd. De voogd wil dat Bas naar een internaat gaat, omdat hij steeds van school verzuimde. Bas en zijn stiefvader willen dit niet. Bas vindt dat het totaal niet nodig is als hij aan de slag kan bij de Herstelling en dus aan het werk is. De voogd wil hem daar wel hebben, omdat hij steeds van school verzuimde. Dit is nu helemaal niet meer aan de orde volgens Bas, want hij weet nu precies wat hij wil en hij is heel gemotiveerd.

Bij de eerste ontmoeting vond Bas de trajectbegeleider 'aardig en normaal'. Hij vindt dat de begeleider hem goed helpt en hij vindt het goed dat hij zelf de brief moet schrijven. Ook vertelt Bas dat de trajectbegeleider hem het duwtje in de rug kan geven dat hij nodig heeft. Bas zegt dat hij soms lui kan zijn en dingen uit kan stellen, waardoor hij ze uiteindelijk niet meer doet of regelt. De begeleiding die hij krijgt, zorgt ervoor dat hij de dingen wel op tijd doet. Ook vindt Bas dat hij nu kan laten zien dat hij wel op tijd op afspraken kan komen.

Bas ziet geen verbeterpunten voor de trajectbegeleiding. Hij zou de LTB wel aanraden bij jongeren die in dezelfde situatie als hij zitten. Ook vindt Bas het aantal afspraken op dit moment genoeg. Hij verwacht dat hij minder hoeft af te spreken als hij eenmaal aan het werk is bij de Herstelling.

Bas verwacht dat hij uiteindelijk onder een baas zal werken in de bouw. Dat spreekt hem al van jongs af aan. Hij was vroeger al veel aan het timmeren en bouwen.

De naam van de deelnemer is gefingeerd.

Loopbaantraject

Rosanna is via een vriendin, die ook lokale trajectbegeleiding had, bij de LTB in De Baarsjes terechtgekomen. Anderhalve week geleden had ze haar eerste afspraak met de begeleider. Haar doel is om een loopbaantraject te volgen, zodat ze aan het werk kan en geld kan verdienen. Ze heeft schulden, omdat ze in het verleden allerlei telefoonabonnementen heeft afgesloten en haar ziektekosten niet heeft betaald. De schuldeisers stonden steeds voor haar deur wat haar bang maakte en wat haar ook stress opleverde. Ze durfde de deur thuis nooit open te doen. Ze heeft nu samen met de begeleider een brief geschreven aan de schuldeisers waarin ze haar situatie uit heeft gelegd. Ook heeft ze daarin verteld dat ze mee gaat doen met een loopbaantraject en dat ze verwacht dat ze haar schulden af kan lossen als ze eenmaal werkt.

Een diploma heeft Rosanna niet. Toen ze zwanger werd (ze heeft nu een zoontje van drie jaar oud) is ze gestopt met school. Ze wil nu graag een baan, maar ze wijzen haar steeds af, omdat ze geen diploma heeft. Ze zou graag een administratieve functie willen of als receptioniste willen werken. Ze ziet de LTB als een kans om aan werk te komen en van haar problemen af te zijn. Ze wil graag zekerheid bieden aan haar zoontje en ze is ontzettend gemotiveerd. Ze vindt dat jongeren die niet gemotiveerd zijn eigenlijk niet mee mogen doen met de LTB.

Ze heeft tot nu toe drie keer afgesproken met de trajectbegeleider. Ze vindt het fijn om vaak af te spreken, want ze wil zo snel mogelijk haar doel bereiken. Ze is al naar het CWI geweest om zich in te schrijven. Door de LTB weet ze hoe ze dat moet doen. Rosanna wil ook graag begeleid wonen, maar dit is lastig te regelen. Ze hoopt dat ze dit ook met hulp van de trajectbegeleider kan regelen. Vanaf 8 april stopt de huidige trajectbegeleider en krijgt Rosanna een nieuwe begeleidster. Dit vindt ze jammer, omdat ze haar verhaal dan opnieuw moet vertellen.

Rosanna zou de LTB zeker aanraden aan vrienden die in dezelfde situatie zitten.

Sommige vrienden hebben al begeleiding. Ze vinden het dus ook niet raar dat ze dat heeft. Ook haar ouders vinden het heel positief dat ze hulp heeft gezocht en aan haar problemen werkt.

De naam van de deelnemer is gefingeerd.

Naar school

Omar (19) kreeg een 'uitnodiging' voor de LTB. Hij had geen werk, geen opleiding en geen diploma. Hij woonde op dat moment samen met zijn vriendin. Ook zat hij in een verkeerd circuit: 'Verkeerde mensen, op straat, je kent het wel.'

De trajectbegeleider en Omar spraken een of twee keer in de week af. In het begin kwam Omar niet naar alle afspraken. Ook was hij heel moeilijk te bereiken, want het kostte hem moeite om los te komen van zijn (verkeerde) circuit. De begeleider belde dan naar zijn ouders en kwam zelfs naar zijn huis om hem te spreken.

De begeleider probeerde in het begin om Omar in een loopbaan- of werktraject te krijgen. Maar Omar wilde juist een opleiding volgen en studeren. Zijn hele familie studeerde en hij was volgens hem het enige 'zwarte schaap'. Hij heeft de trajectbegeleider ervan weten te overtuigen dat hij een opleiding wilde doen en zo zijn ze bij het ROC Bijlmer terecht gekomen. Bij een ander ROC werd hij niet aangenomen, omdat hij geen diploma had. Nu volgt hij een mbo-opleiding (niveau 1) in de richting van ICT. Hij baalt er van dat hij een mbo 1-opleiding moet doen, 'maar dat is mijn eigen schuld.' Hij doet zijn best op school. 'Niemand weet wat mijn niveau is, dus ik moet me wel echt bewijzen.' Een aantal dagen in de week loopt hij stage bij een internetcafé. Dat gaat goed. Af en toe moet hij ook Engels spreken en ook dat gaat hem goed af.

Op een gegeven moment kreeg Omar door dat het heel positief was wat de trajectbegeleider deed. Hij motiveerde Omar, omdat hij 'niet alleen in woorden maar ook in daden' liet zien dat hij graag wilde dat het goed ging met hem. Een voorbeeld: Omar had eigenlijk een onvoltooide taakstraf en zat vast. Toen hij voor de rechter moest verschijnen, heeft de trajectbegeleider een goed woordje voor hem gedaan. Hij vertelde de rechter dat Omar op het goede pad was. Dit heeft er voor gezorgd dat Omar aan zijn opleiding kon beginnen. Ook heeft de begeleider Omar geholpen met het maken van een cv en het schrijven van een bezwaarschrift. Omar heeft voor de LTB periode te maken gehad met jeugdzorg. Hij had ook begeleiders, maar die deden 'gewoon hun werk'. Dat vond hij totaal niet motiverend en hielp hem niet. 'De trajectbegeleider doet meer dan alleen zijn werk'.

Omar is redelijk ambitieus: hij wil een mbo-opleiding op niveau 2 of 3 doen en daarna misschien doorstromen naar het hbo. Zijn ouders vinden het heel fijn dat hij weer een opleiding volgt. Omar zou de LTB zeker aanraden aan vrienden die in een moeilijke situatie zitten. Omar vindt het wel jammer dat de trajectbegeleider stopt. 'Hij zat er altijd zo goed bovenop en hij kon je goed motiveren.'

De naam van de deelnemer is gefingeerd.

Proces

Methode

Er zitten verschillen in de manier waarop de stadsdelen de LTB invullen. De LTB in De Baarsjes is coachend van aard. De trajectbegeleider werkt vanuit de hulpvraag van de jongeren aan hun zelfredzaamheid. Het sterke punt van de uitvoering van LTB vindt de projectleiding vanuit het stadsdeel de manier

waarop de trajectbegeleider bovenop de aanmeldingen zit en hoe hij een vertrouwensrelatie met de jongeren weet op te bouwen zodat de jongeren gemotiveerd raken. De jongeren zijn in het begin namelijk vaak wantrouwig en het is nodig dat de begeleider vertrouwen wint bij de jongeren. De trajectbegeleider is zich volgens de projectleider erg bewust van de sociale kaart en denkt dus altijd na of hij een jongere zelf aankan, of dat hij de jongere moet doorsturen naar bijvoorbeeld een GGZ-instelling.

OCTRA & Partners BV heeft een duidelijke visie op de manier waarop ze een jongere begeleiden: ze leggen de verantwoordelijkheid bij de jongeren zelf. OCTRA & Partners BV faciliteert zodat de jongere het zélf kan doen. Wanneer een jongere erachter komt dat hij zichzelf kan redden, vergroot dit zijn zelfvertrouwen en levert dit meer op dan wanneer je de jongere alles voorschotelt of het van hem of haar overneemt.

Inbedding

Stadsdeel De Baarsjes heeft zitting in de stuurgroep Werkvirus. De zeven stadsdelen in West (Osdorp, Geuzenveld-Slotermeer, Slotervaart, De Baarsjes, Bos en Lommer, Oud-West en Westerpark), de Dienst Werk en Inkomen (DWI), Het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) en het onderwijs werken al een aantal jaren samen in Werkvirusverband om een sluitende aanpak van school en werk voor jongeren te realiseren. Het jongerenloket, Regionaal Meld en Coördinatiepunt (RMC), en de lokale trajectbegeleiding (LTB) werken samen om jongeren zonder startkwalificatie terug te leiden naar school of naar een leerwerktraject om een startkwalificatie te halen. Deze jongeren komen in beeld door meldingen van schooluitval door scholen bij het RMC of jongeren melden zich bij de LTB. Werkvirus verzameld al twee jaar kwartaalrapportages over de deelname van Jongeren aan LTB in de zeven westelijke stadsdelen.

Stadsdeel De Baarsjes ziet grote verschillen van de registratie bij de diverse LTB-aanbieders. Daarom is in Werkvirusverband afgesproken te komen tot één registratiesysteem, waarin zowel de telgegevens (voor DMO) als de privé-gegevens (voor OCTRA & Partners BV) van de jongeren zitten. Op deze manier hoeven er niet twee formulieren worden ingevuld en daarbij geldt dan in alle stadsdelen hetzelfde systeem. De ontwikkeling van dit systeem is bijna klaar. Dit initiatief is door DMO overgenomen om te komen tot een stedelijk model voor de registratie zodat er nu een éénduidige stedelijke gegevensbron voor de uitvoering van de LTB is.

Knelpunten

Voor OCTRA & Partners BV is het niet duidelijk wie er nu eigenlijk verantwoordelijk is voor de LTB. Er is geen centraal punt of instantie die een werkwijze of methode verspreidt. De positionering van de LTB, de taakverdeling en de procedures (wanneer moet een jongere waarheen) zijn ook onduidelijk. OCTRA & Partners BV zou hier graag meer duidelijkheid over krijgen.

OCTRA & Partners BV vindt het positief dat elk stadsdeel de LTB uitvoert. 'Daardoor blijft het kleinschalig.' Maar het raakt volgens OCTRA & Partners BV op deze manier wel versnipperd en wanneer er ook geen centraal punt is van waaruit alles wordt aangestuurd, is het lastig werken. Regelmatig worden er dingen 'van bovenaf' besloten en horen ze het pas achteraf. OCTRA & Partners BV heeft wel goed contact met een aantal stadsdelen en Werkvirus, maar zij lijken hetzelfde probleem te hebben.

De LTB is een dynamisch project. Er verandert regelmatig van alles wat je soms pas achteraf te horen krijgt. Het is vaak niet duidelijk wie vragen over de uitvoering van de LTB kan beantwoorden. OCTRA & Partners BV zou graag zien dat Werkvirus of een ander centraal punt meer structuur aan brengt en de lijnen uitzet zodat LTB nog beter kan worden ingebed in alle vormen van hulp en zorg die er al zijn.

De trajectbegeleider wil graag meer uitwisselen met andere trajectbegeleiders om die reden hebben ze voorgesteld intervisiebijeenkomsten te organiseren met de verschillende uitvoerders van de LTB. Dit voorstel ligt nog bij Werkvirus.

Jongeren doen vrijwillig mee met de LTB. Ze kunnen dus op elk moment besluiten om ermee te stoppen. Er is niets dat hen 'officieel' bindt aan de LTB, zoals geld of de wet. OCTRA & Partners BV denkt dat het project effectiever zou zijn als je jongeren bijvoorbeeld kan belonen (op korte termijn) na elke stap in de juiste richting.

LTB is een 'doorgeefluik': OCTRA & Partners BV behandelt niet, maar begeleidt jongeren en verwijst wanneer nodig naar hulpverlening. Het is dus van groot belang dat de jongeren ergens terecht kunnen en dat het aanbod van de behandelingen toereikend is. Jongeren willen bijvoorbeeld vaak geen dagbehandeling, omdat dit niet goed 'staat' tegenover hun vrienden of familie. Het aanbod is volgens OCTRA & Partners BV dus vaak niet wat de jongeren willen. Ze pleiten daarom voor meer laagdrempelige behandelingen en voor meer behandelmogelijkheden. Dit trekt jongeren wellicht over de streep. Het is volgens OCTRA & Partners BV van belang dat je niet alleen de negatieve kant, maar ook de positieve kant ('wat kan de jongere wél') benadrukt. Op die manier kunnen jongeren bijvoorbeeld school met een behandeling combineren.

De trajectbegeleider geeft aan dat hij het goed zou vinden als ze meer samen zouden werken met mensen die kennis van zaken hebben, bijvoorbeeld op het gebied van psychiatrische problemen. Zoals gezegd is OCTRA & Partners BV er niet om de jongeren te behandelen en daarom kan zo'n samenwerking positief zijn.

Ook noemt OCTRA & Partners BV de versnippering van de zorg voor de jongeren als knelpunt: veel jongeren komen bij allerlei instanties terecht. Een

casemanager die een jongere onder zijn hoede heeft, zou volgens hem een idee zijn om structuur aan te brengen in deze versnippering.

Uitval, uitstroom en nazorg

OCTRA & Partners BV heeft goed zicht op de uitstroom en de uitval; ze nemen dit ook mee in hun eindrapportage die ze maken ter verantwoording. Volgens de projectleider vanuit het stadsdeel is het minstens zo belangrijk dat je weet welke verhalen er achter de (uitval)cijfers zitten.

Het kost veel tijd om een jongere te helpen, ongeveer driekwart jaar tot een jaar. Het is lastig om te zeggen wat de langetermijneffecten zijn van de LTB. Soms is een kleine stap voor een jongere al een grote overwinning. Er geldt een periode van drie maanden voor de nazorg, OCTRA & Partners BV denkt dat dat voldoende is. Volgens OCTRA & Partners BV zijn de jongeren na deze drie maanden vaak beter af op een andere plek. Als een jongere is uitgevallen probeert OCTRA & Partners BV altijd 'officieel' afscheid te nemen van de jongere door middel van een gesprek of een brief.

2.8 Conclusie

Volgens de onderzoekers zit de kracht van de BTR-trajecten in de individuele aandacht, naast de (eventuele) groepsbijeenkomsten. Deze individuele aandacht vinden we bijvoorbeeld terug in de aandacht die begeleiders en coaches geven in de vorm van 'social talks' en de persoonlijke benadering voor wat betreft de doelen van de jongeren. Het stimuleren van de zelfredzaamheid van de jongeren zien de onderzoekers daarnaast als een belangrijke succesfactor. Wanneer de jongeren weten hoe ze dingen zélf kunnen aanpakken, zullen ze dit in de toekomst sneller en makkelijker doen. Tijdens de individuele trajecten (Goal en LTB) valt het op dat de begeleiding en de jongeren gericht in actie komen: ze schrijven een sollicitatiebrief, ze gaan langs bij instanties of toekomstige stages of werkplekken. Dit lijkt zijn vruchten af te werpen: de jongeren raken enthousiast en houden vol. Draagvlak bij de samenwerkingspartners zoals de school, de docenten of de uitvoerders is volgens alle projectleiders bovendien van belang om het traject te laten slagen.

De audits wijzen erop dat met name de groepstrajecten soms niet concreet genoeg zijn. In tegenstelling tot de individuele trajecten waarin jongeren en hun begeleiders gericht in actie komen, proberen de groepstrajecten jongeren van 'binnenuit' te motiveren door sport, kunst of cultuur. De onderzoekers vragen zich af of dit laatste voldoende is om de binding van jongeren met school te versterken.

Enkele projectleiders en uitvoerders geven aan dat ze behoefte hebben aan meer tijd voor de jongeren, bijvoorbeeld in de vorm van kleinere groepen. Daarnaast krijgen de uitvoerders of begeleiders tijdens het traject vaak te

maken met andere takken van de jeugdhulpverlening. Het is voor hen lastig om af te bakenen wie waarvoor verantwoordelijk is. Vaak zijn de begeleiders en uitvoerders zo bevlogen dat ze graag zelf alle taken op zich nemen. Draagvlak bij de samenwerkingspartners geldt als een succesfactor, maar is tevens een knelpunt: het is in de praktijk een lastige taak om begeleiders of uitvoerders aan het traject te binden.

3 DOELGROEPANALYSE EN DEELNEMERSREGISTRATIE

Dit hoofdstuk gaat in op de vraag hoeveel jongeren in Amsterdam in de doelgroep van de BTR-trajecten vallen, omdat zij risicojongeren zijn. Het hoofdstuk geeft daarnaast een antwoord op de vraag of de achtergrondkenmerken van de risicojongeren afwijken van de niet-risicojongeren. Ook presenteren we in dit hoofdstuk een analyse van de deelnemersregistratie, om zicht te krijgen op het bereik van de trajecten.

3.1 Definitie risicojongeren

Risicojongeren zijn gedefinieerd als de jongeren die in de doelgroep van de BTR-trajecten vallen. De termen doelgroepjongeren en risicojongeren hebben in deze rapportage daarom dezelfde betekenis.

De doelgroep van de BTR-trajecten bestaat uit jongeren van 11 tot en met 23 jaar¹ zonder een startkwalificatie. Deze jongeren zitten op een vo- of mbo-school in Amsterdam of een school buiten Amsterdam. In het laatste geval zijn ze wel woonachtig in de gemeente Amsterdam. Vaak dreigen deze jongeren hun binding met opleiding of werk te verliezen of soms hebben ze deze al verloren. In de kwantitatieve analyses hebben we risicojongeren gedefinieerd als jongeren die verzuimen van school of jongeren die voortijdig schoolverlater zijn.

Om de doelgroepanalyse te kunnen uitvoeren, hebben we gebruikgemaakt van een bestand uit de gemeentelijke leerlingenadministratie (Erisa).² Deze gegevens hebben als peildatum 31 juli 2008. Alle jongeren die op deze datum 11 tot en met 22 jaar waren en woonachtig waren in Amsterdam, zijn geselecteerd. Wanneer een jongere in het schooljaar voorafgaand aan de peildatum (1 augustus 2007 tot en met 31 juli 2008) één of meerdere malen verzuimd³ heeft van school, of wanneer de jongere op de peildatum voortijdig schoolverlater was, noemen we de jongere een risicojongere.

¹ In de doelgroep van de BTR-trajecten zitten jongeren van 11 tot en met 23 jaar, maar ERISA registreert alleen de leerlingen tot en met 22 jaar.

² DMO geeft aan dat het administratiesysteem Erisa zich de afgelopen jaren zodanig heeft ontwikkeld dat het aantal registraties is gestegen. Het systeem wordt daardoor steeds betrouwbaarder.

³ Dit betekent dat een jongere één of meerdere malen kort- of langdurig van school heeft gespijbeld.

3.2 Beschrijving doelgroep

In Amsterdam wonen ruim 97.000 jongeren van 11 tot en met 22 jaar. Ruim vier procent van deze jongeren heeft het afgelopen schooljaar verzuimd van school en zeven procent is voortijdig schoolverlater. Dit betekent dat 11,5 procent van de jongeren in Amsterdam, ofwel 11.215 jongeren, in de doelgroep van de BTR-trajecten valt. Dat is minder dan in augustus 2006; toen bedroeg de totale doelgroep 13.000 jongeren.⁴

Tabel 3.1 **Omvang groep risicjongeren**

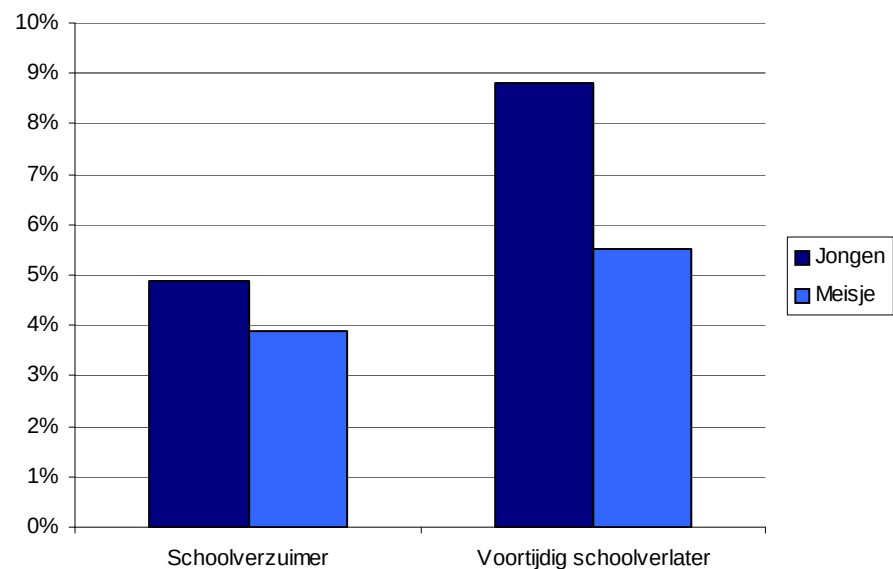
	Aantal	Percentage
Geen doelgroepjongere	86306	88,5%
Schoolverzuimer (doelgroepjongere)	4295	4,4%
Voortijdig schoolverlater (doelgroepjongere)	6920	7,1%
Totaal	97521	100%

Geslacht

Jongens zijn vaker risicjongeren dan meisjes. Vijf procent van de jongens is schoolverzuimer, tegenover vier procent van de meisjes. Opvallender is het verschil bij het voortijdig schoolverlaten: bijna negen procent van de jongens is een voortijdig schoolverlater, terwijl dit bij de meisjes iets meer dan vijf procent is.

⁴ Zie: Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2006-2007, september 2008.

Figuur 3.1 Verdeling jongens en meisjes

Achtergrond

Jongeren met een niet-Nederlandse etniciteit vallen vaker in de doelgroep dan jongeren met een Nederlandse achtergrond. Onder de Turkse en Marokkaanse jongeren zien we de meeste schoolverzuimers. Ongeveer acht procent van deze jongeren heeft het afgelopen schooljaar verzuimd van school. De meeste voortijdig schoolverlaters zijn te vinden in de groep jongeren met een Surinaamse, Antilliaanse of Arubaanse etniciteit; ruim tien procent van deze jongeren is een voortijdig schoolverlater.

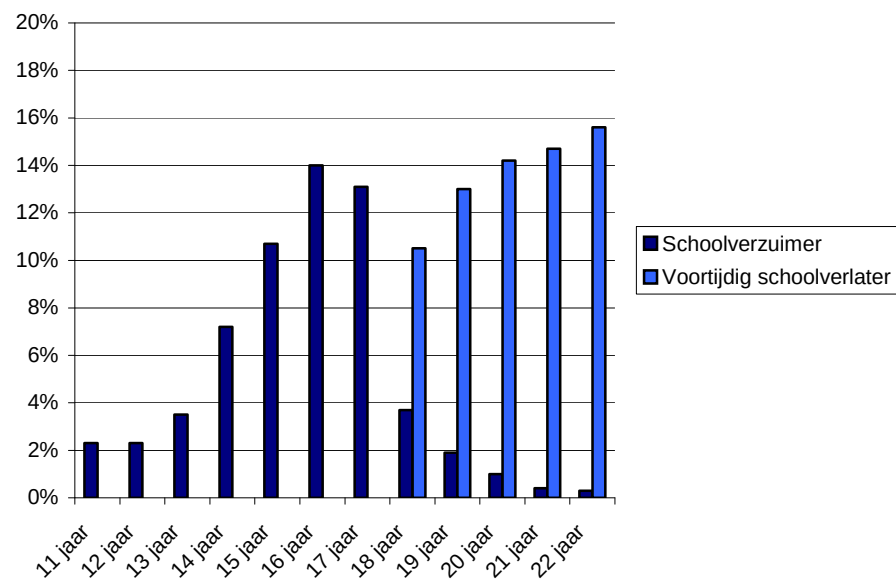
Tabel 3.2 Risicjongeren naar etnische groep

	Aantal	Geen doel-groepjongere	School-verzuimer	Voortijdig schoolverlater
Antilliaans/Arubaans	2233	84,5%	5,3%	10,2%
Marokkaans	14767	84,7%	7,5%	7,7%
Midden- en Oost-Europees	1946	89,9%	3,3%	6,7%
Nederlands	37801	92,7%	1,9%	5,4%
Overig niet-westers	11745	87,6%	5,5%	6,9%
Overig westers	6389	92,4%	2,3%	5,3%
Surinaams	12936	83,1%	6,3%	10,6%
Turks	8474	83,5%	7,6%	8,9%
Zuid-Europees	1227	89,3%	3,0%	7,7%
Onbekend	3	100,0%	0,0%	0,0%
Totaal	97521	88,5%	4,4%	7,1%

Leeftijd

Jongeren van zestien en zeventien jaar zijn oververtegenwoordigd in de groep schoolverzuimers. In de groep voortijdig schoolverlaters komen jongeren van 22 jaar het meest voor. Het percentage voortijdig schoolverlaters neemt toe naarmate de leeftijd van de jongere stijgt. We vinden de meeste risicojongeren in de leeftijdscategorie vanaf zestien jaar.

Figuur 3.2 Verdeling jongeren naar leeftijd per doelgroep

Stadsdeel

In Geuzenveld-Slotermeer en Bos en Lommer komen de meeste risicojongeren voor. Het percentage schoolverzuim is in Geuzenveld-Slotermeer en Bos en Lommer het hoogst; zeven procent van de jongeren uit deze stadsdelen heeft het afgelopen jaar minstens één keer verzuimd van school. Het percentage voortijdig schoolverlaters ligt in Amsterdam-Noord (negen procent), Geuzenveld-Slotermeer (acht procent) en Zuidoost (acht procent) het hoogst.

Tabel 3.3 Risicjongeren per stadsdeel

	Aantal	Geen doel- groepjongere	School- verzuimer	Voortijdig schoolverlater
Amsterdam-Noord	12884	86,8%	4,1%	9,2%
Bos en Lommer	4304	84,6%	7,0%	8,4%
Centrum	8134	92,6%	2,4%	5,0%
De Baarsjes	3701	86,9%	4,6%	8,5%
Geuzenveld-Slotermeer	6545	84,2%	7,0%	8,8%
Oost-Watergraafsmeer	8307	90,7%	3,7%	5,5%
Osdorp	7175	86,8%	5,8%	7,4%
Oud-West	3043	89,2%	2,8%	8,0%
Oud-Zuid	8233	92,3%	2,6%	5,2%
Slotervaart	7617	87,9%	5,9%	6,2%
Westerpark	4003	89,3%	4,5%	6,2%
Westpoort**	39	82,1%	2,6%	15,4%
Zeeburg	5976	88,5%	5,2%	6,3%
Zuideramstel	4334	93,7%	2,3%	4,0%
Zuidoost	13202	87,0%	4,4%	8,7%
Onbekend*	24	87,5%	12,5%	0,0%
Totaal	97521	88,5%	4,4%	7,1%

* Van 21 jongeren weten we niet in welk stadsdeel ze wonen.

** In Westpoort zijn de aantallen te klein om er uitspraken over te doen.

3.3 Analyse deelnemersregistratie

In de deelnemersregistratie zijn de gegevens opgenomen die elke deelnemer, meestal onder begeleiding, heeft ingevuld bij de start, tijdens en na het traject. De begeleiders en de jongeren houden hun voortgang en eindresultaat, maar ook de uitval en de nazorg bij op de trajectplannen, voortgangs- en eind-rapportages. De uitvoeringsorganisatie Onderneming Sociale sector Amsterdam (OSA) is verantwoordelijk voor de verzameling en verwerking van de formulieren.

De Lokale Trajectbegeleiding (LTB) hebben we niet meegenomen in de analyses, omdat we geen beschikking hebben over de deelnemersregistratie van deze groep jongeren.

De volgende paragrafen beschrijven de analyse van de registratie van de deelnemers uit de projectperiode 2008-2009. Ze geven een overzicht van de instroom in de trajecten en de kenmerken van de jongeren, zoals geslacht, leeftijd en opleiding. Daarnaast gaan we in op het beoogde resultaat van de deelnemers en de mate waarin het gelukt is om deze doelstellingen te realiseren. Op een aantal kenmerken vergelijken we de deelnemers van de BTR-trajecten met de totale doelgroep in Amsterdam, zoals we die hebben beschreven in het vorige hoofdstuk. Dit geeft een indicatie van het bereik van de BTR-trajecten.

3.4 Instroom 2008-2009

De projectperiode 2008-2009 loopt van maart 2008 tot eind 2009. De trajecten die (inclusief nazorg) gemiddeld negen tot twaalf maanden duren, moeten binnen de projectperiode zijn afgerond. Een uitzondering hierop vormt Goal. Bij Goal kunnen tot het einde van de projectperiode nieuwe deelnemers instromen.

Het zou kunnen zijn dat er ook jongeren deelnemen die helemaal niet voorkomen in de deelnemersadministratie. Bovendien kan het voorkomen dat er jongeren meedoen die met hun leeftijd buiten de doelgroep van 11 tot 23 jaar vallen.

Aantal deelnemers

Zoals beschreven, selecteren we alleen de deelnemers waarvan de LAS-check correct is. Ook laten we de deelnemers van Goal met een mismatch⁵ buiten beschouwing. Na deze selecties beschikken we over de gegevens van 3072 deelnemers, verdeeld over de zes BTR-trajecten (zie tabel 3.4).

Tabel 3.4 Totaal aantal deelnemers (01-03-2008 t/m 31-12-2009)

Projectaanbieder	Aantal	Percentage
CATch	607	19,8
Edutainment	660	21,5
ENIP!	62	2,0
Goal*	1019	33,2
• 1 ^e mentoraat	927	
• 2 ^e mentoraat	92	
Sport-It	580	18,9
Weer aan de Slag	144	4,7
Totaal	3072	100

* Omdat we de evaluatie niet op het niveau van de jongeren, maar op het niveau van de trajecten doen, nemen we ook de tweede mentoraten van Goal mee in de analyses.

Woonplaats en stadsdeel

Van de jongeren die meedoen aan de BTR-trajecten woont 93 procent in Amsterdam. De meeste deelnemers wonen, net als in 2006-2007⁶, in Amsterdam-Zuidoost (veertien procent). Vooral Sport-It en Weer aan de Slag hebben veel deelnemers uit Amsterdam-Zuidoost.

Het lijkt erop dat de deelnemers van de BTR-trajecten een afspiegeling zijn van de verhouding in de doelgroep. Slechts één procent van de deelnemers komt uit het stadsdeel Zuideramstel. In het hoofdstuk over de doelgroep van

⁵ Bij Goal wordt een jongere met een coach gematcht op basis van wensen, interesses en doelstellingen van zowel de jongere als de coach. Als de matching niet goed gaat en er dus geen Goalkoppel uit voortkomt, dan noemen we dat een mismatch. In bijlage 2 staat een overzicht van het aantal mismatches.

⁶ In 2006-2007 woonde 16,4 procent van de deelnemers in Amsterdam Zuid-Oost (zie: Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2006-2007, september 2008).

de BTR-trajecten hebben we gezien dat dit ook het stadsdeel is waar de minste risicojongeren wonen. Tabel 3.5 geeft een overzicht van de verdeling van de deelnemers, uitgesplitst naar stadsdeel.

Tabel 3.5 Deelnemers naar stadsdeel

Stadsdeel	Totaal	CATch	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Amsterdam-Centrum	3,9%	2,6%	6,6%	0,0%	2,4%	2,5%	13,2%
Amsterdam-Noord	12,3%	15,9%	12,5%	0,0%	8,7%	12,8%	22,9%
Amsterdam-Zuidoost	14,2%	15,2%	13,8%	0,0%	8,0%	24,0%	22,9%
Bos en Lommer	7,4%	4,0%	4,8%	38,7%	12,6%	2,5%	2,8%
De Baarsjes	5,4%	3,2%	7,1%	0,0%	7,6%	3,2%	3,5%
Geuzenveld/Slotermeer	8,9%	5,1%	7,9%	0,0%	14,6%	6,7%	2,8%
Oost/Watergraafsmeer	9,7%	13,5%	12,4%	6,4%	9,9%	9,0%	9,7%
Osdorp	10,0%	7,9%	9,9%	29,0%	13,4%	5,5%	4,2%
Oud-West	2,0%	1,6%	3,3%	0,0%	1,2%	1,7%	6,3%
Oud-Zuid	5,0%	4,7%	4,0%	32,3%	4,8%	3,8%	3,5%
Slotervaart	9,7%	11,2%	11,4%	0,0%	9,9%	9,1%	1,4%
Westerpark	3,6%	4,6%	1,0%	0,0%	5,6%	2,3%	3,5%
Zeeburg	6,6%	8,1%	4,9%	0,0%	3,2%	15,4%	1,4%
Zuideramstel	1,2%	1,8%	0,5%	0,0%	1,6%	0,6%	2,8%
Onbekend	0,1%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal	2848	571	607	62	393	525	144

Geslacht

In 2008-2009 doen er ongeveer evenveel jongens (50,1 procent) als meisjes (49,8 procent) mee met de BTR-trajecten.⁷ Op basis van de doelgroepanalyse zou je verwachten dat er meer jongens meedoen, omdat zij vaker risicojongere zijn.

Er zitten wel verschillen tussen de trajecten. Met Sport-It doen voornamelijk jongens mee en met CATch, Edutainment en Goal doen er iets meer meisjes mee dan jongens. Logischerwijs doen er met Weer aan de Slag alleen meisjes mee en met ENIP! alleen jongens. Een overzicht van de verdeling van geslacht naar traject is te vinden in bijlage 2.

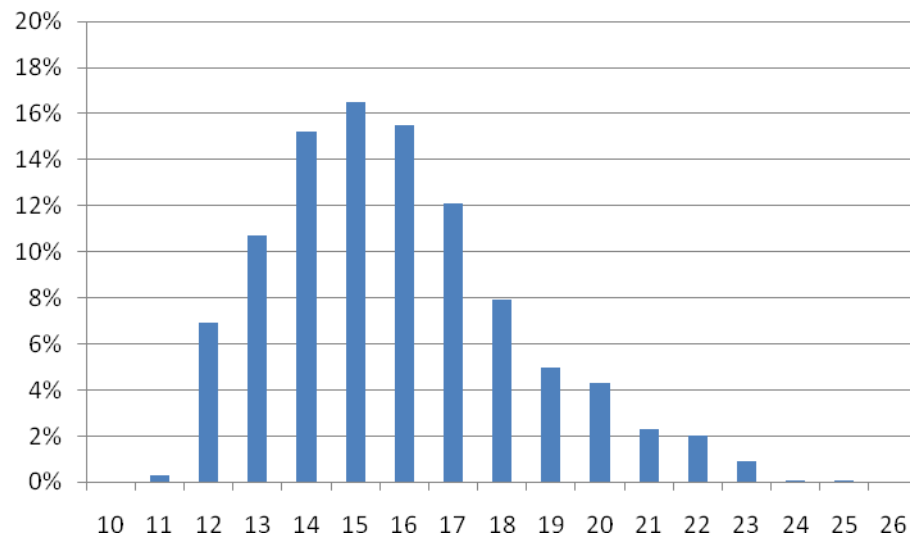
Leeftijd

De gemiddelde leeftijd van de jongeren bij de aanvang van het traject is zestien jaar. De jongste deelnemer is tien jaar, de oudste deelnemer is 26 jaar. In figuur 3.1 is te zien dat de meeste deelnemers tussen de dertien en zeventien jaar oud zijn. De gemiddelde leeftijd van de deelnemers varieert wel tussen de trajecten. Goal heeft gemiddeld de jongste deelnemers (14,8 jaar). In de doelgroepanalyse zagen we dat de leeftijd van de risicojongeren zich concentreert op de groep 16- tot en met 22-jarigen. De 16- en 17-jarigen zijn oververtegenwoordigd in de groep schoolverzuimers, de 22-jarigen in de groep voortijdig schoolverlaters. Er doen echter duidelijk minder jongeren van

⁷ Uit de registratie van de deelnemers van 2006-2007 bleek dat 52 procent van de deelnemers een jongen was en 48 procent een meisje.

achttien jaar of ouder mee aan de trajecten. Het lijkt er dus op dat de BTR-trajecten de wat oudere groep jongeren moeilijker kunnen bereiken of dat deze projecten minder geschikt zijn voor deze doelgroep. Alleen Weer aan de Slag heeft vergeleken met de andere trajecten wat oudere deelnemers (gemiddeld 19,7 jaar).

Figuur 3.3 Leeftijd bij aanvang van het traject

Gezinssituatie

De meeste jongeren die meedoen met een BTR-traject wonen bij hun beide ouders (39 procent). Een op de vijf jongeren woont bij hun moeder. Tabel 3.8 beschrijft de gezinssituatie van de deelnemers per traject.

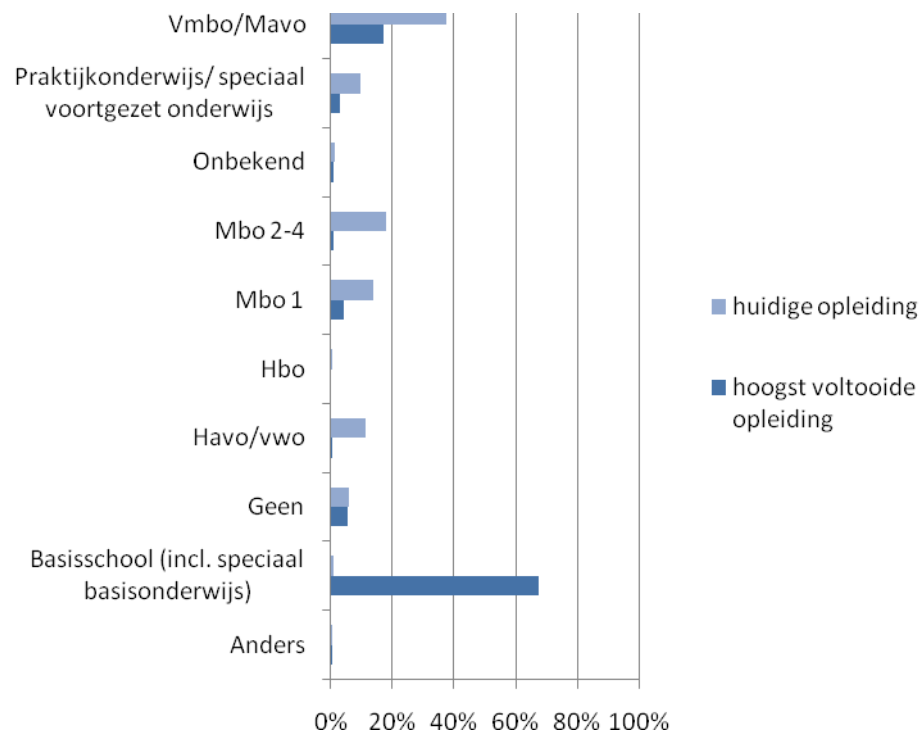
Tabel 3.6 Gezinssituatie deelnemers

Gezinssituatie	Totaal	CATCh	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Woont bij beide ouders	39,1%	24,2	33,3%	93,5	59,6%	28,3%	3,5%
Woont bij moeder	20,0%	21,6%	19,2%	4,8	23,0%	15,7%	19,4%
Woont bij familie	3,3%	4,3%	2,4%	0,0%	2,6%	4,7%	3,5%
Woont bij vader	2,3%	1,2%	1,9%	0,0%	2,8%	3,6%	1,4%
Woont alleen	1,3%	0,7%	1,7%	1,6	1,2%	1,2%	4,2%
Maatschappelijke opvang, vrouwen en gezinsopvang	1,2%	0,3%	0,2%	0,0%	2,6%	0,2%	4,9%
Woont bij verzorger	0,6%	0,3%	0,5%	0,0%	1,0%	0,2%	2,1%
Woont met huisgenoten	0,6%	0,5%	0,3%	0,0%	0,3%	0,5%	5,6%
Geen vaste woon- of verblijfplaats	0,4%	0,0%	1,5%	0,0%	0,2%	0,0%	0,7%
Begeleid wonen	0,4%	0,0%	0,6%	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%
Woont alleen met kind(eren)	0,4%	0,0%	0,5%	0,0%	0,2%	0,0%	4,2%
Woont met partner	0,3%	0,8%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	2,8%
Woont met partner en kind(eren)	0,1%	0,0%	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%
Anders	0,6%	0,3%	1,1%	0,0%	0,7%	0,0%	1,4%
Onbekend	29,4%	45,8%	36,8%	0,0%	5,1%	45,7%	45,8%
Totaal	3072	607	660	62	1019	580	144

Opleidingsniveau

De meeste jongeren die meedoen aan een traject hebben alleen de basisschool of het speciaal basisonderwijs afgerond. Bijna twintig procent heeft een vmbo-/mavo-opleiding afgerond. Uit de deelnemersadministratie blijkt dat 1,4 procent van alle deelnemers een startkwalificatie heeft (een havo/vwo- of mbo 2-4-opleiding). Deze cijfers wijken vrijwel niet af van de cijfers in de evaluatie van de periode 2006-2007.

Figuur 3.4 Hoogst voltooide opleiding en huidige opleiding, in percentages

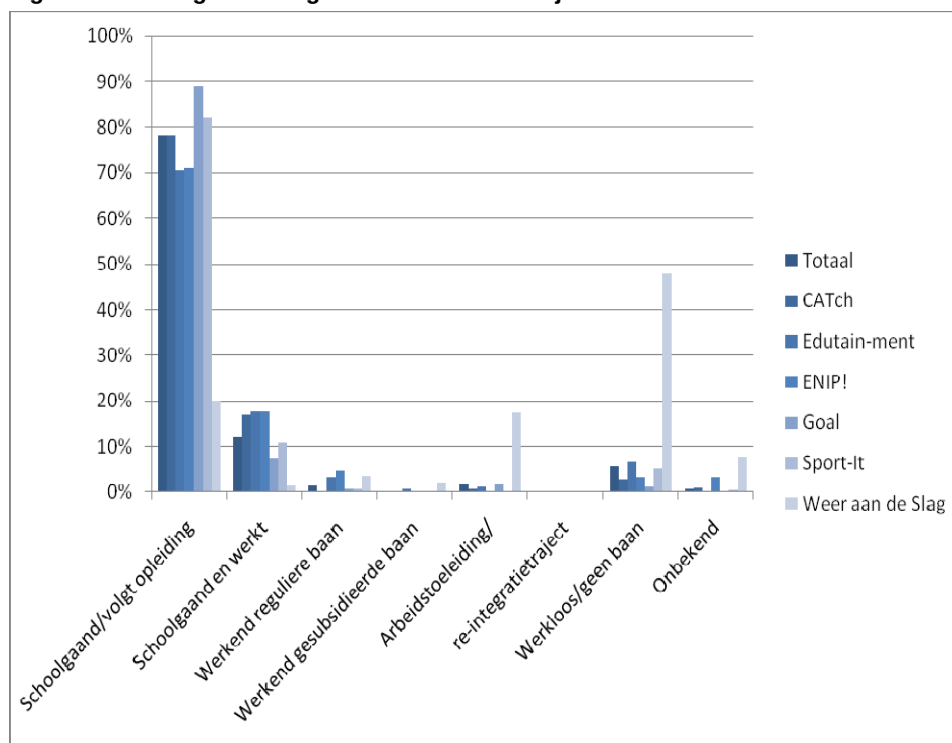

In figuur 3.4 is te zien dat de meeste jongeren bij de start van het traject een vmbo/mavo-opleiding volgen. Een derde van de jongeren doet een mbo-opleiding, variërend van niveau 1 tot en met niveau 4. Het grootste gedeelte van de deelnemers van Edutainment, ENIP! en Goal doet een vmbo-/mavo-opleiding. Bij CATch en Sport-It zijn de opleidingen die de jongeren volgen verdeeld, ze variëren van praktijkonderwijs tot mbo niveau 2-4. De helft van de deelnemers van Weer aan de Slag volgt geen opleiding bij de start van het traject. In bijlage 2 staat een compleet overzicht van de hoogst voltooide en huidige opleidingen per traject.

Dagbesteding

De meeste jongeren (78 procent) geven op hun trajectplan aan dat ze bij de start van het traject naar school gaan en een opleiding volgen. Ongeveer zeventien procent van CATch, Edutainment en ENIP! combineert zijn school met werk. Van de deelnemers van Weer aan de Slag zegt bijna vijftig procent geen baan te hebben en dus werkloos thuis te zitten. Van alle deelnemers is zes procent werkloos.

Figuur 3.5 Dagbesteding deelnemers naar traject

Van zestig procent van de jongeren weten we niet of zij werken. Eén op de twaalf jongeren heeft vast werk. Bijna tien procent van de jongeren doet uitzendwerk. Het grootste gedeelte doet dit voor minder dan twaalf uur per week. Een vijfde van de jongeren heeft helemaal geen werk. In bijlage 2 is een overzicht te zien van het werk van de jongeren, uitgesplitst naar traject.

Tabel 3.7 Huidig werk

	Totaal
Vast werk met contract < 12 uur per week	4,8%
Vast werk met contract >= 12 uur per week	3,5%
Uitzendwerk of bijbaantje voor < 12 uur per week	6,3%
Uitzendwerk of bijbaantje voor >= 12 uur per week	3,0%
Oproepkracht of 0-urencontract	2,0%
Gesubsidieerd werk	0,4%
Onbekend	60,1%
Geen	20,1%
Totaal	3072

Beoogd resultaat

Bij de start van het traject kunnen de deelnemers aangeven wat zij met het BTR-traject willen bereiken voor wat betreft hun dagbesteding. Ze kunnen meerdere antwoorden aankruisen; 270 jongeren geven aan dat ze meer dan één doelstelling hebben.

Gemiddeld 87 procent van de jongeren streeft naar een stabiele situatie op school. Alleen de deelnemers van Weer aan de Slag noemen dit minder vaak als doel. Zij streven vaker naar het volgen van een toeleidings- of re-integratietraject. Tien procent van alle deelnemers zegt weer onderwijs te willen volgen. Dit geldt voor een op de vier jongeren die met Weer aan de Slag meedoen. Acht procent van de deelnemers van Edutainment wil aan het eind van het traject graag een leerwerkplaats gevonden hebben. Bijlage 2 geeft een overzicht van de doelstellingen per traject.

Tabel 3.8 Beoogd resultaat

	Totaal
Stabiele situatie op school	86,9%
Jongere volgt weer onderwijs	9,6%
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	1,9%
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	2,4%
Stabiele situatie op leerwerkplaats	2,8%
Jongere heeft leerwerkplaats	3,6%
Jongere volgt toeleidings-/re-integratietraject naar werk of school	4,9%
Totaal	3072

Vergeleken met de evaluatie van de periode 2006-2007 zien we dat er een kleine verschuiving is opgetreden voor wat betreft het beoogde resultaat van de jongeren. Iets meer jongeren hebben in 2008-2009 als doel dat ze 'weer onderwijs willen volgen', want in de periode 2006-2007 bedroeg dit percentage 5,6 procent.

Persoonlijke ontwikkeling

De deelnemers geven op het nieuwe trajectplan⁸ ook aan wat ze in hun persoonlijke ontwikkeling willen bereiken met het traject. Ook bij deze vraag kunnen de jongeren meerdere doelen aankruisen en bijna alle jongeren deden dit. Het meest genoemde doel is het vergroten van het doorzettingsvermogen (veertien procent). Ruim elf procent van de jongeren zegt dat ze zelfverzekerder willen worden.

Tabel 3.9 laat zien dat de deelnemers van de verschillende trajecten ook verschillende doelen voor hun persoonlijke ontwikkeling voor ogen hebben. De meeste deelnemers van CATch willen graag creatiever worden, het gros van

⁸ In de periode 2008-2009 zijn, naar aanleiding van het voorgaande evaluatieonderzoek, de registratieformulieren aangepast. In de nieuwe formulieren is de vraagstelling op sommige punten versoepeld. Ook zijn er vragen toegevoegd of geschrapt.

de jongeren van ENIP! wil hun doorzettingsvermogen vergroten en beter leren samenwerken en de jongeren van Weer aan de Slag willen vooral beter leren plannen, hun doorzettingsvermogen vergroten en zelfverzekerder worden. De jongeren van Edutainment en Goal hebben bijna geen doelen voor hun persoonlijke ontwikkeling aangevinkt op het trajectplan.

Tabel 3.9 Beoogde persoonlijke ontwikkeling

	Totaal*	CATch	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Beslissingen durven nemen	9,9%	15,0%	3,6%	24,2%	3,7%	18,1%	22,2%
Doorzettingsvermogen vergroten	14,3%	23,4%	4,2%	46,8%	3,4%	29,0%	26,4%
Zelfverzekerder worden	11,3%	18,8%	3,0%	33,9%	3,5%	20,5%	25,7%
Durf om nieuwe dingen aan te pakken	10,0%	17,1%	3,5%	41,9%	3,2%	16,7%	16,7%
Leren meer en beter samen te werken	10,6%	18,3%	4,4%	56,5%	1,5%	21,7%	6,3%
Creatiever worden	10,5%	26,4%	2,4%	35,5%	3,4%	12,8%	10,4%
Beter communiceren	10,3%	16,6%	3,5%	46,8%	3,6%	18,4%	13,9%
Beter omgaan met spanningen	9,4%	15,8%	2,6%	33,9%	2,7%	16,0%	22,9%
Beter kunnen plannen	9,3%	12,2%	3,6%	30,6%	4,5%	13,3%	31,3%
Totaal	3072	607	660	62	1019	580	144

* De jongeren konden meerdere antwoordcategorieën aankruisen. Dit hebben ze 760 keer gedaan.

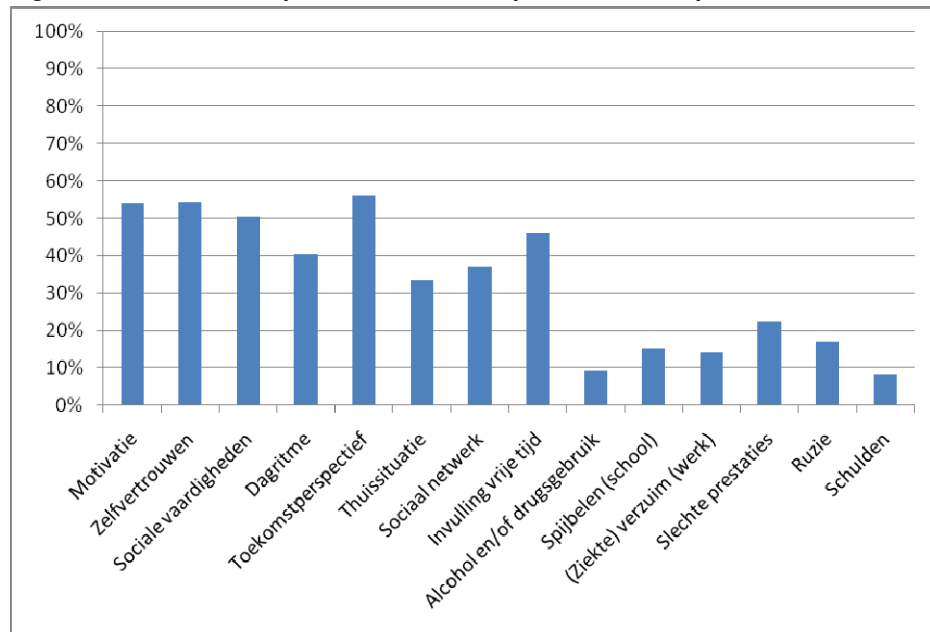
Aandachtspunten

In de trajectplannen konden de deelnemers aangeven wat voor hen een aandachtspunt is tijdens het traject. Voor het analyseren van de score op de aandachtspunten hebben we de beschikking over de nieuwe en oude formulieren. Op de oude formulieren scoorden de deelnemers 1 (onvoldoende ontwikkeld) tot en met 5 (sterk ontwikkeld). Op de nieuwe formulieren konden ze aangeven of iets voor hen wel of geen aandachtspunt is. Figuur 3.6 laat zien welke aandachtspunten de jongeren het meest hebben genoemd.

Op de nieuwe formulieren zijn de meest genoemde aandachtspunten het toekomstperspectief, de motivatie en het zelfvertrouwen van de jongeren. Ook noemen de jongeren sociale vaardigheden en invulling van vrije tijd vaak als aandachtspunt.

Deelnemers die een oud formulier hebben ingevuld, vinden hun belangrijkste aandachtspunten de invulling van hun vrije tijd, toekomstperspectief, zelfvertrouwen en sociale netwerk. In bijlage 2 is een overzicht te zien van alle scores op de aandachtspunten per traject.

Figuur 3.6 Aandachtspunten deelnemers (nieuw formulier)

Voortgang en eindresultaat

Tijdens sommige trajecten houden de jongeren en hun begeleiders voortgangsrapportages bij. Op dit formulier kunnen zij aangeven hoe het na een halfjaar staat met hun doelstelling (dagbesteding). Op de eindrapportage beschrijven de jongeren welke resultaten zij behaald hebben aan het eind van het traject.

Voortgang

In totaal hebben we 448 voortgangsrapportages ontvangen waar we analyses op hebben gedaan. Alleen bij Goal en Weer aan de Slag worden voortgangsrapportages ingevuld. De andere trajecten kennen dit formulier niet.

In tabel 3.10 is te zien dat bij Goal 'een stabiele situatie op school' na een halfjaar veel minder vaak een doel is dan bij de start van het traject. Bij Weer aan de Slag wil een kwart van de deelnemers bij de start weer onderwijs volgen, na een halfjaar is dit voor nog maar elf procent van deze deelnemers het doel. Bijna tien procent van de jongeren heeft na een halfjaar het beoogde resultaat nog niet bereikt.

Tabel 3.10 Beoogd resultaat na een halfjaar

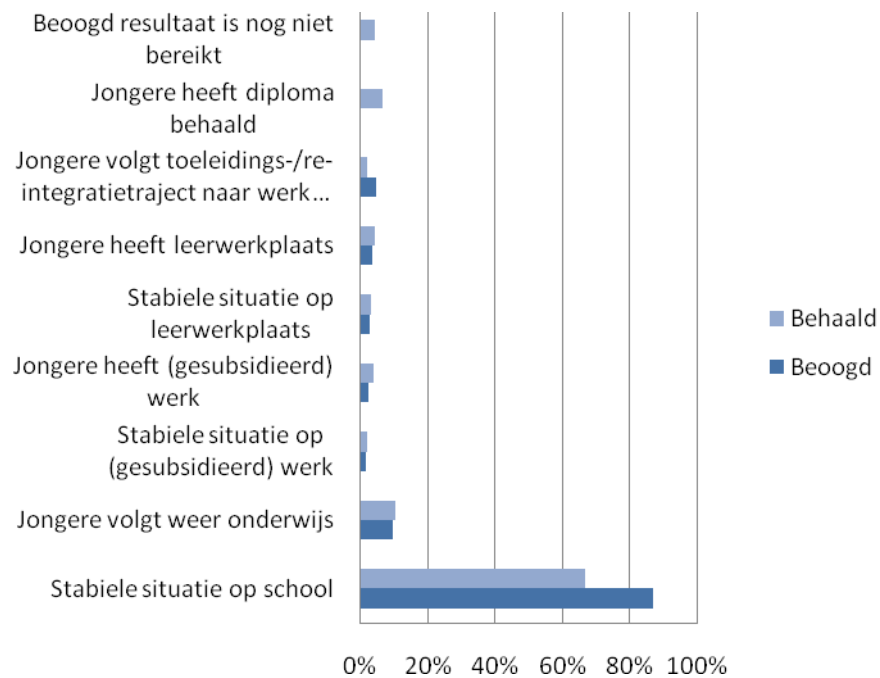
Beoogd resultaat	Totaal*		Goal		Weer aan de Slag	
	Start	Na een halfjaar	Start	Na een halfjaar	Start	Na een halfjaar
Stabiele situatie op school	86,9%	31,0%	95,2%	35,8%	20,1%	15,4%
Jongere volgt weer onderwijs	9,6%	3,8%	3,1%	1,7%	25,7%	10,6%
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	1,9%	0,2%	0,7%	0,3%	1,4%	0,0%
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	2,4%	1,8%	1,7%	1,2%	2,1%	3,8%
Stabiele situatie op leerwerkplaats	2,8%	0,7%	0,9%	0,3%	2,8%	1,9%
Jongere heeft leerwerkplaats	3,6%	1,1%	0,7%	0,0%	4,2%	4,8%
Jongere volgt toeleidings-/re-integratietraject naar werk of school	4,9%	5,4%	1,1%	0,0%	43,8%	23,1%
Jongere heeft diploma behaald	-	1,3%	-	1,5%	-	1,0%
Beoogd resultaat is nog niet bereikt	-	9,6%	-	9,3%	-	10,6%
Totaal						

* De jongeren konden meerdere antwoordcategorieën aankruisen. Dit hebben ze 22 keer gedaan.

Eindresultaat

In totaal hebben we 1614 eindrapportages ontvangen waar we analyses op hebben gedaan. Omdat we niet van alle jongeren een eindrapportage hebben, weten we slechts van een gedeelte (53 procent) van alle deelnemers wat hun behaalde resultaat aan het eind van het traject is. In figuur 3.7 zijn de eindresultaten van de jongeren te zien.

Figuur 3.7 Eindresultaten van de afgeronde trajecten*

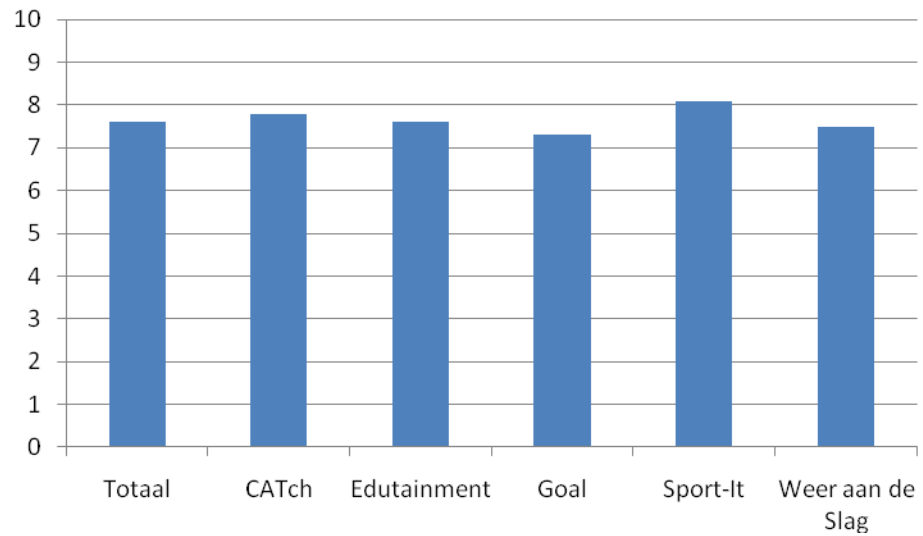
* Het behaalde resultaat kan een hoger percentage laten zien dan het beoogde resultaat, omdat sommige jongeren hun doelstelling niet hebben ingevuld op het trajectplan, maar wel als behaald resultaat hebben opgeschreven in hun eindrapportage.

67 procent van de deelnemers heeft na het traject een stabiele situatie op school, terwijl 87 procent dit resultaat graag wilde behalen. Elf procent van de jongeren zegt aan het eind van het traject weer onderwijs te volgen. Gemiddeld vijf procent van de jongeren heeft zijn doelstelling (nog) niet behaald. Voor een overzicht per traject, zie bijlage 2.

Rapportcijfer

De deelnemers zijn erg tevreden over de trajecten; ze geven de trajecten gemiddeld een 7,6. De deelnemers van Sport-It zijn het meest tevreden, zij geven het traject een 8,1. Goal krijgt het laagste rapportcijfer, namelijk een 7,3 (zie figuur 3.8).

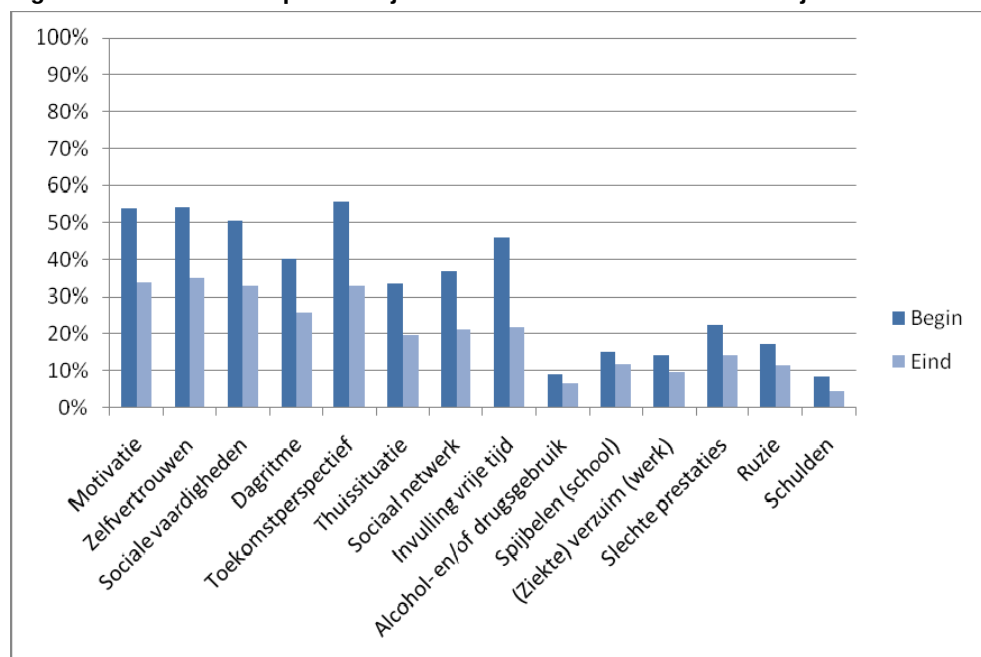
Figuur 3.8 Rapportcijfer

Aandachtspunten

Aan het eind van het traject noemen de deelnemers minder aandachtspunten dan aan het begin van het traject (zie figuur 3.9). Wel zijn de meest genoemde aandachtspunten aan het eind van het traject dezelfde als de aandachtspunten die de deelnemers aan het begin van het traject noemden: toekomstperspectief, motivatie en zelfvertrouwen. Voor een overzicht van de aandachtspunten per traject, zie bijlage 2.

Figuur 3.9 Aandachtspunten bij de start en aan het eind van het traject

Persoonlijke ontwikkeling

In de eindrapportage konden de deelnemers aangeven wat er aan het eind van het traject veranderd is in hun persoonlijke ontwikkeling. Gemiddeld genomen zien we de meeste veranderingen in het vergroten van het doorzettingsvermogen, het durven nemen van beslissingen, samenwerken en zelfverzekerder worden. De veranderingen die de jongeren het minst vaak noemen, is het beter omgaan met spanningen en beter kunnen plannen.

Tabel 3.11 Veranderingen in de persoonlijke ontwikkeling

	Totaal*	Catch	Edutainment	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Beslissingen durven nemen	25,0%	25,2%	30,5%	13,9%	29,7%	41,4%
Doorzettingsvermogen vergroten	28,2%	33,3%	27,8%	14,1%	42,7%	41,4%
Zelfverzekerder worden	24,7%	26,7%	26,4%	12,6%	38,0%	31,0%
Durf om nieuwe dingen aan te pakken	21,7%	30,4%	27,2%	9,0%	24,0%	12,1%
Leren meer en beter samen te werken	24,8%	27,2%	30,3%	7,9%	42,3%	13,8%
Creatiever worden	21,1%	38,0%	27,6%	5,1%	16,5%	13,8%
Beter communiceren	23,0%	26,1%	26,2%	12,6%	29,7%	29,3%
Beter omgaan met spanningen	15,3%	19,4%	16,7%	8,4%	16,8%	25,9%
Beter kunnen plannen	17,3%	14,8%	26,4%	8,4%	13,3%	46,6%
Totaal	1614	345	478	454	279	58

* De jongeren konden meerdere antwoordcategorieën aankruisen. Dit hebben ze 840 keer gedaan.

Uitval en nazorg

Wanneer een jongere uitvalt bij een traject, vult de begeleider een uitvalrapportage in waarin ze de reden voor de uitval beschrijven. Van de jongeren die het traject wel hebben afgemaakt, houden de begeleiders een nazorgrapportage bij. In de nazorgrapportage kunnen ze aangeven of het beoogde resultaat na drie maanden nog steeds geldt.

Uitval

Voor de analyses van de uitval hebben we beschikking over 351 uitvalrapportages van de aanbieders CATch, Edutainment, Sport-It, Goal en Weer aan de Slag. Wanneer we dit aantal delen door het totaal aantal deelnemers, zien we dat 11,4 procent van de BTR-deelnemers vroegtijdig is uitgevallen.

In de uitvalrapportages staat de reden van de vroegtijdige uitval. In tabel 3.15 is te zien dat het gebrek aan motivatie bij de jongere nog steeds de

belangrijkste reden is om te stoppen met het traject.⁹ Een groot gedeelte van de jongeren (34 procent) heeft een andere reden opgeschreven dan op het formulier stond. De meest voorkomende redenen die zij noemen om uit te vallen bij het traject zijn dat de jongere andere hulpverlening heeft of in detentie zit. Ook komt het voor dat de mentor of coach heeft opgezegd of dat de jongere het traject niet meer nodig vond.

Tabel 3.12 Redenen voor uitval

Reden	Totaal*	CATch	Edutainment	Sport-It	Goal	Weer aan de Slag
Gebrek aan motivatie	38,2%	34,9%	17,6%	23,7%	46,9%	40,7%
Verhuizing	6,3%	7,0%	3,9%	2,6%	4,2%	29,6%
Ziekte of zwangerschap	3,7%	9,3%	9,8%	2,6%	1,0%	3,7%
Veelvuldig verzuim	11,1%	20,9%	23,5%	7,9%	4,7%	22,2%
Schoolwisseling	4,3%	9,3%	2,0%	15,8%	2,1%	0,0%
Aanbod niet geschikt/sluit onvoldoende aan	8,0%	7,0%	2,0%	2,6%	11,5%	3,7%
Doorverwezen naar ander traject	2,6%	2,3%	0,0%	2,6%	2,6%	7,4%
Anders	34,2%	23,3%	54,9%	26,3%	34,9%	18,5%
Onbekend	4,0%	4,7%	0,0%	21,1%	2,1%	0,0%
Totaal	351	43	51	38	192	27

* De jongeren konden meerdere antwoordcategorieën aankruisen. Dit is 52 keer gebeurd.

Nazorg

Op de nazorgrapportage staat de situatie van de deelnemer drie maanden na de beëindiging van het traject. In totaal hebben we 1064 nazorgrapportages ontvangen.

Uit de analyses blijkt dat het resultaat na drie maanden, na het beëindigen van het traject, iets beter is dan direct na het einde van het traject. Iets meer jongeren hebben een stabiele situatie op school, werk of leerwerkplaats of een diploma. In bijlage 2 staat een overzicht van de dagbesteding – drie maanden na het beëindigen van het traject – van de deelnemers van CATch, Edutainment en Sport-It.

3.5 Conclusie

Uit de doelgroepanalyse blijkt dat risicjongeren in Amsterdam vaker jongens zijn dan meisjes. Daarnaast zijn het vaker allochtone jongeren die van school verzuimen of voortijdig schoolverlater zijn. De meeste risicjongeren zijn

⁹ In de periode 2006-2007 was dit ook de belangrijkste reden voor de uitval van jongeren: 43 procent viel uit door een gebrek aan motivatie (zie: Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2006-2007, september 2008).

jongeren van zestien jaar en ouder en wonen relatief vaak in de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer of Bos en Lommer.

Op basis van de analyse van de deelnemersregistratie kunnen we concluderen dat de spreiding van de deelnemers van de trajecten over de stadsdelen redelijk overeenkomt met de spreiding over de stadsdelen van de risicojongeren. We zien daarnaast dat er in 2008-2009 ongeveer evenveel meisjes als jongens meedoen aan de BTR-trajecten. Er doen bovendien meer jongere risicojongeren mee dan er verhoudingsgewijs in de doelgroep vallen. De meeste deelnemers wonen bij hun beide ouders of bij hun moeder. Vaak hebben ze alleen het basisonderwijs afgerond.

Uit de analyses blijkt eveneens dat de deelnemers van de BTR-trajecten voor het grootste gedeelte hetzelfde doel willen halen: een stabiele situatie op school. Bij de start van het traject noemen de meeste jongeren daarnaast hun toekomstperspectief als hun belangrijkste aandachtspunt. Het vergroten van het doorzettingsvermogen en zelfverzekerd worden, zijn gemiddeld genomen de meest genoemde aandachtspunten in de persoonlijke ontwikkeling van de jongeren.

We zien dat 95 procent van de deelnemers zijn beoogde, of in ieder geval een ander resultaat, heeft behaald. 87 procent van de jongeren gaf aan dat ze een stabiele situatie op school wilden bereiken. Aan het eind van het traject zegt 67 procent van de deelnemers dat dit is gelukt. Daarnaast is het aantal aandachtspunten van de jongeren aan het eind van het traject afgenomen. We zien bij de jongeren de grootste verbeteringen in het vergroten van het doorzettingsvermogen en het durven nemen van beslissingen.

Elf procent van de jongeren valt vroegtijdig uit: gebrek aan motivatie is de belangrijkste reden om te stoppen met het traject.

4 EFFECT VAN DE TRAJECTEN

In dit hoofdstuk beschrijven we het effect van de BTR-trajecten op het volgen van een opleiding, schoolverzuim en schooluitval. Aanvullend op de effectmeting hebben we een tevredenheidmeting uitgevoerd onder de deelnemers van de trajecten. Daarmee kunnen we uitspraken doen over de mate waarin het traject aansluit bij de behoeften van de jongeren.

4.1 Effectmeting

Om het effect van de BTR-trajecten op de schoolloopbaan, het schoolverzuim en de schooluitval te bepalen is waar mogelijk een vergelijking gemaakt van de situatie van de deelnemers op drie momenten:

- de periode voor het BTR-traject;
- de periode tijdens het BTR-traject;
- de periode na het BTR-traject.

Op het moment dat we deze effectmeting uitvoeren, hebben we van een derde van de deelnemers een eindrapportage ontvangen. Daardoor kunnen we voor het grootste gedeelte van de jongeren niet bepalen hoe hun situatie na het beëindigen van het traject is. Van Sport-It en Weer aan de Slag hebben we op het moment van schrijven niet de beschikking over eindrapportages, waardoor we deze trajecten niet kunnen meenemen in bepaalde onderdelen van de effectmeting.

We willen benadrukken dat naast het BTR-traject andere factoren van invloed kunnen zijn op de situatie van de jongere. Er spelen vaak meer dingen mee als het gaat om de schoolloopbaan, het schoolverzuim en de schooluitval van jongeren. De beschreven effecten kunnen we daarom het beste interpreteren als een *indicatie* van een effect.

Voor de analyses hebben we gebruikgemaakt van een bestand van de leerlingenadministratie van de gemeente Amsterdam (Erisa) met een peil-datum van 31 maart 2009. We hebben de beschikking gekregen over drie bestanden met gegevens over de schoolloopbaan, het schoolverzuim en de schooluitval van de jongeren in de gemeente Amsterdam.

4.2 Schoolloopbaan

Van de 875 deelnemers van wie we de registratiegegevens hebben¹ (zie hoofdstuk 3), hebben we van 748 jongeren gegevens over hun schoolloopbaan. Deze schoolloopbaangegevens betreffen de datum van inschrijving en (eventuele) uitschrijving bij een opleiding. Sommige deelnemers hebben zich meer dan een keer ingeschreven (en uitgeschreven) bij een opleiding.

Periode voor het BTR-traject

Allereerst hebben we onderzocht hoe de schoolloopbaan van de deelnemers eruit zag in de periode voorafgaand aan het BTR-traject.

In tabel 4.1 is te zien dat zeven procent van de jongeren bij geen enkele opleiding stond ingeschreven in de periode voordat zij met het BTR-traject begonnen. Dit kunnen jonge deelnemers zijn die nog niet toe waren aan een opleiding, maar ook jongeren die nooit voor een opleiding hebben gekozen of aan het werk zijn gegaan. De helft van de deelnemers volgde hun eerste opleiding in de periode tot de start van het traject. Een opvallend detail is dat twee jongeren zich in de periode tot de start van het traject bij acht opleidingen hadden ingeschreven.

De jongeren die zich tot de start van het traject, bij meerdere opleidingen hadden ingeschreven (en uitgeschreven) zijn met name deelnemers van Edutainment en Goal. Bijlage 3 geeft een overzicht van het aantal inschrijvingen uitgesplitst naar traject.

Tabel 4.1 Aantal inschrijvingen bij een opleiding tot de start van het traject

	Aantal	Percentage
Geen	54	7,2
1 inschrijving	385	51,5
2 inschrijvingen	198	26,5
3 inschrijvingen	67	9,0
4 inschrijvingen	25	3,3
5 inschrijvingen	10	1,3
6 inschrijvingen	6	0,8
7 inschrijvingen	1	0,1
8 inschrijvingen	2	0,3
Totaal	748	100,0

¹ Voor de effectmeting gebruiken we gegevens uit de deelnemersregistratie met peildatum 15 maart 2009. Op dat moment was de registratie nog niet compleet.

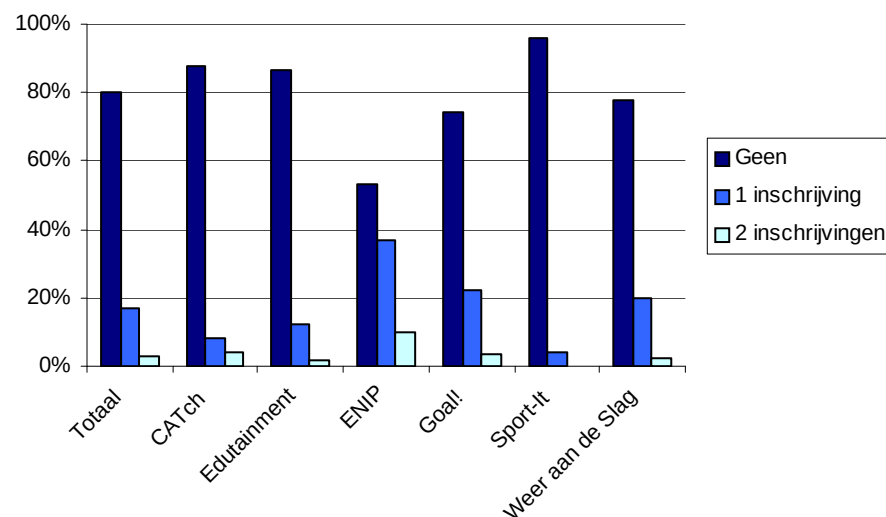
Van de 748 deelnemers hadden twee jongeren hun startkwalificatie voordat het BTR-traject begon.² Eén jongere behaalde zijn startkwalificatie tijdens het traject, 38 jongeren hadden een diploma voordat ze met het traject begonnen.

Vanaf en tijdens het BTR-traject

We hebben tevens onderzocht hoe de situatie van de jongere was vanaf de startdatum van het traject. Deze informatie zegt iets over de situatie van de jongere op het moment dat hij of zij met het traject begon en tijdens het traject.

127 jongeren (zeventien procent) schreven zich vanaf de start van het traject in bij een nieuwe opleiding. Van de deelnemers schreef drie procent zich in deze periode zelfs twee keer in bij een opleiding. Figuur 4.1 laat zien dat, vergeleken met de andere trajecten, bij Sport-It de meeste jongeren niet ingeschreven stonden bij een opleiding vanaf de start van het traject. Bij ENIP! deden relatief de meeste jongeren mee die wél bij een opleiding stonden ingeschreven.

Figuur 4.1 Inschrijvingen vanaf en tijdens het BTR-traject (n=748)

Na het BTR-traject

Van 227 jongeren hebben we gegevens uit de eindrapportage. We hebben op het moment van schrijven nog geen eindrapportages van de deelnemers van Weer aan de Slag en Sport-it, omdat deze trajecten nog lopen. Daardoor kunnen we geen uitspraken doen over de effecten van deze trajecten. We hebben onderzocht in hoeverre de jongeren na het traject nog steeds ingeschreven staan bij een opleiding.

Van de deelnemers schreef 21 procent zich uit bij hun opleiding voordat het BTR-traject was afgelopen en twee procent schreef zich uit ná het BTR-traject.

² Je hebt een startkwalificatie als je een havo- of vwo-opleiding of een mbo-diploma op niveau 2 hebt afgerond.

Deze jongeren (in totaal 23 procent) hadden echter nog geen diploma gehaald.

Tabel 4.2 Uitschrijvingen na het traject

	Aantal	Percentage
Ingeschreven	168	76,7
Uitgeschreven	51	23,3
• Voordat BTR-traject was afgelopen	46	21,0
• Nadat BTR-traject was afgelopen	5	2,3
Totaal	219	100,0

* Acht jongeren zijn uitgevallen, zo blijkt uit hun eindrapportage. Deze jongeren nemen we daarom niet mee in de effectanalyse.

Na het BTR-traject schreef vier procent (acht deelnemers) van de deelnemers zich na het BTR-traject in bij een (nieuwe) opleiding (zie bijlage 3).

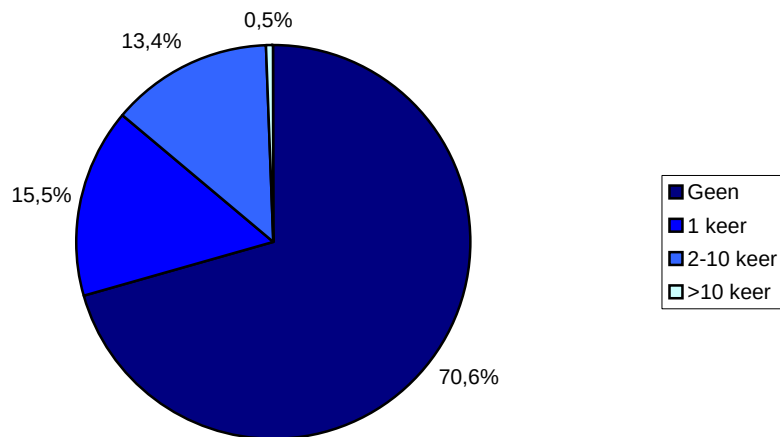
4.3 Schoolverzuim

Om te onderzoeken wat het schoolverzuim van de jongeren is voor, tijdens en na het traject, hebben we gegevens over schoolverzuim aan de deelnemersregistratie gekoppeld. Deze gegevens bevatten de begin- en einddatum van een periode van verzuim, de soort en de duur van het verzuim in dagen. Verzuim houdt in dat een jongere één of meer keren van school heeft gespijbeld. Schoolverzuim wordt vaak gezien als een mogelijke voorbode van voortijdige schooluitval. Paragraaf 4.4 gaat in op schooluitval.

Periode voor het traject

Bijna een derde van de jongeren heeft in de periode voorafgaand aan het traject minstens één keer van school verzuimd (zie figuur 4.2). Wanneer we de verzuimgegevens uitsplitsen naar het BTR-traject, blijkt dat dit met name de deelnemers zijn van Edutainment en Goal. In bijlage 3 staat een overzicht van het schoolverzuim per traject.

Figuur 4.2 Schoolverzuim voorafgaand aan het traject (n=875)

De meest voorkomende soorten van verzuim waren 'drie dagen aaneengesloten of meer' en 'een achtste deel of meer lesuren in vier weken'.

Tabel 4.3 beschrijft de gemiddelde tijdsduur van het verzuim van de jongeren. Wanneer een jongere één keer van school verzuimde, duurde dit gemiddeld 36 dagen. Jongeren die voorafgaand aan het traject twee keer een periode van schoolverzuim hadden, verzuimden per keer gemiddeld 33 dagen. Dit verzuim kan echter ook een niet aaneengesloten verzuim zijn. Een voorbeeld: een dag wel op school, een dag niet, een dag wel en een dag niet op school, zijn twee verzuimdagen over een periode van vier dagen. Daarnaast wordt er bij veelvuldig te laat komen geen duur opgeslagen.

Tabel 4.3 Gemiddelde duur van het verzuim per keer (voorafgaand aan traject) in dagen

Aantal keer verzuim	Gemiddelde verzuimduur (aantal dagen)
2 keer	33
3 keer	62
4 keer	18
5 keer	22
6 keer	23
7 keer	25
8 keer	4
9 keer	25
10 keer	15
11 keer	4
14 keer	10
15 keer	21
47 keer	19

Vanaf en tijdens het BTR-traject

Tijdens het traject verzuimde tien procent van de deelnemers één keer van school. Dit deden zij gemiddeld 44 dagen (zie tabel 4.4). Vier procent van de deelnemers verzuimde twee of drie keer. Daarbij ging het respectievelijk om een periode van gemiddeld 22 en 10 dagen. Ook tijdens het traject waren het vooral de deelnemers van Edutainment en Goal die van school verzuimden (zie bijlage 3).

Tabel 4.4 Verzuim tijdens het BTR-traject

	Aantal	Percentage	Gemiddelde duur
1 keer	90	10,3	44 dagen
2 keer	30	3,4	22 dagen
3 keer	4	0,5	10 dagen
Totaal	875	100,0	

Na het traject

Twee procent van de deelnemers waarvan het traject is afgerond op het moment van schrijven, verzuimde na deze datum één keer van school. Dit deden zij voor gemiddeld vier dagen. Bijlage 3 geeft een overzicht van het schoolverzuim na het traject.

Om te zien wat het schoolverzuim is van dezelfde jongere voor, tijdens en na het traject, hebben we onderstaande tabel (stroomschema) gemaakt. We hebben de jongeren ingedeeld in twee groepen: de groep deelnemers die voor het traject *niet* verzuimde van school en de deelnemers die *minstens één keer* van school verzuimden voordat het traject begon.

Van alle deelnemers verzuimde zeventig procent voor het traject *niet* van school, dertig procent verzuimde *wel*.

In tabel 4.5 is te zien dat, van de groep jongeren die voor het traject niet verzuimde, 9 procent (54 jongeren) *tijdens* het traject alsnog één keer of vaker van school weg bleef. Van die 54 jongeren verzuimde 4 procent ook *na* het traject.

**Tabel 4.5 Stroomschema schoolverzuim
(deelnemers *zonder* verzuim voor traject)**

Voor het traject		Tijdens het traject		Na het traject*	
	Aantal		Aantal		Aantal
Geen verzuim voor het traject	618 (70,6%)	Geen verzuim tijdens het traject	564 (91,3%)	Minstens 1 keer verzuim na traject	0 (0%)
		>= 1 keer verzuim	54 (8,7%)	Minstens 1 keer verzuim na traject	2 (3,7%)

* We hebben maar van 257 deelnemers gegevens over de einddatum van hun traject. Hierbij moet rekening worden gehouden bij het interpreteren van de gegevens.

Van de groep deelnemers die *voorafgaand* aan het traject wel van school verzuimden, zien we dat 27 procent ook *tijdens* het traject verzuimde, namelijk 27 procent (70 jongeren). Van die zeventig jongeren, verzuimde vier procent ook *na* het traject.

**Tabel 4.6 Stroomschema schoolverzuim
(deelnemers *met* verzuim voor traject)**

Voor het traject		Tijdens het traject		Na het traject*	
	Aantal		Aantal		Aantal
Wel verzuim voor het traject	257 (29,4%)	Geen verzuim tijdens het traject	187 (72,8%)	Minstens 1 keer verzuim na traject	0 (0%)
		1 keer of vaker	70 (27,2%)	Minstens 1 keer verzuim na traject	3 (4,3%)

* We hebben maar van 257 deelnemers gegevens over de einddatum van hun traject. Hierbij moet rekening worden gehouden bij het interpreteren van de gegevens.

Kortom: tijdens het traject ligt het verzuim van de jongeren die voor het traject ook al verzuimden ruim drie keer zo hoog dan van de jongeren die voor het traject niet verzuimden. Echter, na het traject laten beide groepen even weinig verzuim zien.

4.4 Schooluitval

Naast schoolverzuim hebben we de gegevens van de 875 deelnemers aan gegevens over schooluitval gekoppeld. Deze gegevens betreffen de registratie van de begin- en einddatum van de schooluitval van de jongere, dus periodes van schooluitval. Sommige deelnemers vallen meer dan een keer uit. Zij zijn na de schooluitval terug naar school gegaan.

Periode voor het BTR-traject

Twaalf procent van de deelnemers viel ten minste één keer uit van school voordat zij met het BTR-traject begonnen. Hiervan vielen 72 jongeren één keer uit, twintig jongeren twee keer en vier jongeren drie keer. Van de overige zeven jongeren weten we niet hoe vaak zij uitvielen, omdat we niet van alle uitvalperioden een einddatum hebben. In tabel 4.7 is een overzicht te zien van de schooluitval van de jongeren voordat het BTR-traject begon.

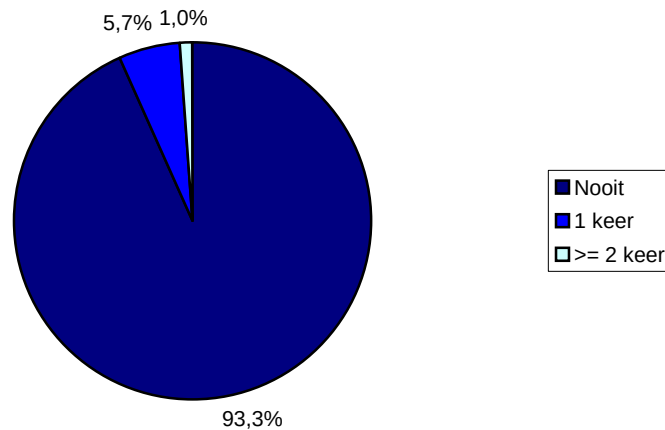
Tabel 4.7 Schooluitval voor het BTR-traject

Uitval	Aantal	Percentage	Resultaat	Percentage
Nooit	772	88,2		
Minstens 1 keer	103	11,8	Niet terug naar school	3,9
			Terug naar school	91,3
			Vertrokken uit Amsterdam	0,0
			Onbekend	4,9
Totaal	875	100,0		100,0
<i>Waarvan:</i>				
1 keer	72		Niet terug naar school	5,6
			Terug naar school	94,4
			Vertrokken uit Amsterdam	0,0
			Onbekend	0,0
2 keer	20		Niet terug naar school	0,0
			Terug naar school	95,0
			Vertrokken uit Amsterdam	5,0
			Onbekend	0,0
3 keer	4		Niet terug naar school	25,0
			Terug naar school	75,0
			Vertrokken uit Amsterdam	0,0
			Onbekend	0,0

Vanaf en tijdens het BTR-traject

Van de deelnemers weten we ook hoe vaak ze uitvielen tijdens het BTR-traject. In tabel 4.8 is te zien dat zeven procent van de jongeren tijdens het traject één of meer keer uitviel van school. Het grootste gedeelte van de jongeren is echter tijdens het traject niet van school uitgevallen.

Figuur 4.3 Schooluitval tijdens het traject (n=875)

Na het BTR-traject

Om de schooluitval van de deelnemers na het traject te bepalen, hebben we de jongeren geselecteerd waarvan we weten wanneer ze begonnen en eindigden met het BTR-traject. Dit zijn in totaal 257 jongeren. Slechts één procent van deze groep viel na het traject uit.

Tabel 4.8 Schooluitval na het traject (t/m 31 maart 2009)

	Aantal	Percentage
1 keer	3	1,2
Totaal	257	100,0

Om te zien wat de schooluitval is van dezelfde jongere voor, tijdens en na het traject, hebben we onderstaande stroomschema's gemaakt (zie tabel 4.9 en 4.10). Ook hier hebben we de jongeren ingedeeld in twee groepen: de groep deelnemers die voor het traject niet uitviel van school en de deelnemers die minstens één keer van school uitvielen voordat het traject begon.

Van de jongeren die voor het traject geen schooluitval lieten zien, gaat zes procent in de fout en valt één of meerdere keren uit *tijdens* het traject (zie tabel 4.9). Van die groep laat een klein percentage dit gedrag ook nog zien *na* het traject. Bij het interpreteren van de gegevens moeten we er wel rekening mee houden dat het gaat om kleine aantallen.

**Tabel 4.9 Stroomschema schooluitval
(deelnemers *zonder* uitval voor traject)**

Voor het traject		Tijdens het traject		Na het traject*	
Aantal		Aantal		Aantal	
Geen uitval voor het traject	772 (88,2%)	Geen uitval tijdens het traject	723 (93,6%)	>= 1 keer uitval na het traject	0 (0,0%)
		>= 1 keer uitval tijdens het traject	49 (6,4%)	>= 1 keer uitval na het traject	3 (6,1%)

* We hebben van de 875 deelnemers maar van 257 deelnemers gegevens over de einddatum van hun traject. Hierbij moet rekening worden gehouden bij het interpreteren van de gegevens.

Van de jongeren die voor het traject wel minstens één keer uitvielen van school, doet negentig procent dit *tijdens* het traject niet meer. Tien procent valt dus tijdens het traject wel weer uit van school. Echter, *na* het traject valt geen enkele jongere uit deze groep meer uit. Ook hier moeten we er rekening mee houden dat het gaat om kleine aantallen.

**Tabel 4.10 Stroomschema schooluitval
(deelnemers *met* uitval voor traject)**

Voor het traject		Tijdens het traject		Na het traject*	
Aantal		Aantal		Aantal	
Wel	103 (11,8%)	Geen uitval tijdens het traject	93 (90,3%)	Geen uitval tijdens het traject	0 (0,0%)
		>= 1 keer uitval tijdens het traject	10 (9,7%)	>= 1 keer uitval tijdens het traject	0 (0,0%)

* We hebben van de 875 deelnemers maar van 257 deelnemers gegevens over de einddatum van hun traject. Hierbij moet rekening worden gehouden bij het interpreteren van de gegevens.

Kortom: de groep jongeren die voor het traject wel uitviel van school, valt tijdens het traject vaker uit van school dan de groep jongeren die voor het traject niet van school uitviel.

We moeten voorzichtig zijn met het trekken van conclusies over de situatie na het traject vanwege de kleine aantallen.

4.5 Tevredenheidsmeting

Aanvullend op de effectmeting hebben we een tevredenheidsmeting gedaan onder de deelnemers van de BTR-trajecten.

Voor deze meting hebben we een nieuwe vragenlijst ontworpen. De vragenlijst

bevat zestien vragen, welke we via internet hebben verspreid. De vragen gaan over de mening van de jongeren over het traject, of het traject bijdraagt aan hun binding met de maatschappij en hun zelfredzaamheid en of er dingen in het traject zijn die ze verbeterd willen zien. Onder binding met de maatschappij verstaan we bijvoorbeeld of de jongeren affectieve banden met andere hebben, of ze betrokken zijn bij hun school of werk, of ze deelnemen aan maatschappelijke activiteiten en hoe ze omgaan met morele of maatschappelijke normen.

Respons

Op de trajectformulieren konden de jongeren op vrijwillige basis hun e-mailadres opgeven, als ze het goed vonden dat wij ze zouden benaderen voor een tevredenheidsonderzoek. Van de 184 jongeren die hun e-mailadres hebben gegeven, waren 135 e-mailadressen juist. Een nabelactie heeft ervoor gezorgd dat we de beschikking kregen over zeven extra e-mailadressen. In totaal hebben we dus 142 jongeren kunnen aanschrijven. Daarvan hebben 31 jongeren een vragenlijst ingevuld. Deze respons van 21,8 procent komt overeen met het streefpercentage van vijftien tot twintig procent. Van Edutainment deden 23 jongeren mee, van Goal zeven jongeren en slechts één jongere van ENIP! deed mee met het onderzoek. Van de jongeren die de enquête hebben teruggestuurd, zit ruim de helft (55 procent) in het midden van het traject en is dus langer dan vier weken bezig. De rest is bijna klaar en zit in de laatste vier weken van het traject (zie bijlage 3).

We moeten er in de analyses rekening mee houden dat misschien juist de jongeren die positief zijn over hun traject hun e-mailadres hebben gegeven en de vragenlijst hebben teruggestuurd. Daarnaast moeten we bij het interpreteren van de resultaten rekening houden met het kleine aantal waarop we de resultaten hebben gebaseerd.

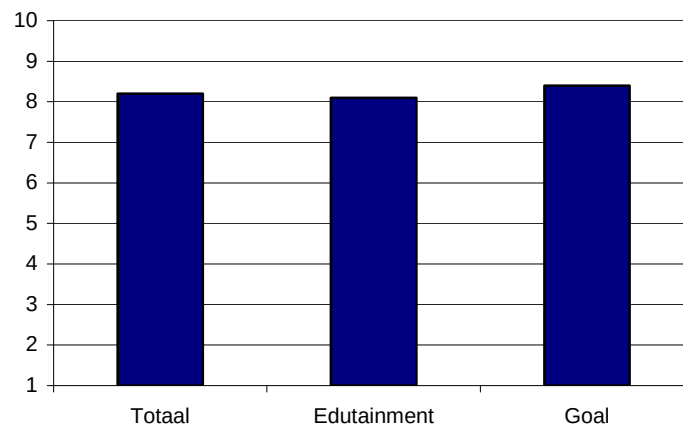
Resultaten

ENIP! nemen we niet apart mee in de analyses, omdat maar één jongere de vragenlijst heeft ingevuld. Hetzelfde geldt voor Weer aan de slag, CATch en Sport-it; van deze trajecten vulde niemand een vragenlijst in. Daarom kunnen we alleen de resultaten van Edutainment en Goal beschrijven.

De belangrijkste reden om aan Edutainment deel te nemen is voor de jongeren omdat ze het leuk vinden. Bij Goal is de belangrijkste reden voor deelname dat ze graag willen ontdekken wat ze willen in de toekomst. Andere redenen die de jongeren noemen zijn het leren van nieuwe dingen, zelfvertrouwen krijgen en leren hoe je zelfstandig kunt zijn.

De jongeren geven gemiddeld een acht aan de trajecten; zowel Goal als Edutainment beoordelen zij dus als 'goed'.

Figuur 4.4 Rapportcijfer

Een grote meerderheid van de jongeren vindt het traject (heel) leuk. Dit geldt voor Edutainment, waarvan 96 procent het traject (heel) leuk vindt en voor Goal waar 86 procent het traject (heel) leuk vindt. Veertien procent van de jongeren van Goal weet niet precies wat ze van het traject vinden en oordelen 'neutraal'. Naast leuk, beogen de trajecten ook leerzaam te zijn voor de jongeren. Negen van de tien jongeren vinden het traject (heel) leerzaam. Van de Edutainment-deelnemers vindt ruim dertig procent het traject heel leerzaam; bij Goal is dit de helft daarvan (14 procent). Geen enkele jongere vindt het traject niet of helemaal niet leerzaam. In bijlage 3 staat een overzicht van deze resultaten.

De vraag is wat de jongeren dan goed vinden aan het traject waaraan ze deelnemen. De Edutainmentdeelnemers vinden het vooral goed dat ze bezig zijn met een leuke activiteit en dat ze er andere jongeren ontmoeten. De Goal-deelnemers vinden het juist goed dat ze worden geholpen bij het oplossen van problemen. Ook vindt ruim de helft van deze jongeren het goed dat ze met een leuke activiteit bezig zijn (zie tabel 4.11).

Tabel 4.11 Goed aan het traject

	Totaal	Edutainment	Goal
Dat je er andere jongeren ontmoet	40,0%	50,0%	0%
Dat je geholpen wordt bij het oplossen van problemen	40,0%	31,8%	71,4%
De begeleiding	10,0%	4,5%	28,6%
Dat ik er thuis/op school/op mijn werk ook iets aan heb	40,0%	40,9%	28,6%
Anders	20,0%	18,2%	28,6%
Aantal	31	23	7

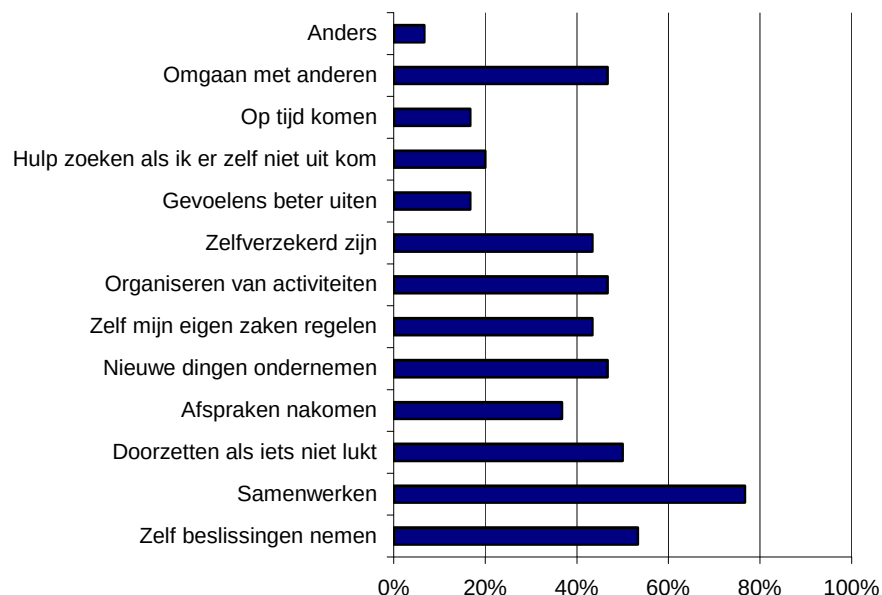
Bijna een derde van de jongeren vindt de begeleiding goed aan het traject. De redenen die ze daarvoor noemen is omdat ze hun coach lief en 'top' vinden

(Goal) en ze van de begeleiding het meeste leren (elk één keer genoemd). Andere dingen die de jongeren goed vinden aan het traject zijn dat ze er iets aan hebben in hun toekomst, dat dit beter is dan hulpverlening en dat je iemand hebt om mee te praten en die je kunt vertrouwen. Ook vindt één jongere het goed dat je een duidelijk plan maakt voor het opstarten van het project en een andere jongere vindt het positief dat je je eigen ding kunt doen.

Bijna de helft van de Edutainmentdeelnemers zou in hun vrije tijd ook activiteiten zoals bij Edutainment willen doen. Bij Goal is dit een minder groot deel, namelijk 29 procent van de deelnemers. In bijlage 3 staat een overzicht van deze resultaten.

Een groot gedeelte van de jongeren vindt de trajecten leerzaam. Maar de vraag is wat ze hebben geleerd of wat ze leren door mee te doen aan het traject. Samenwerken (86 procent), het organiseren van activiteiten (64 procent), zelf beslissingen nemen (59 procent), doorzetten als iets niet lukt en omgaan met anderen (55 procent) blijken bij Edutainment de belangrijkste dingen die de jongeren hebben geleerd. Bij Goal is dit zelf beslissingen nemen, samenwerken, afspraken nakomen, zelfverzekerd zijn en het zoeken van hulp (43 procent). In figuur 4.5 en in bijlage 3 staat een overzicht van deze resultaten.

Figuur 4.5 Leren of geleerd door traject (n=31)

Zowel bij Edutainment als Goal noemen de jongeren 'mij minder vervelen in mijn vrije tijd' als hetgeen dat ze willen verbeteren of hebben verbeterd met behulp van het traject. Ook wil één op de vijf deelnemers van Edutainment meer zin krijgen om naar school te gaan of te gaan werken. Bij Goal wil 29

procent van de jongeren betere resultaten op school halen.

Andere persoonlijke verbeterpunten die de jongeren noemen, zijn doorzetten, bedenken wat je wil in de toekomst, je hobby uitvoeren, minder onzeker zijn en samenwerken. Ook noemen twee deelnemers dat ze niets willen verbeteren met behulp van het traject. In bijlage 3 staat een overzicht van deze resultaten.

Bijna de helft van de deelnemers van Edutainment zegt dat ze meer contact hebben gekregen met andere deelnemers van het traject. Ook zegt ruim een derde van deze jongeren dat ze meer contact met vrienden en vriendinnen hebben gekregen. Ongeveer een op de drie jongeren van Edutainment zegt dat het contact met zijn of haar omgeving hetzelfde is gebleven, tegenover 57 procent bij Goal. Slechts veertien procent van de deelnemers van Goal zegt meer contact gekregen te hebben met vrienden of vriendinnen en andere deelnemers van het traject. Andere personen waarmee de jongeren meer contact hebben gekregen zijn de coach van het project, klasgenoten en de partner. In bijlage 3 staat een overzicht van deze resultaten.

Ongeveer zeven op de tien deelnemers zou Edutainment aanraden aan vrienden en vriendinnen. Bij Goal is dit percentage een stuk lager. Van de Goal-deelnemers weet meer dan de helft niet of ze het traject zouden aanraden. Zowel de Edutainmentdeelnemers als de deelnemers van Goal zouden het traject aanraden omdat het leerzaam en leuk is, omdat je er leert samenwerken en omdat je dan 'iets te doen hebt'. Een jongere van Goal noemt als reden waarom hij of zij het traject niet zou aanraden het grote leeftijdsverschil tussen de jongere en de coach.

De deelnemers zijn erg tevreden over hun begeleider: meer dan tachtig procent noemt de begeleiding goed. Redenen die ze hiervoor noemen zijn dat de begeleiding hen helpt, altijd voor hen klaar staat, duidelijke uitleg en goede adviezen geeft. Ook vinden ze de begeleiding eerlijk en professioneel. Daarnaast noemen de jongeren de begeleiding aardig, 'cool', 'chill', spontaan en 'vol energie'. Een jongere zegt dat haar coach 'als een vriendin voor hem/haar is' (Goal). In bijlage 3 staat een overzicht van deze resultaten.

Het traject was voor meer dan de helft van de jongeren niet wat ze ervan verwachtten. Ze hadden namelijk vaak geen idee wat het traject inhield en ze wisten van tevoren ook niet dat het misschien leuk of leerzaam zou zijn. Ook hadden sommige jongeren verwacht dat ze meer of andere activiteiten zouden ondernemen.

Tabel 4.12 Traject zoals verwacht

	Totaal	Edutainment	Goal
Ja, want	10,0%	9,1%	0%
Soms wel, soms niet, want	3,3%	4,5%	0%
Nee, want	56,7%	59,1%	57,1%
Ik weet het niet	30,0%	27,3%	42,9%
Aantal	31	23	7

We wilden graag van de jongeren horen of zij bij het traject nog dingen verbeterd of anders zouden willen zien. (Ruim) de helft van de deelnemers vindt het traject goed zoals het nu is. Ongeveer een derde van de deelnemers van beide trajecten zou graag meer of andere activiteiten doen.

Tabel 4.13 Verbeterpunten

	Totaal	Edutainment	Goal
Ik zou graag meer begeleiding of meer hulp willen	0%	0%	0%
Ik zou er graag meer tijd aan besteden	16,7%	18,2%	0%
Ik zou graag meer zelf beslissen	20,0%	22,7%	14,3%
Ik zou graag meer of andere activiteiten doen	36,7%	36,4%	28,6%
Ik zou graag met vrienden of vriendinnen willen meedoen	6,7%	4,5%	0%
Anders	3,3%	4,5%	0%
Nee, ik vind het goed zo	50,0%	50,0%	57,1%
Ik weet het niet	3,3%	0%	14,3%
Aantal	31	23	7

In de vragenlijst konden de jongeren opmerkingen maken en dit deden ze bijna allemaal. Een gedeelte van de jongeren moedigt de organisatie aan om zo door te gaan. Ook merkt een aantal jongeren op dat ze het traject heel leuk en 'helemaal geweldig' vindt en dat het traject positief is voor hun toekomst en voor het leren samenwerken met anderen. Een jongere merkt op dat hij of zij graag Edutainment in een kleinere groep zou krijgen, omdat het nu erg druk is.

4.6 Conclusie

Door de kleine aantallen is het lastig om harde uitspraken te doen over de effecten van de BTR-trajecten op de schoolloopbaan, het schoolverzuim en de schooluitval na het traject. Twee derde van de trajecten is op het moment van deze effectmeting nog lopende of de einddatum is nog niet geregistreerd. Om die reden is van slechts een derde van de deelnemers de effecten gemeten.

Daarnaast zijn sommige trajecten pas net afgerond, waardoor we geen langetermijneffecten kunnen onderzoeken. Bovendien kunnen we de effecten beter zien als indicaties van een effect, vanwege het aantal factoren dat naast het BTR-traject een rol speelt in de schoolsituatie van de jongeren.

Uit de effectmeting blijkt dat twintig procent van de deelnemers zich tijdens het traject inschrijft bij een (nieuwe) opleiding. Een andere twintig procent dan hiervoor genoemd, schrijft zich echter uit bij zijn opleiding tijdens het traject. De effecten op de schoolloopbaan van de deelnemers lijken dus in evenwicht te zijn; er zijn zowel positieve als negatieve effecten.

Veertien procent van de deelnemers verzuimt tijdens het traject van school. Van de jongeren die voor het traject van school verzuimden, verzuimt 73 procent tijdens het traject niet meer. Van de jongeren die voor het traject niet van school verzuimden, verzuimt negen procent tijdens het traject wel.

Zeven procent van de deelnemers valt tijdens het traject uit van school. Negentig procent van de jongeren die voor het traject uitvielen van school, valt tijdens het traject niet meer uit. Zes procent van de jongeren die voor het traject nooit van school waren uitgevallen, valt tijdens het traject wel uit van school.

Uit de tevredenheidsmeting die aanvullend op de effectmeting is uitgevoerd onder de deelnemers van Edutainment en Goal, blijkt dat de deelnemers tevreden zijn over het traject. De jongeren geven gemiddeld een 8 aan de trajecten.

5 CONCLUSIE

In deze eindrapportage 'Evaluatie Bijzondere Trajecten Risicjongeren 2008-2009' stonden de volgende vragen centraal:

Tot welke resultaten en effecten heeft het BTR-beleid geleid en wordt de beoogde doelgroep bereikt?

Deze vragen zijn opgesplitst in deelvragen over het bereik, het proces, de resultaten en effecten en de deelnemerstevredenheid. In de evaluatie zijn vijf methoden gebruikt: een doelgroepanalyse, een analyse van de deelnemersregistratie, audits, een effectmeting en een tevredenheidmeting.

Risicjongeren in Amsterdam zijn vaker jongens dan meisjes, zo blijkt uit de doelgroepanalyse. Daarnaast zijn het vaker allochtone jongeren die van school verzuimen of voortijdig schoolverlater zijn. De meeste risicjongeren zijn jongeren van zestien jaar en ouder en wonen relatief vaak in de stadsdelen Geuzenveld-Slotermeer of Bos en Lommer. De groep jongeren die meedoet aan de BTR-trajecten, komt ongeveer overeen met de beoogde doelgroep. Wanneer we deze twee groepen vergelijken, zien we namelijk dat de spreiding over de stadsdelen van de deelnemers van de trajecten overeenkomt met de spreiding over de stadsdelen van de risicjongeren. In 2008-2009 doen er evenveel meisjes mee aan de BTR-trajecten als jongens. Op basis van de doelgroepanalyse zou je verwachten dat er iets meer jongens aan de BTR-trajecten meedoen. Bovendien doen er verhoudingsgewijs meer jongere risicjongeren mee met de BTR-trajecten.

Naar het oordeel van de onderzoekers ligt de kracht van de BTR-trajecten in de individuele aandacht, naast de (eventuele) groepsbijeenkomsten. Het stimuleren van de zelfredzaamheid van de jongeren is volgens de onderzoekers ook een belangrijke succesfactor. Draagvlak bij de samenwerkingspartners zoals de school, de docenten of de uitvoerders is volgens alle projectleiders van belang om het traject te laten slagen.

De audits wijzen erop dat met name de groepstrajecten soms niet concreet genoeg zijn. In tegenstelling tot de individuele trajecten waarin jongeren en hun begeleiders gericht in actie komen, proberen de groepstrajecten jongeren van 'binnenuit' te motiveren door sport, kunst of cultuur. De onderzoekers vragen zich af of dit laatste voldoende is om de binding van jongeren met school te versterken.

Enkele projectleiders en uitvoerders geven aan dat ze behoefte hebben aan meer tijd voor de jongeren, bijvoorbeeld in de vorm van kleinere groepen. Daarnaast krijgen de uitvoerders of begeleiders tijdens het traject vaak te maken met andere takken van de jeugdhulpverlening. Het is voor hen lastig

om af te bakenen wie waarvoor verantwoordelijk is. Draagvlak bij de samenwerkingspartners geldt als een succesfactor, maar is tevens een knelpunt: het is in de praktijk een lastige taak om begeleiders of uitvoerders aan het traject te binden.

De deelnemers van de BTR-trajecten willen voor het grootste gedeelte hetzelfde doel halen: een stabiele situatie op school. Daarnaast willen ze meer aandacht voor hun toekomstperspectief, het vergroten van hun doorzettingsvermogen en zelfverzekerdheid.

Uit de analyse van de deelnemersregistratie blijkt dat 95 procent zijn beoogde, of in ieder geval een ander resultaat, heeft behaald. Daarnaast is het aantal aandachtspunten van de jongeren aan het eind van het traject afgenomen. We zien bij de jongeren de grootste verbeteringen in het vergroten van het doorzettingsvermogen en het durven nemen van beslissingen. Gebrek aan motivatie is de belangrijkste reden om te stoppen met het traject.

Het is lastig om harde uitspraken te doen over de effecten van de BTR-trajecten op de schoolloopbaan, het schoolverzuim en de schooluitval na het traject. Voor de effectmeting konden we slechts een derde van de eindrapportages gebruiken en sommige trajecten zijn pas net afgerond. De effecten die we zien, lijken in evenwicht te zijn; er zijn zowel positieve als negatieve effecten te zien.

Uit de resultaten van de tevredenheidsmeting blijkt dat de jongeren die de vragenlijst hebben ingevuld, over het algemeen tevreden zijn over het traject dat ze volgen.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Verantwoording audits

CATch

Geraadpleegde bronnen:

- Offerte CATch 2008-2009, ClickF1, 15 december 2008
- Plan van aanpak CATch 2008-2009 (conceptversie 1.2), ClickF1, 5 juni 2008
- Opdrachtovereenkomst 2008 CATch en DMO
- De website www.clickf1.nl

Tabel B1.1 Gesproken met:

Datum	Naam	Functie	Organisatie
15 januari 2009	Marcelle Miles	Projectleider	Click F1
	Marieke Kroon	Projectcoördinator	Click F1
	Efua Heyliger	Projectmedewerker	Click F1
20 maart 2009	Martijn Otte	Trainer/uitvoerder	Freelancer
	Hennie Duindam	Docent en mentor	ROC Op Maat
	Vijf deelnemers		

Edutainment

Geraadpleegde bronnen:

- Edutainment 2008-2009 Offerte, Den Haag, 10 december 2008
- Methodiekboek Edutainment, Amsterdam, 9 juli 2007
- Opdrachtovereenkomst 2008 Edutainment en DMO
- De website www.edutainmentamsterdam.nl

Tabel B1.2 Gesproken met:

Datum	Naam	Functie	Organisatie
6 januari 2009	Marian Duff	Projectleider	B&A-groep
3 februari 2009	Alineke van Gils	Docent, mentor en interne coach	ROC ASA Oost
	Audrey Donders	Docent, mentor en interne coach	ROC ASA Oost
	Jurmain	Externe coach	Bedrijfsleven
	Vier deelnemers		ROC ASA Oost

ENIP!

Geraadpleegde bronnen:

- ENIP! Werkplan 2008-2009
- Methodiekbeschrijving ENIP! 2007, Amsterdam, december 2007
- Subsidieaanvraag DMO 2008
- De website www.enip.nl

Tabel B1.3 Gesproken met:

Datum	Naam	Functie	Organisatie
21 januari 2009	Abderrahim Arrihan	Projectleider	ENIP!
	Hicham Darif	Projectleider	ENIP!
4 februari 2009	Hans	Cursusleider	
	Drie begeleiders		
	Vier deelnemers		

Goal

Geraadpleegde bronnen:

- Goal 2008-2009 Offerte voor een BTR-traject, Amsterdam, januari 2008
- Projectplan 2 Goal, aangepast projectplan voor stimuleringsprogramma mentorprojecten, Amsterdam, juni 2008
- Handleiding voor mentorbegeleiders van Goal
- Opdrachtovereenkomst 2008 Goal en DMO
- 080108 Stroomschema
- Tools voor mentoring
- Eerste Hulp Bij Onduidelijkheden voor mentoren
- De website www.goal.amsterdam.nl

Tabel B1.4 Gesproken met:

Datum	Naam*	Functie	Organisatie
20 januari 2009	Omar Ramadan	Projectleider	Radar
17 februari 2009	Ron	Mentor	
	Tariq (m)	Jongere	
19 februari 2009	Joris	Mentor	
	Fabio (m)	Jongere	
1 april 2009	Marc	Mentor	
	Ibrahim (m)	Jongere	
16 april 2009	Janneke	Mentor	
	Jamila (v)	Jongere	

* De namen van de mentoren en de jongeren zijn gefingeerd.

Sport-It

Geraadpleegde bronnen:

- Offerte Sport-It 2008-2009, ClickF1
- Opdrachtovereenkomst 2008 Sport-It en DMO
- De website www.clickf1.nl

Tabel B1.5 Gesproken met:

Datum	Naam	Functie	Organisatie
15 januari 2009	Marcelle Miles	Projectleider	ClickF1
	Marieke Kroon	Projectcoördinator	ClickF1
	Matthijs Lans	Projectmedewerker	ClickF1
17 maart 2009	Pedja Djurdjevic	Trainer/uitvoerder	Zelfstandig
	Abdellah	Uitvoerder/begeleider	Spirit
	Drie deelnemers		

Weer aan de slag

Geraadpleegde bronnen:

- Offerte Project Tienermoeders, Amsterdam, januari 2008
- Weer aan de Slag! Methodiekbeschrijving van een school/werkproject voor jonge moeders, Amsterdam, november 2007
- Verslag van de Expertmeeting Weer aan de Slag!, Amsterdam, mei 2008
- Module werk (beschrijving)
- Opdrachtovereenkomst 2008 Weer aan de slag en DMO
- De website www.altrajeugdzorg.nl

Tabel B1.6 Gesproken met:

Datum	Naam	Functie	Organisatie
25 februari 2009	Linda van Laarhoven	Projectleider	Altra
17 februari 2009	Marjo Jacobsen	Begeleider	Altra
	Nancy Roosblad	Begeleider	Altra
	Een aantal jonge moeders		

Lokale Trajectbegeleiding De Baarsjes

Geraadpleegde bronnen:

- Uitvoeringskader Vangnet Risicjongeren/Lokale Trajectbegeleiding (LTB) 2008, Amsterdam, oktober 2007
- Eindverslag Lokale Trajectbegeleiding Stadsdeel De Baarsjes juli 2007-juli 2008, Oetra & Partners BV, Amsterdam
- De website www.amsterdam.nl

Tabel B1.7 Gesproken met:

Datum	Naam	Functie	Organisatie
22 januari 2009	Sheila Hulsthoff	Projectleider	Stadsdeel De Baarsjes
28 februari 2009	Esther van der Meulen	Projectleider	Oetra
	Thijs Veldhuis	Trajectbegeleider	Oetra
5 maart 2009	Bas	Jongere	
1 april 2009	Rosanna	Jongere	
1 april 2009	Omar	Jongere	

BIJLAGE 2

Bijlagen bij hoofdstuk 3

Trajectplannen

Tabel B2.1 Verdeling geslacht naar project

Project	Jongen	Meisje
CATch	48,6%	51,4%
Edutainment	47,3%	52,7%
ENIP!	100,0%	0,0%
Goal	44,8%	55,2%
Sport-It	71,4%	28,6%
Weer aan de Slag	0,0%	100,0%
Totaal	50,1%	49,8%

Tabel B2.2 Leeftijd bij de aanvang van het traject

Leeftijd	Percentage
10	0,0%
11	0,3%
12	6,9%
13	10,7%
14	15,2%
15	16,5%
16	15,5%
17	12,1%
18	7,9%
19	5,1%
20	4,3%
21	2,3%
22	2,0%
23	0,9%
24	0,1%
25	0,1%
26	0,0%
Totaal (n)	3072

Tabel B2.3 Leeftijd deelnemers naar traject

Project	Jongste deelnemer	Oudste deelnemer	Gemiddelde leeftijd
CATch	10	22	16,3
Edutainment	12	25	16,4
ENIP!	12	23	16,4
Goal	11	25	14,8
Sport-It	11	22	15,5
Weer aan de Slag	15	26	19,7
Totaal	10	26	15,8

Tabel B2.4 Hoogst voltooide opleiding en huidige opleiding

Opleiding	Hoogst voltooide opleiding	Huidige opleiding
Geen	5,4%	6,1%
Basisschool (incl. speciaal basisonderwijs)	67,3%	1,1%
Praktijkonderwijs/speciaal voortgezet onderwijs	2,9%	9,8%
Vmbo/mavo	17,2%	37,5%
Havo/vwo	0,3%	11,5%
Mbo niveau 1	4,4%	14,0%
Mbo niveau 2-4	1,1%	18,1%
Hbo	0,0%	0,2%
Anders	0,5%	0,3%
Onbekend	0,8%	1,5%
Totaal (n)	3072	3072

Tabel B2.5 Hoogst voltooide opleiding deelnemers

Opleiding	Totaal	CATch	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Geen	5,4%	5,3%	1,5%	1,6%	2,4%	12,6%	17,4%
Basisschool (inclusief speciaal basisonderwijs)	67,3%	61,4%	58,0%	85,5%	84,4%	62,8%	22,9%
Praktijkonderwijs/speciaal voortgezet onderwijs	2,9%	3,0%	5,6%	1,6%	0,2%	4,7%	2,8%
Vmbo/mavo	17,2%	23,7%	22,9%	11,3%	8,6%	14,5%	38,2%
Havo/vwo	0,3%	0,2%	0,0%	0,0%	0,3%	0,7%	1,4%
Mbo niveau 1	4,4%	4,1%	8,9%	0,0%	2,3%	2,6%	9,0%
Mbo niveau 2-4	1,1%	0,7%	2,0%	0,0%	0,7%	0,5%	5,6%
Hbo	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
Anders	0,5%	0,0%	0,3%	0,0%	0,8%	0,7%	1,4%
Onbekend	0,8%	1,6%	0,8%	0,0%	0,3%	1,0%	1,4%
Totaal (n)	3072	607	660	62	1019	580	144

Tabel B2.6 Huidige opleiding

Opleiding	Totaal	CATCh	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Geen	6,1%	1,6%	9,5%	0,0%	3,3%	0,7%	52,1%
Basisschool (inclusief speciaal basisonderwijs)	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	1,5%	3,1%	0,0%
Praktijkonderwijs/ speciaal voortgezet onderwijs	9,8%	17,1%	1,1%	6,5%	5,5%	22,1%	1,4%
Vmbo/mavo	37,5%	27,4%	41,1%	38,7%	48,9%	35,2%	4,2%
Havo/vwo	11,5%	3,0%	3,3%	6,5%	26,9%	5,9%	0,7%
Mbo niveau 1	14,0%	26,2%	5,9%	14,5%	2,6%	21,4%	4,9%
Mbo niveau 2-4	18,1%	27,0%	28,0%	21,0%	10,9%	10,3%	16,0%
Hbo	0,2%	0,0%	0,2%	0,0%	0,2%	0,3%	0,0%
Anders	0,3%	0,3%	0,2%	0,0%	0,3%	0,0%	2,8%
Onbekend	1,5%	0,0%	0,8%	12,9%	0,0%	1,0%	18,1%
Totaal (n)	3072	607	660	62	1019	580	144

Tabel B2.7 Dagbesteding

Opleiding	Totaal	CATCh	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Schoolgaand/volgt opleiding	78,0%	78,1%	70,6%	71,0%	88,9%	82,2%	20,1%
Schoolgaand en werkt	12,0%	17,0%	17,7%	17,7%	7,3%	10,9%	1,4%
Werkend reguliere baan	1,3%	0,2%	3,2%	4,8%	0,7%	0,7%	3,5%
Werkend gesubsidieerde baan	0,3%	0,3%	0,6%	0,0%	0,0%	0,2%	2,1%
Arbeidstoeleiding/ re-integratietraject	1,8%	0,7%	1,2%	0,0%	1,8%	0,2%	17,4%
Werkloos/geen baan	5,7%	2,8%	6,7%	3,2%	1,2%	5,3%	47,9%
Onbekend	0,8%	1,0%	0,0%	3,2%	0,2%	0,5%	7,6%
Totaal (n)	3072	607	660	62	1019	580	144

Tabel B2.8 Beoogd resultaat

	Totaal	CATch	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Stabiele situatie op school	86,9%	92,9%	80,5%	93,5%	95,2%	89,5%	20,1%
Jongere volgt weer onderwijs	9,6%	11,5%	11,1%	3,2%	3,1%	13,8%	25,7%
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	1,9%	0,5%	5,3%	4,8%	0,7%	1,6%	1,4%
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	2,4%	0,8%	5,0%	0,0%	1,7%	2,6%	2,1%
Stabiele situatie op leerwerkplaats	2,8%	1,8%	5,8%	0,0%	0,9%	4,3%	2,8%
Jongere heeft leerwerkplaats	3,6%	4,0%	8,0%	1,6%	0,7%	3,6%	4,2%
Jongere volgt toeleidingstraject/re-integratietraject naar werk of school	4,9%	2,0%	5,9%	0,0%	1,1%	4,5%	43,8%
Totaal (n)	3072	607	660	62	1019	580	144

Tabel B2.9 Aandachtspunten deelnemers (nieuw formulier)

Aandachtspunt		Totaal	CATch	Edutainment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Motivatie	Ja	54,0%	55,0%	48,3%	69,4%	65,1%	48,9%	31,7%
	Nee	42,1%	42,5%	48,8%	29,0%	31,1%	43,3%	66,7%
	?	3,9%	2,5%	2,9%	1,6%	3,8%	7,7%	1,6%
Zelfvertrouwen	Ja	54,2%	48,1%	47,4%	75,8%	63,0%	54,8%	54,0%
	Nee	41,8%	47,5%	48,1%	24,2%	33,0%	40,9%	46,0%
	?	4,0%	4,4%	4,5%	0,0%	4,1%	4,3%	0,0%
Sociale vaardigheden	Ja	50,5%	56,0%	40,4%	80,6%	53,2%	52,0%	34,9%
	Nee	44,9%	40,9%	54,1%	19,4%	42,2%	41,2%	63,5%
	?	4,7%	3,1%	5,5%	0,0%	4,6%	6,8%	1,6%
Dagritme	Ja	40,3%	41,2%	40,7%	58,1%	40,0%	34,1%	50,8%
	Nee	51,3%	48,1%	49,5%	40,3%	53,8%	56,3%	49,2%
	?	8,4%	10,7%	9,8%	1,6%	6,2%	9,6%	0,0%
Toekomstperspectief	Ja	55,9%	47,8%	52,6%	58,1%	66,2%	52,0%	74,6%
	Nee	35,6%	38,1%	40,0%	37,1%	28,4%	37,5%	25,4%
	?	8,6%	14,2%	7,4%	4,8%	5,4%	10,5%	0,0%
Thuisituatie	Ja	33,3%	28,0%	33,7%	19,4%	38,4%	28,8%	65,1%
	Nee	58,0%	61,0%	60,3%	66,1%	54,1%	59,4%	34,9%
	?	8,7%	11,0%	6,0%	14,5%	7,6%	11,8%	0,0%
Sociaal netwerk	Ja	37,0%	33,0%	36,1%	59,7%	44,6%	27,2%	46,0%
	Nee	53,2%	52,8%	57,7%	24,2%	49,7%	29,4%	42,9%
	?	9,8%	14,2%	6,2%	16,1%	5,7%	13,3%	11,1%
Invulling vrije tijd	Ja	45,8%	40,6%	40,7%	74,2%	55,7%	39,0%	54,0%
	Nee	44,3%	41,8%	53,3%	21,0%	36,2%	49,8%	39,7%
	?	9,9%	17,6%	6,0%	4,8%	8,1%	11,1%	6,3%
Alcohol- en/of drugsgebruik	Ja	9,1%	11,3%	10,5%	22,6%	3,2%	10,5%	3,2%
	Nee	82,9%	74,8%	85,6%	58,1%	89,2%	83,6%	90,5%
	?	7,9%	13,8%	3,8%	19,4%	7,6%	5,9%	6,3%
Spijbelen (school)	Ja	15,3%	13,5%	17,0%	53,2%	12,4%	11,8%	11,1%
	Nee	77,0%	77,7%	76,8%	30,6%	78,6%	84,5%	71,4%
	?	7,7%	8,8%	6,2%	16,1%	8,9%	3,7%	17,5%
(Ziekte)verzuim (werk)	Ja	14,2%	16,4%	15,6%	27,4%	10,5%	11,1%	19,0%
	Nee	73,9%	67,9%	73,0%	51,6%	78,9%	82,4%	60,3%
	?	11,8%	15,7%	11,5%	21,0%	10,5%	6,5%	20,6%
Slechte prestaties	Ja	22,34%	19,8%	17,9%	50,0%	31,4%	15,8%	15,9%
	Nee	68,1%	72,0%	71,8%	30,6%	60,3%	76,5%	65,1%
	?	9,6%	8,2%	10,3%	19,4%	8,4%	7,7%	19,0%
Ruzie	Ja	16,9%	22,6%	12,9%	27,4%	10,3%	22,2%	15,9%
	Nee	74,8%	66,7%	81,1%	50,0%	81,1%	73,4%	68,3%
	?	8,3%	10,7%	6,0%	22,6%	8,6%	4,3%	15,9%
Schulden	Ja	8,2%	5,7%	10,0%	3,2%	4,6%	6,2%	44,4%
	Nee	79,7%	72,6%	82,8%	79,0%	85,9%	82,0%	47,6%
	?	12,1%	21,7%	7,2%	17,7%	9,5%	11,8%	7,9%
Totaal		1554	318	418	62	370	323	63

Voor de aandachtspunten op het oude formulier is gebruikgemaakt van een vijf puntsschaal.

1. Onvoldoende ontwikkeld (belangrijk aandachtspunt).
2. Matig ontwikkeld (aandacht nodig).
3. Voldoende ontwikkeld (enige aandacht nodig).
4. Ruim voldoende ontwikkeld (geen aandacht nodig).
5. Sterk ontwikkeld (voorbeeldgedrag).

Tabel B2.10 Aandachtspunten deelnemers (oud trajectplan)

	Totaal	CATch	Edutainment	Goal	Weer aan de Slag
Motivatie	3,4	4,2	2	3,3	3,7
Zelfvertrouwen	3,1	3,9	1	3	3,4
Sociale vaardigheden	3,4	4,2	1,5	3,3	3,7
Dagritme	3,4	4,1	1	3,4	3
Toekomstperspectief	3,1	4,2	1,5	3	3
Thuisituatie	3,5	4,5	1,5	3,5	2,8
Sociaal netwerk	3,2	4,4	1	3,1	3
Invulling vrije tijd	3,0	4,2	1	2,9	2,6
Alcohol- en/of drugsgebruik	4,4	4	2,5	4,5	4,4
Spijbelen (school)	3,9	3,9	2,5	4,0	3,4
(Ziekte)verzuim (werk)	3,8	3,9	2,5	3,9	3,5
Slechte prestaties	3,3	4,0	2,5	3,3	3,3
Ruzie	3,9	4,3	2,5	3,9	3,6
Schulden	4,0	4,2	2,5	4,4	2,3
Totaal	107	12	2	79	14

Eindrapportages

Tabel B2.11 Eindresultaten van de afgeronde trajecten

Resultaat	Beoogd	Behaald*
Stabiele situatie op school	86,9%	66,6%
Jongere volgt weer onderwijs	9,6%	10,6%
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	1,9%	2,0%
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	2,4%	4,0%
Stabiele situatie op leerwerkplaats	2,8%	3,2%
Jongere heeft leerwerkplaats	3,6%	4,2%
Jongere volgt toeleidings-/re-integratietraject naar werk of school	4,8%	2,0%
Jongere heeft diploma behaald	-	6,6%
Beoogd resultaat is nog niet bereikt	-	4,5%
Totaal	3072	1614

* Het behaalde resultaat kan een hoger percentage laten zien dan het beoogde resultaat, omdat sommige jongeren hun doelstelling niet hebben ingevuld op het trajectplan, maar wel als behaald resultaat hebben opgeschreven in hun eindrapportage.

Tabel B2.12 Eindresultaten naar traject

	Totaal*	Catch	Edutainment	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Stabiele situatie op school	66,6%	75,7%	69,2%	59,3%	76,7%	0,0%
Jongere volgt weer onderwijs	10,6%	14,5%	15,1%	1,1%	15,8%	0,0%
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	2,0%	0,9%	2,9%	0,2%	5,4%	0,0%
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	4,0%	3,2%	9,0%	0,9%	2,5%	0,0%
Stabiele situatie op leerwerkplaats	3,2%	3,2%	6,5%	0,2%	3,2%	0,0%
Jongere heeft leerwerkplaats	4,2%	4,1%	7,3%	0,9%	5,0%	0,0%
Jongere volgt toeleidings-/re-integratietraject naar werk of school	2,0%	1,7%	5,0%	0,0%	0,7%	0,0%
Jongere heeft diploma behaald	6,6%	11,0%	4,2%	1,8%	13,6%	3,4%
Beoogd resultaat is nog niet bereikt	4,5%	7,0%	4,0%	2,9%	2,2%	17,2%
Totaal	1614	345	478	454	279	58

* De deelnemers konden meerdere antwoordcategorieën geven. Dit hebben ze 197 keer gedaan.

* Van ENIP hebben we geen eindrapportages ontvangen.

Tabel B2.13 Aandachtspunten deelnemers (nieuwe eindrapportage, n=1084)

Aandachtspunt		Totaal	CATch	Edutainment	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Motivatie	Ja	33,6%	35,6%	27,2%	37,4%	39,1%	18,9%
	Nee	64,4%	59,8%	72,8%	61,3%	59,7%	79,2%
	?	2,0%	4,7%	0,0%	1,3%	1,2%	1,9%
Zelfvertrouwen	Ja	35,1%	35,9%	23,8%	47,1%	39,9%	34,0%
	Nee	62,9%	60,9%	74,5%	51,6%	58,4%	66,0%
	?	2,0%	3,2%	1,7%	1,3%	1,6%	0,0%
Sociale vaardigheden	Ja	32,7%	33,8%	23,1%	29,0%	47,7%	18,9%
	Nee	64,9%	62,4%	74,5%	69,0%	50,6%	81,1%
	?	2,5%	3,8%	2,4%	1,9%	1,6%	0,0%
Dagritme	Ja	25,6%	26,5%	21,4%	29,0%	27,2%	24,5%
	Nee	67,7%	64,7%	74,1%	66,5%	63,8%	73,6%
	?	6,7%	8,7%	4,5%	4,5%	9,1%	1,9%
Toekomstperspectief	Ja	32,7%	30,6%	30,0%	36,1%	34,6%	43,4%
	Nee	59,7%	59,2%	63,8%	60,0%	56,4%	54,7%
	?	7,6%	10,2%	6,2%	3,9%	9,1%	1,9%
Thuisituatie	Ja	19,4%	16,3%	14,1%	26,5%	18,5%	50,9%
	Nee	70,5%	66,8%	79,0%	65,8%	73,3%	49,1%
	?	10,1%	16,9%	6,9%	7,7%	8,2%	0,0%
Sociaal netwerk	Ja	21,0%	17,2%	20,7%	34,8%	16,5%	28,3%
	Nee	69,5%	67,1%	73,4%	63,9%	72,4%	66,0%
	?	9,5%	15,7%	5,9%	1,3%	11,1%	5,7%
Invulling vrije tijd	Ja	21,6%	18,7%	15,5%	36,1%	23,0%	24,5%
	Nee	68,0%	64,1%	79,0%	61,9%	63,4%	71,7%
	?	10,4%	17,2%	5,5%	1,9%	13,6%	3,8%
Alcohol- en/of drugsgebruik	Ja	6,5%	9,6%	8,3%	1,9%	4,1%	1,9%
	Nee	83,8%	74,1%	88,3%	94,2%	83,1%	94,3%
	?	9,7%	16,3%	3,4%	3,9%	12,8%	3,8%
Spijbelen (school)	Ja	11,7%	19,5%	9,3%	3,2%	8,6%	13,2%
	Nee	80,1%	67,1%	86,9%	89,7%	83,5%	83,0%
	?	8,2%	13,4%	3,8%	7,1%	7,8%	3,8%
(Ziekte)verzuim (werk)	Ja	9,5%	12,2%	9,3%	3,2%	8,2%	17,0%
	Nee	80,6%	69,4%	85,2%	89,7%	87,7%	69,8%
	?	9,9%	18,4%	5,5%	7,1%	4,1%	13,2%
Slechte prestaties	Ja	14,2%	13,7%	9,7%	24,5%	15,2%	7,5%
	Nee	76,5%	66,8%	85,9%	70,3%	79,8%	90,6%
	?	9,3%	19,5%	4,5%	5,2%	4,9%	1,9%
Ruzie	Ja	11,4%	16,9%	5,2%	5,2%	14,4%	15,1%
	Nee	80,3%	68,5%	91,4%	89,0%	79,4%	73,6%
	?	8,3%	14,6%	3,4%	5,8%	6,2%	11,3%
Schulden	Ja	4,2%	2,9%	4,1%	0,0%	2,5%	32,1%
	Nee	79,6%	68,5%	87,6%	81,9%	87,7%	64,2%
	?	16,2%	28,6%	8,3%	18,1%	9,9%	3,8%
Totaal		1084	343	290	155	243	53

Voor de aandachtspunten op het oude formulier is gebruikgemaakt van een vijf puntsschaal

1. Onvoldoende ontwikkeld (belangrijk aandachtspunt)
2. Matig ontwikkeld (aandacht nodig)
3. Voldoende ontwikkeld (enige aandacht nodig)
4. Ruim voldoende ontwikkeld (geen aandacht nodig)
5. Sterk ontwikkeld (voorbeeldgedrag)

Daarom geldt: hoe lager de score, hoe belangrijker het aandachtspunt.

Tabel B2.14 Aandachtspunten deelnemers (oude eindrapportage)

	Totaal*	Edutainment	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Motivatatie	3,6	3,4	2,4	4,0	3,5
Zelfvertrouwen	3,7	3,5	2,5	4,0	3,5
Sociale vaardigheden	3,7	3,5	3,0	3,9	4,0
Dagritme	3,6	3,4	2,8	3,9	4,3
Toekomstperspectief	3,8	3,9	2,5	4,0	3,5
Thuisituatie	3,8	3,7	2,5	4,0	3,3
Sociaal netwerk	3,6	3,4	2,5	3,9	3,8
Invulling vrije tijd	3,6	3,5	3,0	4,0	3,3
Alcohol- en/of drugsgebruik	4,0	3,9	4,7	3,9	4,8
Spijbelen (school)	3,7	3,3	4,7	3,9	4,0
(Ziekte)verzuim (werk)	3,9	3,7	4,7	4,0	4,0
Slechte prestaties	3,8	3,6	3,7	4,0	4,0
Ruzie	3,9	3,7	4,7	4,0	4,0
Schulden	3,8	3,7	4,7	3,9	3,8
Totaal	83	40	5	34	4

Tabel B2.15 Totaaloverzicht resultaten per project

		Totaal*	Catch	Edutainment	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Stabiele situatie op school	Start (beoogd)	86,9%	92,9%	80,5%	95,2%	89,5%	20,1%
	Na een halfjaar (beoogd)	31,0%	-	-	35,8%	-	15,4%
	Eind (behaald)	66,6%	75,7%	69,2%	59,3%	76,7%	0,0
	Nazorg (behaald)	74,6%	74,1%	70,3%	-	82,8%	-
Jongere volgt weer onderwijs	Start (beoogd)	9,6%	11,5%	11,1%	3,1%	13,8%	25,7%
	Na een halfjaar (beoogd)	3,8%	-	-	1,7%	-	10,6%
	Eind (behaald)	10,6%	14,5%	15,1%	1,1%	15,8%	0,0%
	Nazorg (behaald)	10,5%	10,2%	10,8%	-	10,5%	-
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	Start (beoogd)	1,9%	0,5%	5,3%	0,7%	1,6%	1,4%
	Na een halfjaar (beoogd)	0,2%	-	-	0,3%	-	0,0%
	Eind (behaald)	2,0%	0,9%	2,9%	0,2%	5,4%	0,0%
	Nazorg (behaald)	2,5%	1,7%	3,1%	-	2,6%	-
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	Start (beoogd)	2,4%	0,8%	5,0%	1,7%	2,6%	2,1%
	Na een halfjaar (beoogd)	1,8%	-	-	1,2%	-	3,8%
	Eind (behaald)	4,0%	3,2%	9,0%	0,9%	2,5%	0,0%
	Nazorg (behaald)	7,0%	2,6%	12,8%	-	3,0%	-
Stabiele situatie op leerwerkplaats	Start (beoogd)	2,8%	1,8%	5,8%	0,9%	4,3%	2,8%
	Na een halfjaar (beoogd)	0,7%	-	-	0,3%	-	1,9%
	Eind (behaald)	3,2%	3,2%	6,5%	0,2%	3,2%	0,0%
	Nazorg (behaald)	5,5%	2,3%	9,0%	-	3,7%	-
Jongere heeft leerwerkplaats	Start (beoogd)	3,6%	4,0%	8,0%	0,7%	3,6%	4,2%
	Na een halfjaar (beoogd)	1,1%	-	-	0,0%	-	4,8%

Vervolg tabel B2.15 Totaaloverzicht resultaten per project

		Totaal	Catch	Edutainment	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Jongere volgt toeleidingstraject/ re-integratietraject naar werk of school	Eind (behaald)	4,2%	4,1%	7,3%	0,9%	5,0%	0,0%
	Nazorg (behaald)	4,5%	3,2%	7,0%	-	1,9%	-
	Start (beoogd)	4,9%	2,0%	5,9%	1,1%	4,5%	43,8%
	Na een halfjaar (beoogd)	5,4%	-	-	0,0%	-	23,1%
	Eind (behaald)	2,0%	1,7%	5,0%	0,0%	0,7%	0,0%
Jongere heeft diploma behaald	Nazorg (behaald)	1,8%	0,6%	3,7%	-	0,0%	-
	Start (beoogd)	-	-	-	-	-	-
	Na een halfjaar (beoogd)	1,3%	-	-	1,5%	-	1,0%
	Eind (behaald)	6,6%	11,0%	4,2%	1,8%	13,6%	3,4%
	Nazorg (behaald)	9,8%	10,8%	7,0%	-	13,1%	-
Beoogd resultaat is (nog) niet bereikt	Start (beoogd)	-	-	-	-	-	-
	Na een halfjaar (beoogd)	9,6%	-	-	9,3%	-	10,6%
	Eind (behaald)	4,5%	7,0%	4,0%	2,9%	2,2%	17,2%
	Nazorg (behaald)	3,9%	5,0%	4,6%	-	1,1%	-

* Er zijn geen eindrapportages beschikbaar van ENIP.

Uitval- en nazorgrapportages

Tabel B2.16 Dagbesteding drie maanden na het beëindigen van het traject

Reden	Totaal*	CATch	Edutain-ment	Sport-It
Stabiele situatie op school	74,6%	74,1%	70,3%	82,8%
Jongere volgt weer onderwijs	10,5%	10,2%	10,8%	10,5%
Stabiele situatie op (gesubsidieerd) werk	2,5%	1,7%	3,1%	2,6%
Jongere heeft (gesubsidieerd) werk	7,0%	2,6%	12,8%	3,0%
Stabiele situatie op leerwerkplaats	5,5%	2,3%	9,0%	3,7%
Jongere heeft leerwerkplaats	4,5%	3,2%	7,0%	1,9%
Jongere volgt toeleidings-/ re-integratietraject naar werk of school	1,8%	0,6%	3,7%	0,0%
Jongere heeft diploma behaald	9,8%	10,8%	7,0%	13,1%
Traject niet succesvol afgerond	3,9%	5,0%	4,6%	1,1%
Totaal	1064	343	454	267

* De jongeren konden meerdere antwoordcategorieën aankruisen. Dit hebben ze 169 keer gedaan.

BIJLAGE 3

Bijlagen bij hoofdstuk 4

Effectmeting

Tabel B3.1 Aantal inschrijvingen bij een opleiding tot de start van het traject, uitgesplitst naar projectaanbieder

	CATch	Edutain- ment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag	Totaal
Geen	3,7%	29,6%	11,1%	51,9%	0,0%	3,7%	100,0%
1 inschrijving	4,2%	44,9%	1,3%	43,6%	2,3%	3,6%	100,0%
2 inschrijvingen	3,0%	47,0%	5,6%	34,3%	3,5%	6,6%	100,0%
3 inschrijvingen	1,5%	46,3%	10,4%	25,4%	4,5%	11,9%	100,0%
4 inschrijvingen	0,0%	64,0%	4,0%	12,0%	12,0%	8,0%	100,0%
5 inschrijvingen	0,0%	60,0%	0,0%	10,0%	30,0%	0,0%	100,0%
6 inschrijvingen	0,0%	33,3%	0,0%	50,0%	0,0%	16,7%	100,0%
7 inschrijvingen	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
8 inschrijvingen	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Tabel B3.2 Nieuwe inschrijvingen na het traject

	Aantal	Percentage
Geen	219	96,5
1 inschrijving	8	3,5
Totaal	227	100,0

Tabel B3.3 Aantal keer verzuimd voor het traject, uitgesplitst naar traject

Verzuim	Totaal aantal	Totaal percen- tage	CATch	Edutain- ment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Geen	618	70,6%	3,7%	40,8%	3,1%	42,7%	3,6%	6,1%
1 keer	136	15,5%	3,7%	45,6%	4,4%	34,6%	3,7%	8,1%
2 keer	41	4,7%	2,4%	48,8%	7,3%	22,0%	4,9%	14,6%
3 keer	27	3,1%	0,0%	40,7%	7,4%	37,0%	0,0%	14,8%
4 keer	21	2,4%	0,0%	66,7%	0,0%	23,8%	0,0%	9,5%
5 keer	12	1,4%	0,0%	50,0%	16,7%	16,7%	16,7%	0,0%
6 keer	3	0,3%	0,0%	66,7%	0,0%	33,3%	0,0%	0,0%
7 keer	8	0,9%	0,0%	50,0%	0,0%	37,5%	0,0%	12,5%
8 keer	2	0,2%	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
9 keer	1	0,1%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
10 keer	2	0,2%	0,0%	50,0%	0,0%	50,0%	0,0%	0,0%
11 keer	1	0,1%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
14 keer	1	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
15 keer	1	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
47 keer	1	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Totaal	875	100,0						

Tabel B3.4 Verzuim tijdens het BTR-traject (minstens één keer)

	Totaal	CATch	Edutainm ent	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Geen	85,8%	3,6%	41,9%	2,8%	39,4%	3,9%	8,4%
1 keer	14,2%	1,6%	47,6%	9,7%	38,7%	2,4%	0,0%

Tabel B3.5 Verzuim na het traject

	Totaal	Percen- tage	CATch	Edutain ment	ENIP!	Goal	Sport-It	Weer aan de Slag
Geen	252	98,1	,8%	55,6%	11,9%	31,7%	-	-
1 keer	5	1,9	20,0%	40,0%	40,0%	,0%	-	-
Totaal	875	100					-	-

Tabel B3.6 Schooluitval tijdens het traject

	Aantal	Percentage
Nooit	816	93,3
1 keer	50	5,7
2 keer	8	0,9
3 keer	1	0,1
Totaal	875	100,0

Tevredenheidsmeting

Tabel B3.7 Maand waarin gestart

	Totaal	Edutainment	Goal
Februari	6,5%	0%	14,3%
Maart	3,2%	0%	14,3%
Mei	6,5%	4,3%	14,3%
Juni	25,8%	26,1%	28,6%
Juli	9,7%	13,0%	0%
Augustus	19,4%	26,1%	0%
September	29,0%	30,4%	28,6%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.8 Fase

	Totaal	Edutainment	Goal
Ik ben net begonnen (ik zit in de eerste vier weken)	0%	0%	0%
Ik zit midden in het project (ik ben langer dan vier weken bezig)	54,8%	52,2%	71,4%
Ik ben bijna klaar (ik zit in de laatste vier weken)	45,2%	47,8%	28,6%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.9 Reden(en) om mee te doen aan het traject

	Totaal	Edutainment	Goal
Omdat ik het leuk vind	71,0%	78,3%	42,9%
Omdat we met de hele klas meedoen	22,6%	30,4%	0%
Omdat iemand van school me heeft ingeschreven	3,2%	0%	14,3%
Omdat ik wat hulp bij school kon gebruiken	9,7%	0%	42,9%
Om werkervaring op te doen	12,9%	17,4%	0%
Om mijn zaken (school, werk, schulden, kinderopvang, enzovoort) op orde te brengen	3,2%	4,3%	0%
Om te ontdekken wat ik wil in de toekomst	41,9%	39,1%	57,1%
Anders	22,6%	13,0%	42,9%
Ik weet het niet	6,5%	4,3%	14,3%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.10 Totaaloordeel (rapportcijfer)

	Totaal	Edutainment	Goal
Gemiddeld rapportcijfer	8,2	8,1	8,4
Aantal	31	23	7

Tabel B3.11 Mening over traject (leuk)

	Totaal	Edutainment	Goal
Heel leuk	43,3%	45,5%	28,6%
Leuk	50,0%	50,0%	57,1%
Neutraal	3,3%	0%	14,3%
Niet leuk	3,3%	4,5%	0%
Helemaal niet leuk	0%	0%	0%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.12 Mening over het traject (leerzaam)

	Totaal	Edutainment	Goal
Heel leerzaam	30,0%	31,8%	14,3%
Leerzaam	60,0%	59,1%	71,4%
Neutraal	10,0%	9,1%	14,3%
Niet leerzaam	0%	0%	0%
Helemaal niet leerzaam	0%	0%	0%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.13 Mate waarin deelnemers activiteiten ook in vrije tijd willen doen

	Totaal	Edutainment	Goal
Ja	43,3%	45,5%	28,6%
Misschien	43,3%	40,9%	57,1%
Nee	6,7%	9,1%	0%
Ik weet het niet	6,7%	4,5%	14,3%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.14 Leren of geleerd door traject

	Totaal	Edutainment	Goal
Zelf beslissingen nemen	53,3%	59,1%	42,9%
Samenwerken	76,7%	86,4%	42,9%
Doorzetten als iets niet lukt	50,0%	54,5%	28,6%
Afspraken nakomen	36,7%	31,8%	42,9%
Nieuwe dingen ondernemen	46,7%	50,0%	28,6%
Zelf mijn eigen zaken regelen	43,4%	45,5%	28,6%
Organiseren van activiteiten	46,7%	63,6%	0%
Zelfverzekerd zijn	43,4%	40,9%	42,9%
Gevoelens beter uiten	16,7%	9,1%	28,6%
Hulp zoeken als ik er zelf niet uit kom	20,0%	13,6%	42,9%
Op tijd komen	16,7%	18,2%	0%
Omgaan met anderen	46,7%	54,5%	14,3%
Anders	6,7%	4,5%	14,3%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.15 Verbeteren of verbeterd door traject

	Totaal	Edutainment	Goal
Betere resultaten op school halen	20,0%	18,2%	28,6%
Mij minder vervelen in mijn vrije tijd	36,7%	36,4%	28,6%
Minder ruzie maken	6,7%	4,5%	0%
Beter met mijn geld om kunnen gaan	13,3%	13,6%	0%
Minder spijbelen	0%	0%	0%
Minder alcohol of drugs gebruiken	3,3%	4,5%	0%
Minder vaak mijn werk afzeggen	0%	0%	0%
Minder problemen hebben thuis	3,3%	0%	14,3%
Meer zin krijgen om naar school te gaan of te gaan werken	23,3%	22,7%	14,3%
Op tijd opstaan	13,3%	13,6%	0%
Anders	40,0%	36,4%	57,1%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.16 Contact met omgeving door traject

	Totaal	Edutainment	Goal
Met vrienden of vriendinnen	33,3%	36,4%	14,3%
Met andere deelnemers van het traject	40,0%	45,5%	14,3%
Met mijn ouders	3,3%	4,5%	0%
Met mijn familie	0%	0%	0%
Met mijn docenten	13,3%	18,2%	0%
Met mijn baas	0%	0%	0%
Met iemand anders	10,0%	9,1%	14,3%
Nee	36,7%	31,8%	57,1%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.17 Traject aanraden

	Totaal	Edutainment	Goal
Ja	60,0%	68,2%	28,6%
Nee	6,7%	4,5%	14,3%
Ik weet het niet	33,3%	27,3%	57,1%
Aantal	31	23	7

Tabel B3.18 Mening over begeleider

	Totaal	Edutainment	Goal
Goed	83,3%	81,8%	85,7%
Niet goed, niet slecht	10,0%	13,6%	0%
Slecht	0%	0%	0%
Ik weet het niet	6,7%	4,5%	14,3%
Aantal	31	23	7

Regioplan Beleidsonderzoek

**Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam**

T 020 531 531 5

F 020 626 519 9

E info@regioplan.nl

I www.regioplan.nl